

Euroopan unionin virallinen lehti

C 305

50. vuosikerta

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

15. joulukuuta 2007

Ilmoitusnumero

Sisältö

Sivu

III Valmistelevat säädökset

ALUEIDEN KOMITEA

10. ja 11. lokakuuta 2006 pidetty 71. täysistunto

2007/C 305/01	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Energiapaketti"	1
2007/C 305/02	Alueiden komitean lausunto aiheista — "Euroopan laajuisen liikenneverkon kuuden eurooppalaisen koordinaattorin vuosikertomus" ja — "Euroopan laajuiset verkot: kohti yhdenmukaista lähestymistapaa" — "Euroopan laajuisten tärkeimpien liikennereittien jatkaminen"	6
2007/C 305/03	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Euroopan lentoasemien tulevaisuus"	11
2007/C 305/04	Alueiden komitean lausunto aiheista "Maailmanlaajuisten ilmastomuutoksen rajoittaminen kahteen celsiusasteeseen" ja "Ilmailualan sisällyttäminen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään"	15
2007/C 305/05	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ukrainan alue- ja paikallishallinto sekä EU:n ja Ukrainan välisen yhteistyön kehittäminen"	20
2007/C 305/06	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Eurooppalainen tutkimusalue: uudet näköalat"	25
2007/C 305/07	Alueiden komitean suuntaa-antava lausunto aiheesta "Kuntien ja alueiden rakenneuudistusstrategioiden menestystekijät"	30
2007/C 305/08	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Parempi säädöskäytäntö 2005 ja 2006"	38
2007/C 305/09	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Maahanmuuttoa koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan soveltaminen Euroopan unionin eteläisillä merirajoilla sekä Euroopan unionin itäisiin ja kaakkosiin naapurialueisiin"	43

FI

2007/C 305/10	Alueiden komitean suuntaa-antava lausunto aiheesta ”Maahanmuuttajajanaisten tilanne Euroopan unionissa”	48
2007/C 305/11	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhdenvertaiset mahdollisuudet ja urheilu”	53

III

(Valmistelevat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

10. JA 11. LOKAKUUTA 2006 PIDETTY 71. TÄYSISTUNTO

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Energiapaketti”

(2007/C 305/01)

ALUEIDEN KOMITEA

- muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaisten panos on eurooppalaisten aloitteiden onnistumisen kannalta ratkaiseva. EU-lainsäädäntöä toimeenpannaan paikallis- ja aluetasolla. Paikan päällä toimivien vastuutahojen ja kansalaisten tehtävänä on toimia siten, että ne käyttäytymisellään tosiaan vaikuttavat energiankulutukseen kestäväällä tavalla.
- katsoo, että energiapolitiikka ja ilmastosuojelupolitiikka liittyvät läheisesti toisiinsa ja että ne tulee sovittaa yhteen, koska 80 prosenttia Euroopassa tuotetuista hiilidioksidipäästöistä on peräisin energiantuotannosta. Näin ollen on olennaisen tärkeää, että ehdotetut ilmastopoliittiset toimet otetaan huomioon myös energiapolitiikassa ja päinvastoin. Ympäristö- ja tehokkuusnäkökohdat huomioon ottava energiapolitiikka on aina myös ilmastopoliittikaa.
- tukee komission pyrkimyksiä poistaa viipymättä hallinnolliset esteet, verkkoon pääsyä koskevat epäoikeudenmukaiset ehdot (esim. uusiutuvaa energiaa tarjoavien syrjintä) ja monimutkaiset menettelyt.
- kehottaa komissiota torjumaan markkinakeskittymät asianmukaisin toimin ja edistämään markkina-toimijoiden kirjon laajuutta.
- tukee tavoitetta parantaa energiatehokkuutta EU:ssa vuoteen 2020 mennessä niin, että energiaa kuluu 20 prosenttia vähemmän. Komitea pitäisi tervetulleena tavoitteen kirjaamista sitovaan muotoon.
- toteaa painokkaasti, että energiatehokkuus on eurooppalaisen energiapolitiikan keskeisin tekijä, joka tulisi asettaa kaikissa pohdinnoissa ehdottomalle etusijalle.
- ei ole vakuuttunut siitä, että hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia (CCS — *Carbon Capture and Storage*) voitaisiin pitää pitkän aikavälin ratkaisuna, sillä se alentaa voimaloiden tehoa huomattavasti eikä sitä nykyisin pidetä taloudellisesti kovinkaan tehokkaana. Maailmanlaajuisesti tarkasteltuna hiilidioksidin talteenotto ja varastointi tulee kysymykseen väliaikaisratkaisuna.

Viiteasiakirjat

Komission tiedonanto Eurooppa-neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Energiapolitiikka Euroopalle"

KOM(2007) 1 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuudet"

KOM(2006) 841 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Kestävää sähköntuotantoa fossiilista polttoaineista: tavoitteena kivihiilen päästöjen lähes täydellinen eliminointi vuodesta 2020"

KOM(2006) 843 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Biopolttoaineiden kehitystä koskeva kertomus — Kertomus biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien polttoaineiden käytössä Euroopan unionin jäsenvaltioissa saavutetusta edistymisestä"

KOM(2006) 845 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Tärkeimpiä yhteenliitäntöjä koskeva suunnitelma"

KOM(2006) 846 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Euroopan strategisen energiateknologiasuunnitelman laatiminen"

KOM(2006) 847 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Uusiutuvia energialähteitä koskeva etenemissuunnitelma — Uusiutuvat energialähteet 2000-luvulla: kestävämmän tulevaisuuden rakentaminen"

KOM(2006) 848 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille "Vihreän kirjan seurantatoimi — Kertomus edistymisestä uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön käytössä"

KOM(2006) 849 lopullinen

Esittelijä: Bernd VÖGERLE Gerasdorf bei Wienin pormestari (AT, PSE)

Poliittiset suositukset

ALUEIDEN KOMITEA

Johdanto

1. korostaa energian merkitystä nykyaikaisen elämän olennaisena tukipilarina. Tämän vuoksi toimitushäiriöt ja -vaikeudet vaikuttavat laajasti ja aiheuttavat huomattavia taloudellisia vahinkoja. Näin ollen paikallis- ja alueviranomaiset pitävät yhteistä eurooppalaista energiapolitiikkaa ja sille asetettuja toimitusvarmuuteen, kestävyYTEEN ja kilpailukykyyn liittyviä tavoitteita omasta näkökulmastaan erittäin tärkeinä. Näiden tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan tasapainoista energialähteiden yhdistelmää.

2. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaisten panos on eurooppalaisten aloitteiden onnistumisen kannalta ratkaiseva. EU-lainsäädäntöä toimeenpannaan paikallis- ja aluetasolla. Paikan päällä toimivien vastuutahojen ja kansalaisten tehtävänä on toimia siten, että ne käyttäytymisellään tosiaan vaikuttavat energiankulutukseen kestäväällä tavalla.

3. kehottaa toimivaltaisia unionin instituutioita ja etenkin komissiota ottamaan asianmukaisesti huomioon paikallis- ja alueviranomaisten ratkaisevan roolin eurooppalaiseen energiapolitiikkaan kuuluvan "energiapaketin" käytännön toteutuksessa.

4. katsoo, että energiapolitiikka ja ilmastonsuojelupolitiikka liittyvät läheisesti toisiinsa ja että ne tulee sovittaa yhteen, koska 80 prosenttia Euroopassa tuotetuista hiilidioksidipäästöistä on peräisin energiantuotannosta. Näin ollen on olennaisen tärkeää, että ehdotetut ilmastopoliittiset toimet otetaan huomioon myös energiapolitiikassa ja päinvastoin. Ympäristö- ja tehokkuusnäkökohdat huomioon ottava energiapolitiikka on aina myös ilmastopoliitiikkaa.

5. muistuttaa, että tiedostava kuluttaja on ratkaisevassa asemassa eurooppalaisten tavoitteiden toteuttamisessa. Niinpä kuluttaja onkin otettava kaiken pohdinnan keskipisteeksi. Lisäksi on muistettava, että jokainen energian hinnankorotus vaikuttaa erityisen voimakkaasti yhteiskunnallisesti heikoimmassa asemassa oleviin väestöryhmiin. Julkisista varoista maksettavat avustukset tulisiakin kestävästi kehitystä ja johdonmukaista ilmastopoliittikkaa ajatellen suunnata pelkän taloudellisen tuen sijasta energiatehokkuutta ja tietoisuutta edistäviin toimiin.

Sisämarkkinat

6. muistuttaa, että sähkö- ja kaasumarkkinoiden avaamiseen kohdistuneet odotukset, eli hintojen aleneminen ja energiantoimittajien monopoliasemien murtuminen, eivät ole toteutuneet kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäksi toimitusvarmuutta uhkaa se, että voimaloihin ja verkkoihin ja erityisesti uusiutuvia energiamuotoja käyttäviin ja paikallisiin jakelujärjestelmiin ja -verkkoihin investoidaan liian vähän. Mikäli nykykehitys jatkuu, on tulevaisuudessa odotettavissa toimitusongelmia.

7. kehottaaakin komissiota luomaan energiantuottajille ja siirtoverkonhaltijoille kannusteita investoida jälleen (kuten ennen markkinoiden vapauttamista) tuotantolaitosten ja verkkoinfrastruktuurin rakentamiseen. Eräs tämänsuuntainen keino voisi olla paikallisten ja alueellisten energiantuotantosunnitelmien laatiminen alue- ja paikallistason panoksen pohjalta.

8. tukee komission pyrkimyksiä poistaa viipymättä hallinnolliset esteet, verkkoon pääsyä koskevat epäoikeudenmukaiset ehdot (esim. uusiutuvaa energiaa tarjoavien syrjintä) ja monimutkaiset menettelyt.

9. kannattaa eriyttämistä, jossa yhtiöoikeudellista ja voimakkaan sääntelyviranomaisen tukemaa eriyttämistä voidaan pitää riittävänä.

10. kehottaa komissiota torjumaan markkinakeskittymät asianmukaisin toimin ja edistämään markkinatoimijoiden kirjoa laajuutta (kunnalliset laitokset mukaan luettuina).

11. katsoo, että rajatylittävien verkkojen yleistymisen parantaa paikallis- ja aluetason neuvottelumahdollisuuksia (esim. energian hankinnassa).

12. vastustaa uuden hallintorakenteen, esim. eurooppalaisen energiasääntelyviranomaisen, perustamista, sillä jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset pystyvät saavuttamaan komission ehdottamat ja Eurooppa-neuvoston vahvistamat tavoitteet.

13. kehottaa komissiota rakentamaan päästökauppajärjestelmän siten, että voimalat saisivat jakosuunnitelman mukaisia todistuksia vain samalle päästömäärälle, jonka suunnitellun sähkö- ja lämpömäärän tuotanto aiheuttaisi kaasu- tai höyryturbiinien voimalla toimivassa, pääasiassa lämpöä tuottavassa sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksessa. Näin kannustettaisiin selkeästi lisäämään energiatehokkuutta sähköntuotannossa.

Energiatehokkuus

14. tukee tavoitetta parantaa energiatehokkuutta EU:ssa vuoteen 2020 mennessä niin, että energiaa kuluu 20 prosenttia vähemmän. Komitea pitäisi tervetulleena tavoitteen kirjaamista sitovaan muotoon.

15. toteaa painokkaasti, että energiatehokkuus on eurooppalaisen energiapolitiikan keskeisin tekijä, joka tulisi asettaa kaikissa pohdintoissa ehdottomalle etusijalle.

16. kehottaa EU:n toimivaltaisia toimielimiä ja etenkin komissiota huolehtimaan asianmukaisista perusedellytyksistä, kun on kyse muun muassa

- vähän kuluttavista ajoneuvoista
- (kodin) koneiden ja laitteiden korkeista energiatehokkuusvaatimuksista (erityisesti myös valmiustilatoiminnosta, jonka voi kytkeä pois päältä) ja nykyistä paremmista tuotemerkinnöistä
- rakennuksista, joiden energian kokonaiskulutus on mahdollisimman alhainen, tai passiivitalostandardin soveltamisesta uudisrakennuksiin
- ulkoisten kustannusten sisällyttämisestä hintoihin siten, että julkisten tarjouskilpailujen yhteydessä kustannuslaskelmia tehdään järjestelmällisesti tuotteiden tai palveluiden koko elinkaaren tai tuotantoketjun ajalta
- Euroopan investointipankin lainoista paikallis- ja alueviranomaisten energiatehokkuusohjelmien rahoittamiseksi
- energiatehokkuuden parantamiseen myönnettävästä tuesta osana ryhmäpoikkeusasetusta.

17. korostaa, että alue- ja paikallistasolla toteutetaan monia toimia ja edistetään eurooppalaisten aloitteiden onnistumista:

- energianäkökohtien huomioon ottaminen aluekehityksessä
- energiatehokkuutta parantavia toimia edistävät ohjelmat (esim. rakennusten saneeraus, vanhentuneen valaistuksen korvaaminen, kodinkoneiden uudistaminen)
- uusiutuvien energiamuotojen edistämishjelmat
- rakennusdirektiiviä tiukemman rakennusstandardin asettaminen
- aluesuunnittelu
- liikennesuunnittelu (julkisen henkilöliikenteen tarjonta, pyörätiet)
- pysäköintijärjestelyt autoliikenteen vähentämiseksi kaupungeissa ja esimerkiksi autojen yhteiskäytön sekä muita vähemmän ympäristöä saastuttavien ekologisten autojen käytön edistämiseksi
- yrityksille suunnattu energianeuvonta
- tiedottaminen, kampanjat, tietoisuuden lisääminen (esim. konkreettisen tiedon antaminen siitä, miten säästää energiaa kotona, liikenteessä jne.)
- esikuvavaikutus (energiansäästö julkisella alalla) ja oman henkilökunnan kouluttaminen
- julkisten tarjouskilpailujen hyödyntäminen tavaroiden ja palveluiden energiatehokkuuden parantamiseksi.

18. vaatii, että hyvien käytänteiden vaihtamiseen alue- ja paikallistasolla osoitetaan nykyistä enemmän EU-varoja esim. osana Euroopan älykäs energiahuolto -ohjelmaa.

19. kehottaa komissiota asettamaan aggregaattitasolle (koko talouden energiatehokkuus) energiatehokkuutta koskevan tavoitteen. Tämä tarjoaisi jäsenvaltioille ja alueille riittävästi joustovaraa soveltaa tavoitteen saavuttamiseksi laajaa keinovalikoimaa, johon kuuluisivat mm. laitteiden energiankulutusta ja alueen talouden elinkeinorakennetta koskevat toimet.

Uusiutuvat energiamuodot

20. kannattaa sitovaa tavoitetta kattaa vuoteen 2020 mennessä 20 prosenttia energian kokonaiskulutuksesta uusiutuvilla energiamuodoilla.

21. korostaa paikallisten kotimaisten energialähteiden yhteiskunnallis-taloudellista merkitystä sekä niiden merkitystä energian toimitusvarmuudelle ja siirron tehokkuudelle ja muistuttaa, että uusiutuvien energiamuotojen edistämisessä on suuntauduttava kulloistenkin maantieteellisten, ilmastollisten ja taloudellisten olosuhteiden mukaan. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että alue- ja paikallisviranomaisilla on keskeinen rooli paikallisten uusiutuvien energialähteiden käytön edistämisessä mm. hankkijoina.

22. kannattaa sitä, että uusiutuvia energialähteitä koskevia tavoitteita suunniteltaessa ja asetettaessa on kiinnitettävä huomiota etenkin lämmitys- ja jäähdytysalaan ja pantava erityistä painoa sähkön ja lämpö- tai jäähdytysenergian yhteistuotannolle.

23. panee merkille, että kestävyys on asetettava etusijalle kaikissa toimissa. Maat, jotka ovat jo varhaisessa vaiheessa panostaneet biomassaan energialähteenä, kattavat sillä nykyään huomattavan osan energiantarpeestaan. Tällöin ongelmaksi muodostuu kuitenkin usein se, että energiantarvetta ei enää pystytä kattamaan pelkästään paikan päältä saatavilla raaka-aineilla (lähinnä puulla), vaan biopolttoaineita on kuljetettava määränpäähen pitkien matkojen takaa. Tällainen tilanne vähentää selvästi kyseisen vaihtoehdon kestävyyttä. Tällöin on otettava huomioon ne kuljetusmuodot, joiden energiankulutus on pieni.

24. katsoo, että niille jäsenvaltioille, joiden mahdollisuudet tuottaa energiaa uusiutuvista energialähteistä ovat rajalliset, tulisi antaa mahdollisuus päästä uusiutuvaa energiaa koskevaan tavoitteeseensa ostamalla uusiutuvista energialähteistä tuotettua energiaa joko unionin kattavan alkuperätodistusjärjestelmän avulla tai kahdenvälisin sopimuksin sellaisten jäsenvaltioiden kanssa, joiden uusiutuvan energian varat ovat riittävän runsaat. Näin pyritään vähentämään uusiutuville energiamuodoille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

25. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita päättämään paikallisia alueyhteisöjen pakollisesta kuulemisesta uudistuvien energialähteiden edistämistä koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia laadittaessa.

Biopolttoaineet

26. kannattaa sitovaa tavoitetta korvata vuoteen 2020 mennessä 10 prosenttia polttoaineen kokonaiskulutuksesta biopolttoaineella edellyttäen, että tuotanto on ekologisesti kestävä.

27. painottaa, että energialähteiden ja biomassalajien monipuolisuus on tärkeää.

28. pitää erityisen tärkeänä, että ilmastopolitiikkaa tarkastellaan kansainvälisestä näkökulmasta ja että erilaisten biopolttoaineiden käyttöä edistetään pitäen lähtökohtana niiden koko elinkaaren aikaista ympäristönsuojelullista tasoa ja ilmastovaikutuksia ja ottaen huomioon niiden tuotantomenetelmät, kuljetukset ym. Sen lisäksi, että edistetään tehokasta eurooppalaista tuotantoa voi tuonti unionin ulkopuolisista maista olla ajankohdasta. Biopolttoaineiden tuotannossa olisi tuettava ympäristöä säästäviä ja energiatehokkuudeltaan hyviä tuotantomenetelmiä riippumatta biopolttoainetyypistä ja valmistuksessa käytettävistä kasvilajeista.

29. muistuttaa, että biopolttoaineiden tuotannon tukeminen unionin ulkopuolisissa maissa on ristiriidassa energia-alalla tavoitteeksi asetetun tuontiriippuvuuden vähentämisen kanssa ja lisää riippuvuutta. Komitea korostaakin, että tuonnin unionin ulkopuolelta on oltava toissijaista. Tuonnin yhteydessä on huomioitava kestävyys ja energiatehokkuus sekä eri biopolttoaineiden elinkaari.

30. korostaa lisäksi sen merkitystä, että biopolttoaineita tuotetaan kestäväällä tavalla, jottei vaaranneta biologista monimuotoisuutta. Tulisi välttää tilannetta, jossa energiakasvien yksipuolinen viljely laajoilla aloilla (monokulttuuri) häiritsee liiaksi paikallisia ekosysteemejä.

31. korostaa, että bioenergian raaka-aineen tuonnissa on noudatettava kestävä kehityksen mukaisia menettelyjä. Esittämällä kauppakumppaneilleen tämäsuntaisia vaatimuksia unioni voisi osaltaan edistää ekologisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaista taloutta, jonka avulla voidaan välttää tärkeiden elinympäristöjen häviäminen. Aihetta olisikin ryhdyttävä käsittelemään kansainvälisellä tasolla viipymättä. Myös vastaavien säädösten valmistelu olisi pantava pikaisesti alulle.

Hiilen käyttö energialähteenä

32. ei ole vakuuttunut siitä, että hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia (CCS — *Carbon Capture and Storage*) voitaisiin pitää pitkän aikavälin ratkaisuna, sillä se alentaa voimaloiden tehoa huomattavasti eikä sitä nykyisin pidetä taloudellisesti kovinkaan tehokkaana. Maailmanlaajuisesti tarkasteltuna hiilidioksidin talteenotto ja varastointi tulee kysymykseen väliaikaisratkaisuna.

33. katsoo, että hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin tutkimusta ja kehitystä tulee lisätä.

34. vaatii, että uudet hiilivoimalat sallitaan vain, mikäli niissä on tekniset valmiudet hiilidioksidin talteenotolle ja varastointijärjestelmälle heti kun kyseinen tekniikka on kaupallisessa levityksessä.

Energiateknologia

35. toteaa, että nykyiset ponnistelut energiateknologian kehittämiseksi ovat riittämättömiä. Lisäksi järjestelmä on erittäin raskasliikkeinen, joten uusien teknologioiden käyttöönotto kestää usein vuosikymmeniä.

36. kehottaa lisäämään energiateknologian edistämiseen tarkoitettuja määrärahoja entisestään sekä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmassa että Euroopan älykäs energiahuolto -ohjelmassa. Uuden teknologian demonstrointi nimenomaan alue- ja paikallistasolla lisää kansalaisten tietoisuutta asiasta sekä työntekijöiden ammattitaitoa tällä alalla. On tärkeää, että sekä pienillä yksityisillä kaupallisilla toimijoilla että julkisilla toimijoilla on mahdollisuus saada tutkimus- ja kehittämistukea.

37. katsoo, että edistyksekkään teknologian kehittäminen luo pohjan vientimahdollisuuksille. Tämä taas mahdollistaa monien uusien työpaikkojen luomisen.

Kansainvälinen yhteistyö

38. katsoo, että vain laajalla ja kattavalla kansainvälisellä yhteistyöllä sekä kestävästä elinympäristöstä, energiatehokkuudesta ja energiansäästön takaavilla energia- ja ilmastopoliittisilla sopimuksilla voidaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä saavuttaa toivotavia tuloksia nykyisten ja tulevien sukupolvien hyödyksi sekä EU:ssa että sen ulkopuolella.

39. edellyttää, ettei unionin ulkopuolisille maille annettava tekninen tuki missään tapauksessa saa tarkoittaa sitä, että EU:ssa vanhentuneina pidettyjä tai kiellettyjä tuotteita ja tuotantomenetelmiä viedään kolmansiin maihin joko maksua vastaan tai ilmaiseksi. Onkin huolehdittava siitä, että tällaisia sääntöjä sovelletaan kaikilla hallintotasoilla (unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasolla) ja että ne koskevat kaikkia toimielimiä (myös Euroopan investointipankkia).

Sosiaalinen ulottuvuus

40. kehottaa komissiota huolehtimaan siitä, että EU:ssa hyödynnetään parhaita kansainvälisiä energiansäästökäytänteitä sekä edistetään Euroopan aloitteita, EU:n tavoitteita ja parhaita käytänteitä myös EU:n ulkopuolella.

41. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisten mahdollisuudet vaikuttaa energian hintarakenteeseen ovat erittäin rajalliset ja pätevät vain harvoilla aloilla. Mahdollisuus tarjoutuu, mikäli hyödynnettävänä on runsaasti omia energiavaroja ja mikäli ne ovat vapautetuilla markkinoilla kustannuksiltaan kilpailukykyisiä muiden energiaraaka-aineiden kanssa. Lisäksi voidaan pyrkiä vaikuttamaan kansalaisyhteiskuntaan lisäävillä toimin ja saada heidät hyväksymään uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämisestä aiheutuvat kohonneet kustannukset. Komitea kyseenaistua pysyväisluonteiset avustukset (energia- ja lämmityskuluihin), sillä ne eivät yleensä edistä kulutuskäyttäytymisen muutosta. Sen sijaan komitea kannattaa energiatehokkuuden parantamiseen tähtäviä toimia, jotka sekä säästävät kustannuksia että parantavat elämänlaatua. Tässä yhteydessä tulisi myös kiinnittää huomiota kuluttajien mahdollisuuteen saada tietoa energiankäytöstään (älykkäät mittarit) sekä alue- ja paikallisviranomaisten mahdollisuuteen saada tietoa alueellisesta energiankäytöstä, jotta tehostamis- ja tukitoimet voidaan kohdentaa siten, etteivät pienituloiset joudu vaikeuksiin (polttoaineiden hinnasta johtuva köyhyys).

42. panee huolestuneena merkille, että energiaraaka-aineiden kysynnän kasvu nostaa kohtuuttomasti elintarvikkeiden hintoja. Energiamarkkinoita ja bioenergian raaka-aineiden odotettavissa olevaa kysyntää lieneekin tarpeen tarkastella kattavasti, jotta voidaan arvioida aina pienienkin alueiden tasolle saakka erityisesti sitä, miten kysyntä vaikuttaa elintarvikemarkkinoihin.

Bryssel 10. lokakuuta 2007

Alueiden komitean
Puheenjohtaja
Michel DELEBARRE

Alueiden komitean lausunto aiheista

- ”Euroopan laajuisen liikenneverkon kuuden eurooppalaisen koordinaattorin vuosikertomus” ja
- ”Euroopan laajuiset verkot: kohti yhdennettyä lähestymistapaa”
- ”Euroopan laajuisen tärkeimpien liikennereittien jatkaminen”

(2007/C 305/02)

ALUEIDEN KOMITEA

- muistuttaa aluksi Euroopan laajuisen liikenneverkkojen tärkeydestä, sillä niiden avulla voidaan merkittävästi edistää Lissabonin tavoitteiden saavuttamista.
- korostaa, että koordinaattorit voivat edistää merkittäväällä tavalla jäsenvaltioiden välisen sopimuksen saavuttamista Euroopan laajuisen verkon kunkin liikennereitin tiettyihin kansallisiin osuuksiin sovellettavista yhtenäisistä parametreista. Tukeakseen tätä tavoitetta alueiden komitea kehottaa komissiota tekemään parametreista sopimisesta EU-rahoituksen saannin ennakkoodellytyksen.
- katsoo, että Euroopan komissio voisi lisäksi edistää Euroopan laajuisen liikenneverkkojen ensisijaisten hankkeiden kanssa tekemisissä olevien paikallisten ja alueellisten eri toimijoiden verkottumista järjestämällä erityisesti asiaa käsittelevän vuosittaisen keskustelufoorumin. Alueiden komitea on kiinnostunut tekemään asiassa yhteistyötä komission kanssa.
- pahoittelee jälleen kerran täysin epä johdonmukaista suhtautumista asiaan: vaikka Euroopan laajuiset verkot ovat erittäin tärkeitä EU:lle, mistä myös nyt käsiteltävänä olevassa tiedonannossa muistutetaan, ja vaikka unionin rahoituskannustimilla voi olla asiassa ratkaiseva rooli, tarkoitukseen osoitetut määrärahat ovat erittäin vähäiset siitakin huolimatta, että hankkeiden toteuttamisessa keskitytään rajatylittäviin osuuksiin ja liikenteen pullonkauloihin. Sen vuoksi komitea korostaa, että kaikkien unionin tasolla käytettävissä olevien rahoituslähteiden synergiaedut on hyödynnettävä.
- korostaa, että Euroopan laajuisia liikennereittejä on tärkeää jatkaa unionin ulkopuolelle, jotta voidaan edistää tavaroiden ja henkilöiden liikkuvuutta EU:n ja sen naapurimaiden mutta myös muun maailman välillä.

Viiteasiakirjat

Kuuden eurooppalaisen koordinaattorin vuosikertomus Euroopan laajuisen liikenneverkon tiettyjen hankkeiden edistymisestä

KOM(2006) 490 lopullinen

Euroopan laajuiset verkot: kohti yhdenmukaista lähestymistapaa

KOM(2007) 135 lopullinen

Euroopan laajuisten tärkeimpien liikennereittien jatkaminen naapurimaihin

KOM(2007) 32 lopullinen

Esittelijä: Bernard SOULAGE, Rhône-Alpesin aluevaltuuston ensimmäinen varapuheenjohtaja (FR, PSE)

Poliittiset suositukset**A) Euroopan laajuiset verkot****Yleistä****ALUEIDEN KOMITEA**

1. muistuttaa aluksi Euroopan laajuisten liikenneverkkojen tärkeydestä, sillä niiden avulla voidaan merkittävästi edistää Lissabonin tavoitteiden saavuttamista. Ne myös lujittavat alueellista yhteenkuuluvuutta sekä alueiden kilpailukykyä helpottamalla tavaroiden ja henkilöiden liikkuvuutta. Euroopan eri alueiden asukkaat tuntevat Euroopan laajuisten liikenneverkkojen vaikutukset arkielämässään, mikä lisää Euroopan unionin kannatusta.

Koordinaattoreiden kertomus**ALUEIDEN KOMITEA**

2. kiittää erityisesti koordinaattoreita heidän tehokkaasta työstään Euroopan laajuisten liikenneverkkojen ensisijaisten hankkeiden edistämiseksi, mikä on osoitus heidän tehtävänsä hyödyllisyydestä.

3. katsoo, että kyseinen työ sekä komission sen ansiosta saama tieto lisäävät huomattavasti hankkeiden avoimuutta ja helpottavat niiden toteuttamista. Alueiden komitea toivookin, että AK ja komissio jatkavat aktiivista vuoropuhelua asiasta, sillä useat alueet ovat suoraan kiinnostuneita tällaisista investoinneista alueilleen.

4. kiinnittää erityishuomiota koordinaattoreiden toiminnan painopisteisiin, joiden ansiosta on etenkin ollut mahdollista

— saada entistä parempaa tietoa hankkeista ja niiden todellisesta edistymisestä, minkä pitäisi selventää Euroopan laajuisen liikenneverkon käyttöön osoitettujen määrärahojen jakoa.

— parantaa aidosti eri tahojen toiminnan koordinointia etenkin rajatylittävillä osuuksilla, joiden tilannetta pidetään kaikkein herkimpana, sekä tehostaa siten hankkeiden tutkimus- ja määrittelymenettelyjä varsinkin silloin, kun kyseistä tarkoitusta varten ei ole ollut kansainvälisiä rakenteita (esimerkiksi Slovenian ja Italian väliset osuudet).

— nimetä kutakin hanketta varten yksi vastuuhenkilö, mikä saattaa helpottaa hallitusten välisiä usein monimutkaisia neuvotteluprosesseja rajatylittävien hankkeiden yhteydessä. Lisäksi EU:lla on riippumattomana toimijana merkittävää painoarvoa hankkeiden edistämässä tai puolustamisessa

(esimerkiksi Loyola de Palacion toiminta Lyonin ja Torinon välisen yhteyden edistämiseksi).

5. katsoo, että koordinaattoreiden toiminta on myös antanut mahdollisuuden helpottaa saman maan eri ministeriöiden työskentelyn koordinointia, kun toimintaa on tarkkailtu ulkopuolelta.

6. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että rajatylittävien hankkeiden liikkeelle saamiseksi niiden käyttöön olisi osoitettava riittävästi resursseja (niiden olisi saavutettava kriittinen massa, minkä koordinaattorit katsoivat useissa tapauksissa vaativan asetuksen mahdollistaman enimmäispanostuksen), jotta saadaan aikaan mahdollisimman suuri vipuvaikutus sekä vetovaikutus jäsenvaltioiden mukaantulon varmistamiseksi.

7. korostaa yhteentoimivuuden tärkeyttä, sillä investoinneista saatava taloudellinen hyöty riippuu suurelta osin juuri siitä, sekä erityisesti päätöstä keskittyä Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän (ERTMS) käyttöönotossa rahtiliikenteen kuuteen ensisijaiseen käytävään, mikä helpottaa kyseisten reittien asianmukaista käyttöä ja lisää uusiin perusrakenteisiin tehtävien investointien houkuttelevuutta.

8. korostaa myös, että koordinaattorit voivat edistää merkittäväällä tavalla jäsenvaltioiden välisen sopimuksen saavuttamista Euroopan laajuisen verkon kunkin liikennereitin tiettyihin kansallisiin osuuksiin sovellettavista yhtenäisistä parametreista. Tukeakseen tätä tavoitetta alueiden komitea kehottaa komissiota tekemään parametreista sopimisesta EU-rahoituksen saannin ennakkoodellytyksen.

9. korostaa useimpien raportojen tavoin, että jäsenvaltioiden on ryhdyttävä toimenpiteisiin kyseisten investointien optimaaliseksi hyödyntämiseksi: tällaisia toimenpiteitä ovat liikennemuo-tojen välisen jakauman muuttaminen, perusrakenteiden käyttöä koskevien ensisijaisten tavoitteiden hyvä hallinta sekä liikennereitteihin tehtävien investointien ajoituksen optimointi.

10. ehdottaa, että koordinaattorit tarkastelevat myös hankkeiden keskinäisiä yhteyksiä varmistaakseen sovellettavien käytäntöjen yhdenmukaisuuden tai ainakin hankkeiden suunnittelua, toteutusta ja rahoittamista koskevan näkemysten ja hyvien käytäntöjen vaihdon. Euroopan komissio voisi lisäksi edistää Euroopan laajuisten liikenneverkkojen ensisijaisten hankkeiden kanssa tekemisissä olevien paikallisten ja alueellisten eri toimijoiden verkottumista järjestämällä erityisesti asiaa käsittelevän vuosittaisen keskustelufoorumin. Alueiden komitea on kiinnostunut tekemään asiassa yhteistyötä komission kanssa.

11. toivoo tähänastisten myönteisten kokemusten vuoksi, että samaan aikaan nyt tehdyn nykyisten koordinaattoreiden toimeksiannon laajentamisen kanssa myös muita unionin liikennealalla rahoittamia ensisijaisia hankkeita varten nimitään tarvittaessa uusia koordinaattoreita nykyisten lisäksi. Tämä olisi suotavaa erityisesti sellaisilla aloilla, joilla tarvitaan voimakasta, usein poliittista sysäystä suunnittelu- ja rakennusvaiheen ongelmien ratkaisemiseksi, sekä ensisijaisten hankkeiden yhteydessä. Alueiden komitea huomauttaa kuitenkin, että toistaiseksi koordinaattoreita on nimetty vasta kuuteen hankkeeseen, joiden valmistelu on jo pitkällä. On kuitenkin muita keskeisiä liikenne-erittejä, joilla tällaista tukea tarvittaisiin, sillä niiden valmisteluun osallistuu useampia jäsenvaltioita (esim. hanke N:o 22, joka ulottuu kahdeksaan jäsenvaltioon).

12. toteaa, että koordinaattoreiden jo heinäkuussa 2006 valmistuneissa eri raporteissa yksilöidään hankkeiden uskottavuuden säilyttämiseksi kiireesti tarvittavia edistysaskeleita sekä toimenpiteitä, joihin jäsenvaltioiden olisi sitouduttava tärkeimpien investointien optimoimiseksi.

13. toivoo näin ollen, että kyseisten edistysaskeleiden ja sitoumusten tähänastisesta toteutumisesta tehdään selvitys, jotta voidaan helpottaa tulevia päätöksiä Euroopan laajuisen liikenneverkon käyttöön osoitettavien määrärahojen jakamisesta vuosina 2007–2013. Koordinaattorien analyysit ja suositukset tulisi ottaa oleellisella tavalla huomioon rahoituspäätöksiä tehtäessä, erityisesti päätettäessä monivuotisen TEN-ohjelman määrärahojen jakamisesta.

14. toteaa, että yhteisöltä saatavan rahoituksen epävarmuus vuoden 2013 jälkeen saattaa jarruttaa hankkeita, joiden käyttöön tarvitsisi osoittaa vain vähän rahoitusta kuluvalle budjettikaudella. Komitea ehdottaa siksi, että suunnitellaan mekanismeja tällaisten haittojen pienentämiseksi.

15. toteaa, että komissiolla on niiden ensisijaisten hankkeiden valmisteluasteesta, joiden toteuttamista koordinaattorit edistävät, tarkempaa, yksityiskohtaisempaa ja monisyisempää tietoa kuin muista hankkeista. Tämä ei saa haitata hankkeiden tasapuolista kohtelua.

16. pahoittelee kuitenkin, ettei kyseisistä hankkeista, niiden etenemisestä tai yhteisvaikutuksista ole tehty vertailevaa analyysia. AK suosittaa, että komissio laatii tulevaisuudessa analyysia ajankohtaisen, luotettavan ja asianomaisista jäsenvaltioista tarkoituksenmukaisessa muodossa kerätyn tilastotiedon pohjalta. Vaikka tiedonannossa korostetaan, että hankkeita on koordinoitava mahdollisimman hyvin Euroopan laajuisen liikenneverkon toteutuksen ajoittamisen optimoimiseksi, yhtään tällaista analyysia ei vielä ole tehty. Asiaa voitaisiin selvittää Euroopan laajuisia verkkoja käsittelevässä ohjausryhmässä. Tällainen analyysi voisi antaa lisätietoa EU:n tukien jakamista koskevien erittäin tiukkojen kriteerien selventämiseksi vuosia 2007–2013 ajatellen.

Euroopan laajuisia verkkoja käsittelevä ohjausryhmä

ALUEIDEN KOMITEA

17. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että samaan liikenneakseliin liittyvien TEN-hankkeiden yhteisvaikutukset on varmistettava, sillä siitä voi olla hyötyä sekä investointeja

(kustannusten ja alueellisten vaikutusten pienentyminen) että hankkeiden tehokkuutta ajatellen.

18. toivoo, että kyseinen synergiatavoite huomioidaan suunnittelun parhaita toimintatapoja sisältävän käsikirjan julkaisemisen lisäksi myös koordinaattorien tehtävissä, kun otetaan huomioon luonteeltaan hyvin erilaisten hankkeiden (esim. rautatietunnelit ja suurjännitelinjat) yhdistämisessä havaitut ongelmat.

19. pahoittelee jälleen kerran täysin epä johdonmukaista suhtautumista asiaan: vaikka Euroopan laajuiset verkot ovat erittäin tärkeitä EU:lle, mistä myös nyt käsiteltävänä olevassa tiedonannossa muistutetaan, ja vaikka unionin rahoituskannustimilla voi olla asiassa ratkaiseva rooli, tarkoitukseen osoitetut määrärahat ovat erittäin vähäiset siitäkin huolimatta, että hankkeiden toteuttamisessa keskitytään rajatylittäviin osuuksiin ja liikenteen pullonkauloihin. Sen vuoksi komitea korostaa, että kaikkien unionin tasolla käytettävissä olevien rahoituslähteiden synergia-edut on hyödynnettävä. Euroopan komission olisi myös tutkittava, minkälaisia uusia rahoituslähteitä voitaisiin käyttää tulevaisuudessa. Eurovignette-direktiivin väliarviointi vaikuttaakin välttämättömältä, jotta voidaan ottaa huomioon ulkoiset kustannukset.

20. toteaa, että 30 ensisijaisen hankkeen toteuttaminen vähentää liikenteen aiheuttamien hiilidioksidipäästöjen kasvua erittäin vähän eli vain 4 prosenttia. Komitea toivoo siksi, että nykyisen Eurovignette-direktiivin tarkistuksen yhteydessä kiinnitetään huomiota ulkoisiin kustannuksiin, jotta voidaan toteuttaa toimenpiteitä liikennemuotojen välisen jakauman muuttamiseksi. Tämä on tarpeen erityisesti muttei yksinomaan kaikkein herkimmillä alueilla; niillä tulisi harkita myös nykyistä suorempeä ja tarkemmin kohdennettuja toimia. Tiedonannossa ehdotettu uuden tietotekniikan hyödyntäminen voi auttaa tavoitteen saavuttamisessa samoin kuin älykkäiden liikennejärjestelmien kehittäminen, missä esimerkiksi Aasian maat ovat paljon Eurooppaa edellä.

21. kannattaa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien ehdotettua kehittämistä erityisesti parantamalla oikeusvarmuutta sekä luomalla innovatiivisia rahoitusvälineitä Euroopan investointipankissa. Tällaisten rakenteiden tuomia kiistattomia etuja arvioitaessa on kuitenkin aina kiinnitettävä huomiota niiden perustamisesta aiheutuviin lisäkustannuksiin, ja myös riskinsiirtojärjestelyt on määritettävä tarkasti.

22. korostaa, että koska televiestintäalan avaaminen kilpailulle on kiistatta osoittautunut hyödylliseksi, samat edut pitäisi voida saada aikaan myös rautatieliikenteessä. On ehkä epärealistista toivoo, että rautateiden investointeihin saataisiin yhtä paljon yksityistä rahoitusta kuin televiestintäalalla, mutta rautatiealan avaamisen kilpailulle pitäisi ainakin antaa mahdollisuus hyödyntää julkisen sektorin tekemät investoinnit nykyistä paremmin.

23. ehdottaa, että Euroopan laajuisiin verkkoihin tehtäviä investointeja varten määritetään tarkat säännöt siitä, missä tapauksessa kyseiseen tarkoitukseen myönnettäviä luottoja ei tarvitse laskea osaksi valtionvelkaa (Maastrichtissa sovittujen lähentymiskriteerien mukaisesti), ja että kyseisiä sääntöjä tarvittaessa joustavoitetaan. Tätä kysymystä olisi ilmeisesti tarkasteltava kaikkien unionin kehittämiseen tähtäävien investointistrategioiden yhteydessä.

B) Euroopan laajuisten tärkeimpien liikennereittien jatkaminen

Yleistä

ALUEIDEN KOMITEA

24. korostaa, että Euroopan laajuisia liikennereittejä on tärkeää jatkaa unionin ulkopuolelle, jotta voidaan edistää tavaroiden ja henkilöiden liikkuvuutta EU:n ja sen naapurimaiden mutta myös muun maailman välillä.

25. toteaa lisäksi, että yhteyksien parantaminen unionin naapurimaihin parantaa myös Euroopan laajuiseen liikenneverkkoon tehtävien merkittävien investointien tehokkuutta.

26. katsoo, että EU:n ja sen naapurimaiden liikennesektorien hallittu kehittäminen ja integrointi edesauttavat Lissabonin strategian toteuttamista edistämällä kauppaa ja kestävää kasvua sekä sosiaalista koheesiota.

27. katsoo, että tällainen laajentaminen on merkittävää naapurimaiden demokratian ja talouden vakiintumisen kannalta ja edistää myös Euroopan naapuruuspolitiikkaa ja unionin käytäntöjen levittämistä. Tämä taas helpottaa unionin naapurimaiden kanssa tehtävää yhteistyötä kaikilla tasoilla sekä valmistelee tiettyjen maiden mahdollista tulevaa liittymistä unioniin.

Korkean tason työryhmän raportti

ALUEIDEN KOMITEA

28. korostaa aluksi korkean tason työryhmän raportin erittäin korkeaa laatua ja kunnioittaa työryhmän puheenjohtajana toimineen Loyola de Palacion muistoa.

29. pitää arvossa kuulemismenettelyä, joka antoi mahdollisuuden arvioida ja rikastuttaa korkean tason ryhmän työskentelyä.

30. toivoo, että tämä erittäin monipuolinen ja yksityiskohtainen raportti voi toimia perustana lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä toteutettavien toimenpiteiden täsmälliselle määrittelylle.

31. pitää raportissa määritettyjä ylikansallisia väyliä tarkoituksenmukaisina:

- Viisi ylikansallista liikenneakselia täyttävät hyvin kaikki liikenneyhteyksiä koskevat vaatimukset jatkamalla Euroopan laajuisen verkon tärkeimpiä liikennereittejä ja ryhmittämällä ne uudelleen suuriksi kokonaisuuksiksi.
- Merten moottoritiet, jotka ovat oleellinen osa maailman-kaupan nykyistä kehitystä, on otettu asianmukaisesti huomioon yhtenä yhtenäisenä akselina.
- Komitea toteaa, että mahdolliset parannustoimet muistuttavat erittäin paljon niitä toimia, jotka unionin on yksilöinyt Euroopan laajuiseen liikenneverkon toteuttamista silmällä pitäen:
 - Saman liikenneakselin varrella sijaitsevien valtioiden toimien koordinoimista on parannettava.
 - Kaikenlaiset pullonkaulat on poistettava.

— Yhteentoimivuutta on parannettava.

— Hyviä käytäntöjä on vaihdettava.

32. on tässä yhteydessä tyytyväinen komission aloitteeseen, jonka tarkoituksena on ryhtyä määrittämään ja poistamaan tavaraliikenteen logistiikan konkreettisia esteitä.

33. huomauttaa, että raportissa ehdotettuja määräaikoja ei ole otettu huomioon tiedonannossa: ensisijaisia reittejä, hankkeita ja horisontaalisia toimenpiteitä koskevien tutkimusten sekä hankkeiden ajantasaistamisen pitäisi valmistua vuoteen 2010 mennessä, ja asian etenemistä koskeva väliarviointi tehtäisiin vuonna 2008.

Komission tiedonanto

ALUEIDEN KOMITEA

34. kannattaa komission neuvostolle ja Euroopan parlamentille antamaa suositusta, että ne hyväksyvät ehdotuksen tarkistaa yleiseurooppalaisten liikennekäytävien ja -alueiden konseptia raportissa esitettyjen suuntaviivojen mukaisesti.

35. pahoittelee kuitenkin, että vaikka reittien on tarkoitus olla multimodaalisia, minkäänlaista yleislinjausta ei ole tehty siitä, mitkä liikennemuodot asetetaan etusijalle. Ainoan poikkeuksen muodostavat merten moottoritiet, joiden tärkeyttä myös alueiden komitea korostaa. Tällainen yleislinjaus antaisi ennen kaikkea mahdollisuuden edistää siirtymistä ympäristöä säästäviin liikennemuotoihin.

36. palauttaa tässä yhteydessä mieleen liikennepolitiikkaa käsittelevän valkoisen kirjan väliarvioinnista 14. helmikuuta 2007 antamansa lausunnon pääkohdat:

- Euroopan laajuisten liikenneverkkojen laajentaminen naapurimaihin on eurooppalaisen liikennepolitiikan tärkeimpiä tavoitteita, mutta EU:n on pidettävä ensisijaisempana Euroopan laajuisten liikenneverkkojen valmiiksi saattamista unionin 27 jäsenvaltiossa.
- Eurooppalaisen liikennepolitiikan yhtenä tavoitteena on oltava liikenteen ympäristövaikutusten lievittäminen muun muassa sitoutumalla Kioton pöytäkirjan mukaisesti CO₂-päästörajoihin (kohta 1.4).
- On ensisijaisen tärkeää, että maaliikenteen jakautumista eri liikennemuotojen välillä tasapainotetaan, ja samalla olisi kehitettävä strategioita, joilla edistetään liikenteen intermodaalisuutta ja multimodaalisuutta (kohta 2.1).

37. toivoo siksi julkisissa kuulemisissa esitettyjen huolenaiheiden mukaisesti, että ympäristönäkökohtiin kiinnitetään asianmukaista huomiota ja että käytettävät liikennemuodot valitaan Kioton sopimusten sitoumusten ja kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti.

38. korostaa, että on tärkeää ryhtyä kiireellisiin horisontaalisiin toimenpiteisiin yhteentoimivuuden edistämiseksi. Kyseiset toimenpiteet esitetään asianmukaisesti tiedonannossa, minkä lisäksi siinä määritetään yksityiskohtaisesti toimintasuunnitelmien laatimista koskevat periaatteet.

39. kannattaa ehdotettua kolmitasoista institutionaalista rakennetta. Tasot ovat seuraavat:

- alueelliset ohjausryhmät, joiden toimintaa koordinoidaan
- ministerikokoukset, joissa tehdään strategiset päätökset
- sihteeristö, joka tarjoaa hallinnollista ja teknistä tukea.

Lisäksi komitea ehdottaa, että tulevaisuudessa

- sihteeristön rahoituksesta vastaavat asianomaiset valtiot ja Euroopan komissio yhdessä, jotta sihteeristön toiminnan laatu ja jatkuvuus voidaan varmistaa
- sihteeristö osallistuu hanketukien myöntämiseen alkuvaiheista lähtien.

40. pahoittelee tiedonannon jossain määrin varauksellista suhtautumista investointeja sekä institutionaalisten ehdotusten täytäntöönpanoa koskeviin toimenpiteisiin.

41. toivoo sen vuoksi, että naapurimaiden kanssa käynnistettäisiin kiireesti asiaa koskevat alustavat keskustelut ja että samaan aikaan perustettaisiin alueellisia ohjausryhmiä, joiden tehtävänä on määrittää lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä toteutettavat toimenpiteet.

42. ehdottaa, että kyseisen menettelyn aluksi vahvistetaan rahoitusvaikutukset. Rahoitusvaikutukset esitetään täsmällisesti korkean tason työryhmän raportissa, mutta niitä ei mainita tiedonannossa.

43. ehdottaa lisäksi, että asianomaiset alue- ja paikallishallinnon tasot kutsutaan laajasti mukaan toimenpiteiden määrittelyyn ja täytäntöönpanoon, jotta saataisiin aikaan tehokkaita yhteisvaikutuksia paikallisen talouskehityksen ja maankäytön suunnittelun kanssa.

Bryssel 10. lokakuuta 2007

Alueiden komitean

Puheenjohtaja

Michel DELEBARRE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan lentoasemien tulevaisuus”

(2007/C 305/03)

ALUEIDEN KOMITEA

suositaa seuraavaa:

- Jonkinasteista sääntelyä tarvitaan, mutta sen olisi oltava kevyttä ja siihen olisi turvauduttava vain silloin, kun havaitaan, etteivät kansalliset säännökset toimi (toissijaisuusperiaate). Keskeisenä piirteenä tulisi olla kuulemismenettelyn ja EU:n muutoksenhakumenettelyn avoimuus.
- Miljoonan matkustajan raja vaikuttaa mielivaltaiselta ja mahdollisesti tarpeettomalta, sillä sen myötä sääntelyn piiriin tulisi yli 150 lentoasemaa. Useat niistä ovat pieniä alueellisia lentoasemia, jotka eivät kykene selviytymään asiaan liittyvästä byrokratiasta. Direktiiviä tulisikin siksi soveltaa ainoastaan lentoasemiin, joiden osuus EU:n matkustajalentoliikenteestä on yli prosentti.
- Riippumattomalla kansallisella sääntelyviranomaisella olisi myös oltava valta myöntää vapautuksia sekä ottaa mukaan kynnysarvon alapuolelle jääviä lentoasemia, jos niillä katsotaan olevan merkittävää markkinavoimaa. Euroopan komission on valvottava kaikkia ilmailualan kansallisten sääntelyviranomaisten tekemiä markkinatestejä varmistaakseen yhdenvertaisen kohtelun kaikkialla Euroopassa (sen vuoksi asiakirjassa KOM(2006) 820 ehdotetun direktiivin 1 artiklan 2 kohtaa on muutettava).
- Direktiivissä ei tulisi ottaa kantaa ”yhden kassan” (*single till*) periaatteeseen.
- Monipuoliset yhteydet lentoasemille ovat yksi olennainen perustekijä, joka antaa mahdollisuuden hyödyntää täysimääräisesti alueellisten lentoasemien nykyistä kapasiteettia.
- Alueelliset lentoasemat ovat elintärkeitä alueiden hyvinvoinnille, ja niillä voi olla merkittävä rooli suurten päälentoasemien ruuhkien helpottamisessa. Ne voivat lisäksi keskittyä toiminnassaan yleis-ilmailuun sekä mahdollisiin palveluihin, joilla on tulevaisuudessa entistä vähemmän tilaa suurilla lentoasemilla kaupallisen liikenteen kasvaessa.

Viiteasiakirjat

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä

KOM(2006) 396 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Euroopan lentoasemien kapasiteettia, tehokkuutta ja turvallisuutta koskeva toimitus suunnitelma

KOM(2006) 819 lopullinen

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi lentoasemamaksuista

KOM(2006) 820 lopullinen

Komission kertomus 15 päivänä lokakuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/67/EY soveltamisesta

KOM(2006) 821 lopullinen

Esittelijä: Gordon KEYMER, Tandridgen hallintopiirivaltuutettu (PPE, UK)

I Poliittiset suositukset**I Sääntelyn tarve**

1. Jonkinasteista sääntelyä tarvitaan, mutta sen olisi oltava kevyttä ja siihen olisi turvauduttava vain silloin, kun havaitaan, etteivät kansalliset säännökset toimi (toissijaisuusperiaate). Keskeisenä piirteenä tulisi olla kuulemismenettelyn ja EU:n muutoksenhakumenettelyn avoimuus.

II Lentoasemamaksut

2. Miljoonan matkustajan raja vaikuttaa mielivaltaiselta ja mahdollisesti tarpeettomalta, sillä sen myötä sääntelyn piiriin tulisi yli 150 lentoasemaa. Useat niistä ovat pieniä alueellisia lentoasemia, jotka eivät kykene selviytymään asiaan liittyvästä byrokratiasta. Onkin suositeltavaa, että ilmailualan kansalliset sääntelyviranomaiset tekevät markkinatestejä, joita EU voisi valvoa yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi kaikkialla Euroopassa.

3. Direktiiviä sovelletaan ainoastaan lentoasemiin, joiden osuus EU:n matkustajalentoliikenteestä on yli prosentti.

4. Riippumattomalla kansallisella sääntelyviranomaisella on valta myöntää vapautuksia markkinatestin (*market contestability test*) pohjalta tai silloin, kun lentoaseman osuus kansallisista markkinoista on alle 20 prosenttia. Se voi myös ottaa mukaan kynnysarvon alapuolelle jääviä lentoasemia, jos niillä katsotaan olevan merkittävää markkinavoimaa.

5. Euroopan komissio valvoo kaikkia ilmailualan kansallisten sääntelyviranomaisten tekemiä markkinatestejä varmistaakseen yhdenvertaisen kohtelun kaikkialla Euroopassa.

6. Direktiivissä ei tulisi ottaa kantaa ”yhden kassan” (*single till*) periaatteeseen (myös kahden kassan periaate [*dual till*] voi toimia hyvin).

7. Lentoasemien tulee voida periä toisistaan eriytettyjä maksuja, jotta ne voivat kannustaa tärkeimpiä yhteistyölentoyhtiöitään (*anchor airlines*) mutta myös mahdollistaa halpalentoyhtiöitä palvelevien terminaalien kehittämisen alueellaan.

III Sääntelyviranomainen

8. Jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on oltava sekä toiminnallisesti että taloudellisesti aidosti riippumattomia.

IV Kapasiteetti

9. Euroopassa on tehostettava nykyisen kapasiteetin käyttöä sekä investoitava uuden kapasiteetin luomiseen.

10. Rajoittamattomat yhteydet lentoasemille tarjoamalla uudenlaisia kuljetusmahdollisuuksia ovat yksi olennainen perustekijä, joka antaa mahdollisuuden hyödyntää täysimääräisesti alueellisten lentoasemien nykyistä kapasiteettia. Erityisen tärkeää on lentoasemien yhdistäminen kaupunkikeskuksiin ja suurnopeusjunaverkkoon sekä suurnopeusjunaverkon tihentäminen, jotta voidaan vähentää lyhyiden lentomatkojen määrää ja vapauttaa siten kapasiteettia.

11. Yleisilmailulla on tärkeä rooli laajentuneessa Euroopan unionissa, sillä se mahdollistaa nopean ja joustavan siirtymisen alueellisten lentoasemien välillä. Sen vuoksi on huolehdittava yleisilmailualan liikenteen kapasiteettitarpeista.

V Maahuolinta

12. Vuonna 1996 annetun direktiivin myönteisiä vaikutuksia ovat olleet tehokkuuden parantuminen, kustannusten pienentyminen ja uusien työpaikkojen syntyminen. Nykyisen direktiivin täytäntöönpanoa voitaisiin tehostaa, mutta uutta lainsäädäntöä ei tarvita.

VI Suunnittelu

13. AK toteaa, että alueellisten liikenneyhteyksien ja alueiden kasvun välillä on yhteys. Komitean mielestä alueelliset lentoasemat ovat elintärkeitä alueiden hyvinvoinnille, ja niillä voi olla merkittävä rooli suurten päälentoasemien ruuhkien helpottamisessa. Ne voivat lisäksi keskittyä toiminnassaan yleisilmailuun sekä mahdollisiin palveluihin, joilla on tulevaisuudessa entistä vähemmän tilaa suurilla lentoasemilla kaupallisen liikenteen kasvaessa.

14. Alue- ja paikallisviranomaisten on muutettava suhtautumistaan ilmailualaan, niiden on etenkin toimitettava nykyistä lyhyemmällä aikajänteellä ja aikaisempaa dynaamisemmin.

15. Lentoasemien tuleva kasvu on otettava nykyistä paremmin huomioon paikallis- ja aluetason pitkän aikavälin maankäytön suunnittelussa (asuminen, liikenneverkot, vähittäiskaupan suunnittelu jne.).

II Alueiden komitean suositukset

Suositus 1

Komission ehdotus direktiiviksi lentoasemamaksuista (KOM(2006) 820 lopullinen)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Perustelukappale Lentoasemien tärkein tehtävä ja kaupallisen toiminnan kohde on varmistaa ilma-aluksista sekä matkustajista ja rahdista huolehtiminen laskeutumisesta nousuun, jotta lentoliikenteen harjoittajat voivat tarjota lentoliikennepalveluja. Tätä varten lentoasemat tarjoavat ilma-alusten käyttöön sekä matkustajien ja rahdin käsittelyyn liittyviä tiloja ja palveluja, joiden kustannukset ne yleensä kattavat lentoasemamaksuilla.	1. Perustelukappale Lentoasemien tärkein tehtävä ja kaupallisen toiminnan kohde on varmistaa ilma-aluksista sekä matkustajista ja rahdista huolehtiminen laskeutumisesta nousuun, jotta lentoliikenteen harjoittajat voivat tarjota lentoliikennepalveluja. Tätä varten lentoasemat tarjoavat ilma-alusten käyttöön sekä matkustajien ja rahdin käsittelyyn liittyviä tiloja ja palveluja, joiden kustannukset ne <u>yleensä</u> kattavat <u>yleensä</u> mutta eivät välttämättä yksinomaan lentoasemamaksuilla.

Perustelu

Direktiivissä ei tulisi ottaa kantaa ”yhden kassan” (single till) periaatteeseen (myös kahden kassan periaate [dual till] voi toimia hyvin).

Suositus 2

Komission ehdotus direktiiviksi lentoasemamaksuista (KOM(2006) 820 lopullinen)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1 artiklan 2 kohta Tätä direktiiviä sovelletaan perustamissopimuksen määräysten soveltamisalaan kuuluvilla alueilla sijaitseviin lentoasemiin, joilla voidaan harjoittaa kaupallista liikennettä ja joiden vuotuinen liikennemäärä on enemmän kuin miljoona matkustajaa tai 25 000 tonnia rahtia.	1 artiklan 2 kohta Tätä direktiiviä sovelletaan perustamissopimuksen määräysten soveltamisalaan kuuluvilla alueilla sijaitseviin lentoasemiin, joilla voidaan harjoittaa kaupallista liikennettä ja joiden vuotuinen liikennemäärä on enemmän kuin miljoona matkustajaa tai 25 000 tonnia rahtia osuus EU:n matkustajalentoliikenteestä on yli prosentti. Riippumattomalla kansallisella sääntelyviranomaisella on valta myöntää vapautuksia markkinatestin (market contestability test) pohjalta tai silloin, kun lentoaseman osuus kansallisista markkinoista on alle 20 prosenttia. Se voi myös ottaa mukaan kynnysarvon alapuolelle jääviä lentoasemia, jos niillä katsotaan olevan merkittävää markkina-voimaa. Euroopan komissio valvoo kaikkia ilmailualan kansallisten sääntelyviranomaisten tekemiä markkinatesteja varmistaakseen yhdenvertaisen kohtelun kaikkialla Euroopassa.

Perustelu

Nyt hahmotellussa muodossa direktiivin säännösten piiriin kuuluisi yli 150 lentoasemaa, joista useilla ei ole valmiuksia selviytyä direktiivin aiheuttamasta hallinnollisesta taakasta ja joiden markkinaosuus ei anna aihetta ottaa niitä sääntelyn piiriin. EU:n kahdenkymmenen suurimman lentoaseman joukkoon kuuluvilla lentoasemilla on yleisesti ottaen yli 10 miljoonaa matkustajaa vuodessa.

Bryssel 10. lokakuuta 2007

Alueiden komitean
Puheenjohtaja
Michel DELEBARRE

Alueiden komitean lausunto aiheista "Maailmanlaajuisen ilmastomuutoksen rajoittaminen kahteen celsiusasteeseen" ja "Ilmailualan sisällyttäminen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään"

(2007/C 305/04)

ALUEIDEN KOMITEA

- kehottaa komissiota lisäämään pyrkimyksiään rakentaa korkeimmalla poliittisella tasolla ilmastomuutoksen vastaista kansainvälistä liittoutumaa, koska ilmastomuutosta voidaan torjua ainoastaan kaikkien (suurten) maiden voimin.
- katsoo, että jäsenvaltioille, joilla on vain rajalliset mahdollisuudet energian tuottamiseen uusiutuvista lähteistä, tulisi antaa mahdollisuus saavuttaa uusiutuvia energialähteitä koskevat tavoitteensa kaupan avulla, joko EU:n laajuisen "vihreän" energian sertifiointijärjestelmän puitteissa tai runsaammin uusiutuvia energialähteitä omaavien valtioiden kanssa tehtävien kahdenvälisen sopimusten avulla. Tavoitteena on supistaa kokonaiskustannuksia, jotka aiheutuvat uusiutuvia energiamuotoja koskevien tavoitteiden saavuttamisesta.
- suosittelee, että Euroopan rakennerahastojen käytön ohella lisättäisiin resursseja ja toimenpiteitä, joilla voitaisiin edistää sopeuttamista ja toimenpiteitä — esim. energiansäästö ja uusiutuvien energiamuotojen hyödyntäminen — kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.
- korostaa alueellisen jouston merkitystä energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä koskevien tavoitteiden saavuttamisessa, sillä alueille sallittava jousto vähentää ilmastopoliittikan kokonaiskustannuksia. EU:n tasolla tavoitteiden tulisi kuitenkin olla sitovia.
- yhtyy komission kantaan siitä, että ilmailu tulisi liittää päästökauppajärjestelmään, koska kyseisen toimialan kasvihuonekaasupäästöt kasvavat nopeasti, sekä kehottaa komissiota ottamaan huomioon kaikki ilmailualan vaikutukset ilmastomuutokseen.
- kannustaa pysyvän verkoston kehittämistä sellaisten kunnianhimoisten alue- ja paikallisviranomaisten piiriin, jotka ovat halukkaita lisäämään tiedonvaihtoa ja luomaan foorumin kasvihuonekaasupäästöjen kustannustehokasta vähentämistä koskevien uusien ideoiden kehittämiseksi.

Viiteasiakirjat

Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Maailmanlaajuisen ilmastomuutoksen rajoittaminen kahteen celsiusasteeseen — Toimet vuoteen 2020 ja sen jälkeen"

KOM(2007) 2 lopullinen

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta ilmailualan toimintojen sisällyttämiseksi yhteisön kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään

KOM(2006) 818 lopullinen — 2006/0304 COD

Esittelijä: Lenie DWARSHUIS-VAN DE BEEK, Zuid-Hollandin lääninvaltuuston johtokunnan jäsen (NL, ALDE)

Toimintalinjoja koskevat suositukset**ALUEIDEN KOMITEA**

1. pitää tervettä ympäristöä inhimillisen toiminnan perusehtona ja katsoo näin ollen, että ympäristönsuojelu on ratkaisevan tärkeää ihmisten hyvinvoinnin kannalta.
2. uskoo, että hyvin suunniteltu ympäristö- ja ilmastopoliittikka edistää joka tapauksessa talouden kehittymistä.

Ilmastomuutoksen muodostaman uhkan arviointi

3. katsoo, että kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttama merkittävän ilmastomuutoksen uhka on kiireellinen ongelma, johon etenkin nykyisen sukupolven on puututtava tiukasti.

4. yhtyy arvioon, jonka mukaan ilmastomuutos vaikuttaa merkittävästi ihmisten hyvinvointiin (esim. lämpöuupumus) ja terveyteen, vahingoittaa biologista monimuotoisuutta, heikentää maatalouden tuottavuutta monilla alueilla, vähentää matkailumahdollisuuksia sekä aiheuttaa merenpinnan noususta ja poikkeuksellisista sääolosuhteista johtuvia vahinkoja, jotka voivat synnyttää suuria, ympäristösyistä tapahtuvia muuttoliikkeitä lähimmille kehittyneille alueille.

5. uskoo, että ilmastopoliitikalla on myös lukuisia myönteisiä oheisvaikutuksia, sillä se parantaa ilmanlaatua (SO₂-, PM- ja NO_x-päästöjen vähenemisen ansiosta), energian toimitusvarmuutta (fossiilisten polttoaineiden tuontiriippuvuuden vähenemisestä johtuen) sekä maaperän hedelmällisyyttä (orgaanisen aineksen häviämisen vähenemisestä johtuen).

6. yhtyy varauksettomasti komission kantaan, jonka mukaan ilmastomuutoksen lieventämiseen tähtävien poliittisten toimenpiteiden kustannukset ovat huomattavasti alhaisemmat kuin ilmastomuutoksen arvioidut kustannukset, ja että näin ollen ilmastopoliittikka on erittäin tehokasta politiikkaa.

7. kannattaa Kioton pöytäkirjan toteamuksia maatalousmaan merkityksestä hiilivarastona. Orgaanisen hiilipitoisuuden nostaminen ja orgaanisen aineksen varastointi maaperään parantavat myös oleellisesti maiden hiilidioksiditasetta. Maaperän suojeleminen suuntautuneen maan muokkauksen avulla voidaan

myös vähentää muiden ilmastoon vaikuttavien kaasujen, kuten ilokaasun ja metaanin, vapautumista. Tässä yhteydessä kyse on paitsi varastointikapasiteetin säilyttämisestä myös ennen kaikkea sen käytöstä. Maaperän on täytettävä tehtävänsä hiilivarastona, jotta muiden etujen — kuten maaperän hedelmällisyyden ja vedensitomiskyvyn tehostamisen — ohella parannetaan myös hiili-dioksiditasetta. Hiilidioksiditasetta parannettaessa tärkeitä tavoitteita ovat humuksen käyttö maataloudessa ja alueellisesti järjestetty orgaanisen aineen palauttaminen maaperään kompostimultana ja puintijätteinä.

Ilmastopoliitiikan kansainvälinen ulottuvuus

8. kehottaa komissiota lisäämään pyrkimyksiään rakentaa korkeimmalla poliittisella tasolla ilmastomuutoksen vastaista kansainvälistä liittoutumaa, koska ilmastomuutosta voidaan torjua ainoastaan kaikkien (suurten) maiden voimin.

9. kehottaa komissiota esittämään ilmastomuutoksen käsittelyyn liittyvien asiaankuuluvien aloitteiden etenemissuunnitelman sekä paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista koskevan selkeän strategian, joka tulee toteuttaa johdantona vuonna 2009 Kööpenhaminassa järjestettävälle YK:n ilmastihuippukokoukselle.

Ilmastomuutoksen ja ilmastopoliitiikan alueellinen ulottuvuus

10. toteaa, että Euroopan eri alueiden alttius ilmastomuutoksen vaikutuksille vaihtelee suuresti, pääasiassa luonnonolosuhteiden ja asukastiheyden eroavaisuuksien vuoksi.

11. toteaa myös, että kustannustehokkaiden vaihtoehtojen saatavuus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi vaihtelee suuresti eri alueiden välillä, pääasiassa luonnonolosuhteiden ja talusrakenteiden eroavaisuuksien vuoksi.

12. pahoittelee sen vuoksi, että komissio ei ole kiinnittänyt enempää huomiota toimien toteuttamatta jättämisestä aiheutuvien kustannusten ja toimien toteuttamisesta saatavan hyödyn alueelliseen jakautumiseen, ja kehottaa komissiota analysoimaan perusteellisesti ilmastomuutoksen ja ilmastopoliitiikan kustannusten ja hyötyjen alueellista ulottuvuutta.

13. suosittelee, että Euroopan rakennerahastojen käytön ohella lisättäisiin resursseja ja toimenpiteitä, joilla voitaisiin edistää ilmiöön sopeutumiseen tähtäävää politiikkaa ja sen lieventämiseen soveliaita toimenpiteitä — esim. energiansäästö ja uusiutuvien energiamuotojen hyödyntäminen — kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Tämä lisäisi EU:n ilmastopoliitiikan kannatusta.

14. pyytää komissiota osoittamaan vuonna 2008 tapahtuvassa EU:n talousarvion väliarvioinnissa lisää määrärahoja lieventämistoimiin, koska määritellyt kunnianhimoiset ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa ainoastaan, jos käyttöön saadaan enemmän julkisia varoja.

Ilmastopoliitiikan tavoitteet

15. yhtyy Euroopan komission, Eurooppa-neuvoston ja Euroopan parlamentin käsitykseen siitä, että Euroopan unionin tulee asettaa itselleen korkeat yksipuoliset tavoitteet, koska ilmastomuutoksen vastaisen maailmanlaajuisen liittoutuman muodostaminen vaatii johtajuutta. Komitea pitää näin ollen tervetulleena tavoitetta vähentää muiden alueiden omaksumasta politiikasta riippumatta EU:n kasvihuonekaasupäästöjä ainakin 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoteen 1990.

16. kehottaa komissiota muotoilemaan myös esimerkiksi vuoteen 2013 tai 2015 ulottuvia, keskipitkän aikavälin tavoitteita CO₂-päästöille lieventämistoimien toteuttamisen edistämiseksi, analysoimiseksi ja myös valvomiseksi.

17. kannattaa tavoitteita lisätä vuoteen 2020 mennessä energiatehokkuutta vähintään 20 prosentilla ja uusiutuvien energiamuotojen osuutta vähintään 20 prosenttiin. Nämä tavoitteet voivat osoittautua tehokkaiksi välineiksi päästöjen vähentämisen kokonaistavoitteen saavuttamiseksi. Tavoitteita ei kuitenkaan saavuteta pelkästään uuden teknologisen kehityksen avulla, vaan sitä varten on muutettava sekä kuluttajien että tuottajien asenteita (esimerkiksi energiatehokkaalla ja samalla kuluttajien kannalta houkuttelevalla suunnittelulla).

18. korostaa alueellisen jouston merkitystä energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä koskevien tavoitteiden saavuttamisessa, sillä alueille sallittava jousto vähentää ilmastopoliitiikan kokonaiskustannuksia. EU:n tasolla tavoitteiden tulisi kuitenkin olla sitovia.

Ilmastopoliitiikan välineenä käytettävä päästökauppa

19. yhtyy komission käsitykseen siitä, että EU:n päästökauppajärjestelmällä tulisi olla keskeinen rooli, koska se tarjoaa mahdollisesti kustannustehokkaan välineen kasvihuonekaasupäästöjen vaikutusten lieventämiseksi.

20. kehottaa komissiota hallinnoimaan jaettujen oikeuksien määrää tehokkaasti, koska päästökauppajärjestelmä toimii tuloksekkaasti ainoastaan, mikäli päästöjen enimmäismäärä (eli päästö-oikeuksien kokonaistaso) on merkittävästi alhaisempi kuin kasvihuonekaasujen päästötaso.

21. korostaa, että päästökauppajärjestelmän puitteissa jaettavien oikeuksien kokonaismäärää on vähennettävä komission

vuodeksi 2020 asettamien päästötavoitteiden mukaisesti, jotta voidaan välttää tilanne, jossa liian suuri osa päästöjen vähentämisen taakasta lankeaa sellaisten sektoreiden kannettavaksi, jotka eivät osallistu päästökauppajärjestelmään (esimerkiksi kotitaloudet ja muut pienet energiankäyttäjät).

22. kannattaa oikeuksien osittaista huutokauppaamista, etenkin suljetuilla sektoreilla, koska se kannustaa vähentämään päästöjä ja näin ollen parantaa päästökauppajärjestelmän tehokkuutta. Tämä menettely vastaa myös tarkemmin "saastuttaja maksaa"-periaatetta. Lisäksi se vähentäisi huutokauppaan osallistuvien yritysten taloudellista taakkaa sellaiseen tilanteeseen verrattuna, jossa kaikki luvat huutokaupattaisiin.

23. katsoo, että huutokauppa ja päästöoikeuksien toisen (suuremman) osan vapaa (vertailulukujen mukainen) jakaminen voidaan jättää jäsenvaltioiden tehtäväksi, mutta että EU:n sisäiset jakomenettelyt on yhdenmukaistettava jäsenvaltioiden välisen kilpailun vääristymisen ehkäisemiseksi ja järjestelmän tehokkuuden parantamiseksi. Tulevassa päästökauppajärjestelmässä voitaisiin harkita sitä, että erityisillä talouden aloilla, joilla sovelletaan vertailukelpoisia eurooppalaisia parametreja, päästö-oikeudet jaetaan tai tavoitteet määritellään unionitasolla kansallisesta vähennystavoitteesta riippumatta siten, että kaikki markkinatoimijat saavat yhtä suuren määrän päästöoikeuksia tuotantoyksikköä kohti.

24. kehottaa komissiota harkitsemaan, tarvitaanko asianmukaisia keinoja, kuten rakennerahastotoimia, syrjäisimpien alueiden tilanteen korjaamiseksi, mikäli ilmailun sisällyttäminen EU:n päästökauppajärjestelmään vaikuttaa niihin huomattavan voimakkaasti.

25. on tyytyväinen kaikkiin toimiin, joilla Euroopan päästökauppajärjestelmä sovitetaan unionin ulkopuolisten maiden vastaaviin järjestelmiin. Kilpailuvääristymiä, jotka hyödyttävät niiden maiden tuottajia, joissa ei ole vastaavaa päästökauppajärjestelmää, on vältettävä asianmukaisin toimin, kuten tasotusmaksuin.

26. pitää tervetulleena ehdotusta laajentaa päästökauppajärjestelmä koskemaan muita kaasuja ja sektoreita, koska se parantaa järjestelmän toimivuutta ja tehokkuutta.

27. kehottaa komissiota harkitsemaan perusteellisesti mahdollisuutta avata päästökauppajärjestelmä pienille, mutta paljon energia käyttäville päästöjen aiheuttajille, koska se luultavasti vähentäisi kyseisten toimijoiden päästöjen vähentämiskustannuksia.

28. yhtyy komission kantaan siitä, että ilmailu tulisi liittää päästökauppajärjestelmään, koska kyseisen toimialan kasvihuonekaasupäästöt kasvavat nopeasti, sekä kehottaa komissiota ottamaan huomioon kaikki ilmailualan vaikutukset ilmastomuutokseen.

29. pyytää komissiota ottamaan päästöoikeuksia jaettaessa huomioon ilmailualan erityisominaisuudet, varsinkin jotta otetaan lukuun se että ilmailun päästöt (sekä hiilen että vedyn osalta) vaikuttavat ilmastomuutokseen enemmän kuin maan pinnalla tapahtuva toiminta.

30. vastustaa päättäväisesti virallisille lennoille ehdotettuja poikkeuslupia, koska julkisen vallan tulisi toimia esimerkkinä politiikan kannatuksen lisäämiseksi kansalaisten keskuudessa.

31. kannattaa hiilidioksidin talteenoton ja maanalaisen varastoinnin sisällyttämistä päästökauppajärjestelmään vain tiukoin valvonta- ja turvallisuusvaatimuksin. Tätä ennen on demonstraatiolaitoksissa osoitettava, miten paljon tai minkälaisin kustannuksin kyseinen teknologia voi auttaa vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä.

Muut ilmastopolitiikan välineet

32. kehottaa komissiota kehittämään järjestelmiä, joiden avulla jäsenvaltiot ja alueet voivat kustannustehokkaasti täyttää uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja energiatehokkuutta koskevat tavoitteet.

33. katsoo, että jäsenvaltioille, joilla on vain rajalliset mahdollisuudet energian tuottamiseen uusiutuvista lähteistä, tulisi antaa mahdollisuus saavuttaa uusiutuvia energialähteitä koskevat tavoitteensa kaupan avulla, joko EU:n laajuiseen "vihreän" energian sertifiointijärjestelmän puitteissa tai runsaammin uusiutuvia energialähteitä omaavien valtioiden kanssa tehtävien kahdenvälisten sopimusten avulla. Tavoitteena on supistaa kokonaiskustannuksia, jotka aiheutuvat uusiutuvia energiamuotoja koskevien tavoitteiden saavuttamisesta.

34. pyytää komissiota määrittelemään energiatehokkuustavoitteen kokonaistason muodossa (eli koko talouden energiain- tensiteettinä) ottaen huomioon toimialarakenteen alueittaiset erot. Tämä tarjoaisi jäsenvaltioille ja alueille tarvittavan jouston tavoitteen saavuttamiseksi, kun ne voisivat käyttää laajempaa toimenpidevalikoimaa, mm. laitteiden energiakulutukseen ja (alueellisen) talouden teollisuuden rakenteisiin kohdistettavia toimia.

35. on tyytyväinen komission tavoitteeseen laskea EU:ssa myytävien uusien autojen keskimääräiset CO₂-päästöt 120 g:aan/km vuoteen 2012 mennessä ja kehottaa komissiota tekemään kaikkensa muun muassa tukemalla näihin kysymykseen liittyvää tutkimusta, jotta CO₂-päästöjä koskeva tavoite 95 g/km saadaan saavutettua vuoteen 2020 mennessä.

36. pyytää, että komissio ottaa uusia politiikan välineitä laatiessaan perusteellisesti huomioon toissijaisuusperiaatteen. Alue- ja paikallisviranomaiset ovat hyvässä asemassa ryhtyäkseen tehokkaisiin toimenpiteisiin seuraavilla aloilla: julkinen liikenne, liikenneinfrastruktuuri, energiainfrastruktuuri, aluesuunnittelupolitiikka, energiatehokkuustoimet sekä kansalaisille suunnatut tiedotustoimet.

Alue- ja paikallisviranomaisten rooli Euroopan ilmastopolitiikassa

37. on vakuuttunut siitä, että alue- ja paikallistason toimet ovat välttämättömiä tehokkaan eurooppalaisen ilmastopolitiikan kannalta.

38. uskoo, että paikallis- ja alueviranomaisten keskeisiin tehtäviin kuuluu myös ilmastomuutokseen sopeutuminen. AK laatii aiheesta aikanaan lausunnon.

39. panee merkille, että alue- ja paikallisviranomaiset osallistuvat jo monin tavoin EU:n ilmastopolitiikan toteuttamiseen, mm.

- a. viestimällä kansalaisille, esimerkiksi kouluissa, että ilmastomuutoksen etenemisen pysäyttäminen edellyttää toimintaa.
- b. asettamalla ilmasto- ja energiakysymykset aluesuunnittelun perustaksi.
- c. kannustamalla investoimaan biomassan infrastruktuureihin ja biopolttoaineen jakeluasemiin.
- d. kannustamalla investoimaan lämpöinfrastruktuureihin, jotka yhdistävät lämmön tarjonnan (lämpöyliäämä, maalämpö, kylmyyden ja lämmön varastointi maaperään) sen kysyntään.
- e. vahvistamalla liikennemuotojen välistä siirtymää, esimerkiksi aluesuunnittelun avulla.
- f. edistämällä alueellista julkista liikennettä, esimerkiksi pika- raitioiteitä.
- g. rakentamalla kävelyteitä ja kevyen liikenteen väyliä ja tuke- malla niiden toteuttamista jalankulun sekä muiden lihas- voimaa hyödyntävien liikennemuotojen käytön edistämiseksi.
- h. edistämällä ympäristöä säästävää teknologiaa julkisessa liikenteessä "vihreitä" julkisia hankintoja toteuttamalla.
- i. yksinkertaistamalla uusiutuviin energialähteisiin liittyvien hankkeiden lupamenettelyitä.
- j. parantamalla energiatehokkuutta koskevaa, paikallis- ja alue- viranomaisten toteuttamaa sääntelyä asiantuntijakeskuksia perustamalla.
- k. perustamalla kansainvälisiä kumppanuuksia ilmastomuutoksen vastaisen kansainvälisen liittoutuman laajentamiseksi ja energiaa säästävän teknologian levittämiseksi vähemmän kehittyneisiin maihin.
- l. edistämällä teknologia-alan tutkimusta ja kehittämistä alueel- lisiä "energialaaksoja" luomalla.
- m. yhdistämällä energiatehokkuuteen tai uusiutuvien energialäh- teiden käyttöön liittyviä tavoitteita alueellisiin tavoitteisiin, kuten työllisyyteen, innovointiin ja sosiaalipolitiikkaan.
- n. asettamalla kunnianhimoisia tavoitteita — mm. laatimalla paikallisia tai alueellisia toimintasuunnitelmia päästöjen vähentämiseksi sekä "ilmastoneutraalien alueiden" tai "ilmas- toneutraalin julkisen liikenteen ja ilmastoneutraalien raken- nusten" luomiseksi.
- o. hyödyntämällä julkisia hankintoja keinona vähentää ja tehostaa sekä tavaroihin että palveluihin liittyvää energian- käyttöä.

- p. kannustamalla orgaanisen aineksen ja raaka-aineiden käsittelemiseen paikallis- ja aluetasolla, koska kuljetusten vähentäminen vaikuttaa myönteisesti hiilidioksiditaseeseen.
40. täyttää oman velvollisuutensa kannustamalla painokkaasti tämänkaltaisten toimenpiteiden toteuttamista alue- ja paikallistasolla kolmen eri toimintamuodon avulla:
- a. parantamalla kustannustehokkaita ilmastotoimia koskevan tiedon levittämistä
 - b. kannustamalla EU:n alueiden välistä yhteistyötä
 - c. kannustamalla EU:n alueiden ja muun maailman — esimerkiksi Yhdysvaltojen, Kiinan ja Intian — alueiden välistä yhteistyötä, osittain tiivistämällä jo olemassa olevia suhteita näiden alueiden välillä.
41. pyytää komissiota järjestämään alueellista ja paikallista ilmastopolitiikkaa käsittelevän konferenssin parhaiden käytänteiden levittämiseksi Euroopan alueiden keskuudessa. Konferenssissa voitaisiin myös keskustella siitä, miten komissio voisi tukea tehokkaasti alueellisia ja paikallisia ilmastopolitiikkoja.
42. kannustaa pysyvän verkoston kehittämistä sellaisten kunnianhimoisten alue- ja paikallisviranomaisten piiriin, jotka ovat halukkaita lisäämään tiedonvaihtoa ja luomaan foorumin kasvihuonekaasupäästöjen kustannustehokasta vähentämistä koskevien uusien ideoiden kehittämiseksi.
43. tarjoutuu osallistumaan aktiivisesti eurooppalaisen ilmastopolitiikan suunnitteluprosessin jatkoon.

Bryssel 10. lokakuuta 2007

Alueiden komitean

Puheenjohtaja

Michel DELEBARRE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ukrainan alue- ja paikallishallinto sekä EU:n ja Ukrainan välisen yhteistyön kehittäminen”

(2007/C 305/05)

ALUEIDEN KOMITEA

- toteaa, että Oranssiin vallankumoukseen vuoden 2004 lopulla johtaneiden tapahtumien jälkeen Ukraina on käynnistänyt kunnianhimoisen uudistusohjelman vakiinnuttaakseen demokratian ja markkinatalouden ja lähentyäkseen EU:ta. Komitea panee kuitenkin merkille, että uudistukset ovat yhä hauraassa kehitysvaiheessa.
- pitää myönteisenä, että EU ja Ukraina käynnistivät neuvottelut uudesta, laajennetusta sopimuksesta maaliskuussa 2007.
- odottaa kiinnostuneena Ukrainan hallinnonuudistussuunnitelman seuraavan vaiheen toteutusta, jossa keskitytään etenkin alue- ja paikallisviranomaisten toimivaltuuksiin, verotuksen hajauttamiseen ja alueuudistukseen.
- suhtautuu myönteisesti sen, uudesta sopimuksesta käytävien neuvottelujen yhteydessä ehdotetun institutionaalisen foorumin perustamiseen, jolla edistettäisiin EU:n ja Ukrainan kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kuulemistä. Komitea pahoittelee kuitenkin, että tähän mennessä ei ole ryhdytty toimenpiteisiin, joilla varmistettaisiin rajatylittävään ja alueelliseen yhteistyöhön osallistuvien toimijoiden samantasoinen kuuleminen. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota perustamaan vastaavana institutionaalisenä foorumina toimivan komitean EU:n ja Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisten edustajia varten.
- suosittaa, että Euroopan komission käytännön tuella sekä EU:n ja Ukrainan allekirjoittaman kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen mukaisesti alueiden komitea voisi laatia puitesopimuksen yhteistyössä Ukrainan ja EU:n jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisten kanssa. Sopimus voisi toimia EU:n jäsenvaltioiden sekä Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisten välisen yhteistyön perustana.
- muistuttaa, että EU:n itäisen raja-alueen rajatylittävään yhteistyöhön osoitetut varat ovat vain viisi prosenttia Eurooppalaisessa naapuruuden ja kumppanuuden välineestä myönnettävistä varoista. Komitea katsoo, että naapuruus- ja kumppanuusvälinettä varten kokonaisuutena osoitetut varat ovat riittämättömät ja vaatii, että ainakin kymmenen prosenttia Eurooppalaisesta naapuruuden ja kumppanuuden välineestä myönnettävistä määrärahoista kohdennetaan rajatylittävää yhteistyötä tukeviin ohjelmiin.

Esittelijä: István SÉRTŐ-RADICS (HU, ALDE), Uszkan kaupunginjohtaja, RELEX-valiokunnan varapuheenjohtaja

Toimintalinjoja koskevat suositukset

ALUEIDEN KOMITEA

EU:n ja Ukrainan suhteiden strategia ja tärkeimmät haasteet

1. toivoo, että tämä oma-aloitteinen lausunto edistää omalta osaltaan sekä alue- että paikallistason demokratiaa Ukrainassa ja että se antaa virikkeitä Euroopan uuteen naapuruuspolitiikkaan kuuluvan strategisen kumppanuuden sekä EU:n ja Ukrainan naapuruuspoliittisen toimintasuunnitelman puitteissa jo nyt toteutettaville konkreettisille toimenpiteille ja vauhdittaa niitä. Käsillä olevassa oma-aloitteisessa lausunnossa keskitytäänkin tarkemmin mahdollisuuksiin ratkaista yhteisiä ongelmia lisäämällä rajatylittävää ja alueidenvälistä yhteistyötä EU:n ja Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisten välillä.

2. katsoo, että Ukrainan talouskehitys ja poliittinen vakaus ovat strategisista syistä EU:lle erittäin tärkeitä. Laajentumisen myötä unionin uusista jäsenvaltioista kahdella on maa- ja/tai meriraja Ukrainan kanssa, ja niinpä EU:n ja Ukrainan suhteiden tiivistämiselle on entistäkin painavammat perusteet. Ukrainan kaikinpuolista kehitystä vahvistanee sen asema kukoistavana vienti- ja investointimarkkina-alueena sekä vakaana, ennakoitava ja yhteistyökykyisenä kumppanina rauhan ja turvallisuuden takaamiseksi Euroopassa. Kaikilla kyseisillä tekijöillä on suuri vaikutus EU:n vakauteen, turvallisuuteen ja vaurauteen.

3. muistuttaa, että Ukrainassa on parhaillaan käynnissä itsehallintouudistus, joten EU:n jäsenvaltioiden tarjoamat käytännön esimerkit ja mallit ovat varmasti tervetulleita. Seuraava tärkeä askel on kuitenkin lainsäädännön täytäntöönpanon johdonmukaisuuden ja avoimuuden arvioiminen. Tähän liittyy institutionaalisten valmiuksien lisääminen, mikä on välttämätöntä demokratian ja hyvän hallintotavan kehittämiseksi sekä unionin toissijaisuus-, kansalaisläheisyys- ja kumppanuusperiaatteiden kunnioittamiseksi. Nämä käsitteet ovat kaikki kestävän talouskehityksen perusedellytyksiä Ukrainan lisäksi myös EU:ssa.

4. muistuttaa, EU:n ja Ukrainan yhteisen rajan pidentyessä huomattavasti Ukrainan ja muiden uusien itsenäisten valtioiden asema EU:n naapurivaltioina korostuu entisestään myös strategisesti. EU:n on kehitettävä hyvät ja tasapainoiset suhteet toiseksi suurimpaan naapuriinsa eli Ukrainaan. Sen vuoksi unionin tulisi edistää hyvää hallintotapaa ja demokratiaa Ukrainassa paitsi valtiotasolla myös alue- ja paikallistasolla. EU:n laajentuminen kaikkiaan kahdellatoista jäsenvaltiolla tuo mukanaan suuria muutoksia ja uusia haasteita, ja niihin vastaamiseksi olisi ryhdyttävä konkreettisiin käytännön toimiin, sillä uusien valtioiden liittymisellä on todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia EU:n ja Ukrainan suhteisiin.

5. korostaa, että EU:n laajentuminen vaikuttaa Ukrainan suhteisiin paitsi unionin nykyisiin jäsenvaltioihin, myös sen suhteisiin muihin uusiin itsenäisiin valtioihin ja Venäjään. Sen vuoksi tämänhetkisten yhteistyörakenteiden ja muiden verkostojen asema on arvioitava uudestaan ja niitä on parannettava siten, etteivät ne aiheuta esteitä, vaan mahdollistavat nykyistä konkreettisemmin etenemisen demokratian vakiinnuttamisen, hallinnon todellisen hajauttamisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden aloilla. Lisäksi on tärkeää huomata, että uusien ehdokasvaltioiden liittyessä EU:hun Mustanmeren alueen tulevaisuuden näkymät muuttuvat merkittävästi. Uusiin haasteisiin on kyettävä vastaamaan poliittisesti ja taloudellisesti.

6. toteaa, että EU on aikaisemmin tukenut paikallisdemokratian ja tehokkaan paikallishallinnon kehittämistä Keski- ja Itä-Euroopan maissa esimerkiksi Tacis-ohjelman ja kumppanuusohjelmien puitteissa. Ohjelmien keskinäinen koordinointi on kuitenkin ollut puutteellista, joten AK ehdottaa entistä tehokkaamman lähestymistavan omaksumista EU:n ulkoisten avustushjelmien, kuten uuden Eurooppalaisen naapuruuden ja kumppanuuden välineen (ENPI) ja uuden naapuruuspoliittisen sijoitusrahaston, hallintoon. Kaikkien vanhojen ja uusien politiikkojen väliset yhteydet sekä erityisesti niihin liittyvät ohjelmat ja rahoitusvälineet on selvitettävä alue- ja paikallisviranomaisten näkökulmasta.

7. muistuttaa, että EU on korostanut erityisesti alue- ja paikallisviranomaisten välisten kumppanuusohjelmien merkitystä, ja kumppanuus onkin osoittautunut oivalliseksi tavaksi parantaa hallinnon tehokkuutta ja ihmisten välisiä yhteyksiä. Tämän vuoksi AK toivoo, että kumppanuusohjelmia jatketaan ja mahdollisesti laajennetaan, niin että voidaan vastata paikallisten ja alueellisten instituutioiden kehittämisen erityistarpeisiin Ukrainassa ja koko tällä maantieteellisellä alueella. Alue- ja paikallisdemokratia ovat myös keskeisiä välineitä kehitettäessä Ukrainan demokraattisia instituutioita ja valmiuksia, ja niiden yhteydessä tulisi noudattaa muun muassa 15. lokakuuta 1985 hyväksytyssä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjassa vahvistettuja periaatteita. Sen vuoksi kaikki asianomaiset tahot, alue- ja paikallisjärjestöt sekä valtiotasoa alempana vaikuttavat viranomaiset mukaan luettuina, on saatava mukaan vuoropuheluun.

8. uskoo, että luotettava kumppanuus perustuu yhteistä etua hyödyttävään strategiaan ja käytännön toimintasuunnitelmaan, joilla pyritään saavuttamaan asetetut poliittiset tavoitteet. Sitä varten on otettava käyttöön erityisiä toimenpiteitä, joilla pystytään vastaamaan äskettäin laajentuneen EU:n ja Ukrainan välisten suhteiden muutoksiin ja uusiin haasteisiin. Alue- ja paikallistasolla kasvun varmistaminen on ratkaisevan tärkeää, koska se on tulevan vaurauden perusta. Kehitystyössä on otettava huomioon alue- ja paikallisviranomaisten erilaiset tehtävät. Koulutus, ympäristönsuojelu, liikenne, julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön perustuva yritystoiminnan kehittäminen, sosiaalipalvelut ja terveydenhuolto ovat alueellisen kehityksen tärkeimpiä osatekijöitä, jotka lisäävät kasvua Ukrainassa ja EU:ssa ja luovat tiivistä yhteistyötä alue- ja paikallisviranomaisten välille.

9. suosittaa, että EU:n on seurattava tarkoin alueita, jotka kaipaavat kasvua ja kehitystä erityisen kipeästi. Esimerkiksi Ukrainan taloudellisesti taantuvilla ja kehityksessä jälkeen jääneillä alueilla on hyödynnettävä Eurooppalaista naapuruuden ja kumppanuuden välinettä. On myös tärkeää mukauttaa unionin rakenne- ja koheesiopolitiikan periaatteet paikallisiin olosuhteisiin ja ottaa huomioon elinolosuhteiden kohentaminen, kestävä kehitys ja alueellisen kilpailukyyn vahvistaminen.

10. muistuttaa, että komitean tarkoituksena on antaa etusija alue- ja paikallistason toimivaltaan kuuluville aloille. Valtiolliset viranomaiset ovat vastuussa kysymyksistä, jotka vaikuttavat koko yhteiskuntaan, kun taas alue- ja paikallisviranomaiset keskittyvät toiminnassaan yhteiskunnan yksittäisiin aloihin, jotka ovat tärkeitä kansalaisten päivittäisessä elämässä.

11. toteaa, että tekemällä tiivistä yhteistyötä yksittäisissä hankkeissa EU voi auttaa varmistamaan, että julkishallinnon ja julkisten palveluiden uudistukset toteutetaan tasapainoisesti valtio-, alue- ja paikallistasolla. EU voi siten osaltaan edistää henkisen pääoman kasvattamista kehittämällä yksittäisten alojen hankkeita. EU:n tulee jatkaa ihmisten välisten yhteyksien kehittämistä tällä alalla erityisesti solmimalla koulutusalan kumppanuuksia.

EU:n ja Ukrainan suhteiden viimeaikainen kehitys

12. toteaa, että Oranssiin vallankumoukseen vuoden 2004 lopulla johtaneiden tapahtumien jälkeen Ukraina on käynnistänyt kunnianhimoisen uudistusohjelman vakiinnuttaakseen demokratian ja markkinatalouden ja lähentyäkseen EU:ta. Komitea panee kuitenkin merkille, että uudistukset ovat yhä hauraassa kehitysvaiheessa.

13. katsoo, että huhtikuussa 1998 solmitussa kumppanuus- ja yhteistyösopimuksessa ja helmikuussa 2005 allekirjoitetussa EU:n ja Ukrainan toimintasuunnitelmassa määritellyt tavoitteet ovat edelleen tärkeä perusta EU:n ja Ukrainan välisen yhteistyön kehittämiseksi. Sopimuksessa luodaan puitteet kahdenväliselle yhteistyölle ja perustetaan tärkeimmät foorumit ja päätöksentekuelimet, joiden avulla varmistetaan osapuolten yhteistä etua koskevien kysymysten käsitteleminen, tiedonvaihto ja konfliktien ratkaiseminen kaikilla tasoilla.

14. pitää myönteisenä, että EU ja Ukraina käynnistivät neuvottelut uudesta, laajennetusta sopimuksesta maaliskuussa 2007. Laajennettu sopimus heijastaa EU:n ja Ukrainan suhteiden kehittämisen strategista merkitystä. Sen päätavoitteena on lähentää Ukrainaa EU:hun, vahvistaa poliittista yhteistyötä, lisätä kauppaa ja investointeja ja siten edistää Ukrainan taloudellista kehitystä ja vaurautta.

15. suhtautuu myönteisesti sen, uudesta sopimuksesta käytävien neuvottelujen yhteydessä ehdotetun institutionaalisen foorumin perustamiseen, jolla edistettäisiin EU:n ja Ukrainan kansallisyhteiskunnan toimijoiden kuulemistä. Komitea pahoittelee kuitenkin, että tähän mennessä ei ole ryhdytty toimenpiteisiin, joilla varmistettaisiin rajatylittävään ja alueelliseen yhteistyöhön osallistuvien toimijoiden samantasoinen kuuleminen. Komitea kehottaaakin Euroopan komissiota perustamaan vastaavana institutionaalisenä foorumina toimivan komitean EU:n ja Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisten edustajia varten.

16. huomauttaa, että se näkee yhteistyön osana Euroopan uutta naapuruuspolitiikkaa mutta erillään prosessista EU:hun liittymiseksi. Toisin sanoen yhteistyö sinänsä ei määrittele ennalta

EU:n jäsenyyttä. Uuden naapuruuspolitiikan mukainen vahvistettu yhteistyö voi kuitenkin edistää uudistusprosessien toteuttamista Ukrainassa, luoda perustaa tulevalle suhteiden pitkäaikaiselle strategialle ja siten mahdollisesti lähentää maata Euroopan unioniin.

17. on valmis osallistumaan rakentavasti yhteisen alueen määrittelemiseen ja kehittämiseen. Siihen kuuluvat yhteinen talousalue, vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue sekä yhteistyö ulkoisen turvallisuuden, tutkimuksen, koulutuksen ja kulttuurin alalla, kuten EU:n ja Ukrainan välisissä huip-pukokouksissa joulukuussa 2005 ja lokakuussa 2006 sovittiin.

18. katsoo, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat oikeutetusti kiinnostuneita monista yhteisiin aloihin kuuluvista näkökohdista, ja ehdottaa komitean suoraa osallistumista yhteisten alojen kehittämiseen sen vastuualueisiin sekä avoimeen koordinaantijärjestelmään kuuluvissa kysymyksissä.

19. odottaa kiinnostuneena Ukrainan hallinnonuudistussuunnitelman seuraavan vaiheen toteutusta, jossa keskitytään etenkin alue- ja paikallisviranomaisten toimivaltuuksiin, verotuksen hajauttamiseen ja alueuudistukseen, ja odottaa edistystä EU:n ja Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisten välisen yhteistyön mahdollisuuksissa.

20. luottaa siihen, että lokakuussa 1985 tehdyn Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan periaatteet sisällytetään myös tuleviin lainsäädäntöehdotuksiin.

21. on tyytyväinen siihen, että EU:n ja Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisten väliseen yhteistyöhön kiinnitetään huomiota, koska se tarkoittaa, että yhteisiin ongelmiin ja yleisiin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja alue- ja paikallistasolla.

22. katsoo, että alue- ja paikallistasolla tapahtuva tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihto edistää demokratiaa sekä taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä.

23. on tyytyväinen havaitessaan, että EU:n ja Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisten yhteisesti toteuttamista hankkeista saadut myönteiset tulokset ovat vahvistaneet halua jatkaa yhteistyötä suotuisissa olosuhteissa. Komitea korostaa, että alue- ja paikallisviranomaisten kestävä yhteistyö on välttämätön edellytys yhteisten hankkeiden kehittämiseksi.

Alue- ja paikallistason päätöksentekoprosessi ja tärkeimmät tavoitteet

24. kehottaa painokkaasti EU:n ja Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisia tekemään yhteistyötä kumppaakin osapuolta kiinnostavilla aloilla. Mahdollisia aloja ovat esimerkiksi kulttuuri, sosiaaliasiat, alueellinen talous, ympäristönsuojelu, liikenne ja maatalous sekä erityiset aloitteet yksityisellä sektorilla tapahtuvan tutkimuksen ja kehittämistoiminnan edistämiseksi. Nämä alat ovat alueviranomaisille erityisen tärkeitä alueellisen kehityksen kannalta.

25. katsoo, että terveys ja suureksi osaksi myös terveydenhoito ovat yhteiskunnan kasvupotentiaalin tärkeimpiä tekijöitä. Sen vuoksi ne ovat merkittäviä alue- ja paikallisviranomaisten toimivaltaan kuuluvia aloja, jotka liittyvät yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja vaikuttavat suoraan tai epäsuorasti myös muihin aloihin. Niistä on tullut myös muille aloille tärkeitä osatekijöitä, ja ne edistävät ja ylläpitävät yhteiskunnallista vakautta.

26. suositaa, että Euroopan komission käytännön tuella sekä EU:n ja Ukrainan allekirjoittaman kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen mukaisesti alueiden komitea voisi laatia puitesopimuksen yhteistyössä Ukrainan ja EU:n jäsenvaltioiden alue- ja paikallisviranomaisten kanssa. Sopimus voisi toimia EU:n jäsenvaltioiden sekä Ukrainan alue- ja paikallisviranomaisten välisen yhteistyön perustana.

27. kannattaa tiedonvaihdon edistämistä ja toiminta-aloilla saatujen parhaiden käytäntöjen levittämistä, kunhan tämä tapahtuu yleensä yhteiskunnalle suotuisten edellytysten vallitessa. Komitea on halukas järjestämään säännöllisesti Ukrainaa käsitteleviä keskusteluja, joissa arvioidaan EU:n ja Ukrainan yhteistyötä ja suhteita. Tällaiset keskustelut antaisivat erityisen panoksen alue- ja paikallisviranomaisten toimivaltaan kuuluvilla aloilla.

28. katsoo, että alueiden komitean ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean välinen tiedon ja kokemusten vaihto voisi osaltaan edistää EU:n ja Ukrainan molemminpuolista ymmärrystä kumpaakin kiinnostavilla aloilla. Se tarjoaisi myös uusia mahdollisuuksia erityisille Ukrainaa koskeville aloitteille, esimerkiksi yhteisille keskustelutilaisuuksille, seminaareille, kokouksille ja konferensseille, koska molemmat kumppanit ovat kiinnostuneita tällaisista tilaisuuksista ja haluaisivat tiivistää EU:n ja Ukrainan yhteistyötä.

Rajatyttävä ja alueidenvälinen yhteistyö

29. huomauttaa, että uuden naapuruuspoliittisen ohjelman toinen vaihe on määrä toteuttaa vuosina 2007–2013, ja se mahdollistaa todennäköisesti aiempaa tiiviimmän ja tehokkaan rajatyttävän yhteistyön ja tuottaa erityisiä tuloksia.

30. katsoo, että teknistä ja poliittista tukea on lisättävä, jotta voidaan varmistaa rajatyttävän ja alueidenvälisen yhteistyön säännöllisyys EU:n ja sen yhteisen rajan toisella puolen sijaitsevien naapurimaiden välillä vuosina 2007–2013 ja että uudesta Eurooppalaisesta naapurisuuden ja kumppanuuden välineestä (ENPI) on tarjottava voimakasta tukea alueellisen yhteistyön tavoitteiden hyväksi.

31. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ENPI:n mukaiseen Ukrainaa koskevaan strategia-asiakirjaan, joka on laadittu vuosiksi 2007–2013. Siinä muistutetaan, että rajatyttävä yhteistyö on keskeinen osa naapurivaltioiden yhteistyötä. Komitea korostaa, että yhteistyö on paras tapa häivyttää Schengen-ajan käyttöönottoon liittyviä epäilyjä ja että siitä on suurta hyötyä alueille rajan molemmin puolin riippumatta EU:n itäisen raja-alueen nykyisestä kehitysvaiheesta.

32. muistuttaa, että EU:n itäisen raja-alueen rajatyttävään yhteistyöhön osoitetut varat ovat vain viisi prosenttia Eurooppalaisesta naapurisuuden ja kumppanuuden välineestä myönnettävistä varoista. Komitea katsoo, että naapuruus- ja kumppanuusvälinettä varten kokonaisuutena osoitetut varat ovat riittämättömät ja vaatii, että ainakin kymmenen prosenttia Eurooppalaisesta naapurisuuden ja kumppanuuden välineestä myönnettävistä määrärahoista kohdennetaan rajatyttävään yhteistyötä tukeviin ohjelmiin.

33. katsoo näin ollen, että rajatyttävän yhteistyön painopisteet on määriteltävä hyvin huolellisesti yhteisvaikutusten maksimoimiseksi ja tuloksettomien varainhajauttamisen välttämiseksi. Näin vaatimatonta summaa ei tulisi käyttää raja-alueiden yleistä taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä edistävien ohjelmien tukemiseen. On myös epärealistista odottaa, että näin pienellä määrärahalla katettaisiin muita tärkeitä EU:n tavoitteita, kuten tehokasta rajojen turvaamista, joka tuleekin sisällyttää kohteeksi EU:n muihin politiikkoihin.

34. suositaa, että vahvistetaan rajatyttävän yhteistyön kolmea painopistettä eli a) raja-alueiden yhteisten ongelmien ratkaisemista yhteisten paikallisten perusrakenteiden ja integroidun aluekehityksen avulla, b) ihmisten välisiä yhteyksiä ja c) raja-alueiden henkilöresurssien kehittämistä sekä koulutuksen, tieteen ja tutkimuksen tukemista.

35. huomauttaa, että erityisesti kulttuurin ja koulutuksen alalla on hyödyllistä herättää ja kehittää kiinnostusta yhteistyöhön, joka perustuu alkuperäisille paikallisille ja alueellisille kulttuureille tyypilliseen kulttuuritoimintaan ja perinteisiin.

36. odottaa kiinnostuneena, millaiseksi eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymää (EAYY) koskevan asetuksen merkitys tulevaisuudessa muodostuu edellä mainituilla aloilla ja erityisesti kansanterveyden, julkisen liikenteen, katastrofin torjuntavalmiuksien ja valtioiden välisten matkailualan rakenteiden piirissä. Lisäksi alueellisen yhteistyön yhtymiä voidaan käyttää lisävälineinä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöstrategioiden toteuttamiseksi. Sen vuoksi komitea kehottaa Ukrainan ja sen naapurina olevien EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia ryhtymään tarvittaviin toimiin, jotta ukrainalaisten kumppanien osallistuminen tuleviin alueellisen yhteistyön yhtymiin voidaan mahdollistaa asetuksen (EY) 1082/2006 mukaisesti.

37. pitää tärkeänä, että EU vauhdittaa taloudellista yhteistyötä Ukrainan kanssa erityisesti Eurooppalaisen naapurisuuden ja kumppanuuden välineen avulla ja ottamalla käyttöön naapuruuspolitiikan sijoitusrahaston kaltaisia uusia välineitä, joita kehitysapua tarjoavat jäsenvaltioiden instituutiot voivat käyttää investointien edistämiseen naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvissa maissa. Lisäksi komitea ehdottaa, että Ukrainan tulisi osallistua yhteisen rahoitus sopimuksen allekirjoittamiseen. Kyseistä sopimusta soveltaisi yhteinen säätiö.

38. korostaa ystävyyskaupunkitoiminnan merkitystä tiettyjen toiminta-alueiden tiedonvaihdon.

39. pitää myönteisenä, että Euroopan komissio korostaa paikallisen sitoutumisen merkitystä samalla kun taataan kansallisen tason tuki, mutta yhteistyön kehittämistä ajatellen komitea ehdottaa, että myös kahdenvälisen ohjelmien toteuttaminen tulisi ottaa huomioon EU:n ja Ukrainan naapuruuspoliittisessa toimintasuunnitelmassa.

EU:hun rajautuvien alueiden erityistilanne

40. korostaa, että EU:n ja Ukrainan kansainväliset suhteet koskettavat eniten EU:hun rajautuvia Ukrainan alueita. Sen vuoksi komitea kannattaa näiden alueiden välisen yhteistyön tiivistämistä paikallisviranomaisten välillä solmittavien alueiden välisen suhteiden ja kumppanuuksien avulla.

41. esittää, että Ukraina ja sen rajanaapureina olevat jäsenvaltiot solmivat pikaisesti kahdenväliset sopimukset, joilla otetaan käyttöön asetuksella (EY) N:o 1931/2006 vahvistettu paikallista rajaliikennettä koskeva järjestely.

42. painottaa, että on tärkeää auttaa taloudellisesti taantuneita ja jälkeenjääneitä alueita elpymään, ja katsoo, että tämä edellyttää Ukrainan keskushallinnolta unionin aluepolitiikan periaatteiden mukaista strategiaa sekä välineistön ja instituutiojärjestelmän kehittämistä. Jäsenvaltioiden alueet voivat avustaa tässä työssä välittämällä tietoa, tarjoamalla kaikille sidosryhmille mahdollisuuksia osallistua tiettyihin hankkeisiin, tekemällä yhteistyötä EU:n ja Ukrainan naapuripoliittisessa toimintasuunnitelmassa yksilöidyillä aloilla ja edistämällä parhaiden käytäntöjen tunnetuksi tekemistä. On erittäin tärkeää, että toimintasuunnitelman yksityiskohtien toteuttamiseen on saatavilla asianmukaista rahoitusta, ja sen on oltava ripeästi käytettävissä.

43. korostaa ihmisten välisten yhteyksien merkitystä monikulttuurisilla alueilla ja erityisesti kulttuurin ja koulutuksen alalla sekä nuorten välisessä yhteistyössä. Juuri kokemuksen ja tiedon yhdistäminen voi toimia tärkeänä kannustimena rajatylittävään yhteistyöhön ja auttaa Ukrainaa toteuttamaan välttämättömiä uudistuksia.

Bryssel 11. lokakuuta 2007

Alueiden komitean

Puheenjohtaja

Michel DELEBARRE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Eurooppalainen tutkimusalue: uudet näköalat”

(2007/C 305/06)

ALUEIDEN KOMITEA

- vahvistaa, että eurooppalaisen tutkimusalueen perustamisprosessia on tehostettava, jos halutaan saavuttaa tavoite eli kehittää Euroopasta johtava osaamisyhteiskunta ja maailman dynaamisin talousalue. Antamalla tutkimuspolitiikalleen suotuisat suunnittelua, rakenteita ja lainsäädäntöä koskevat perusedellytykset alueet vaikuttavat merkittävästi vahvan eurooppalaisen tutkimusalueen luomiseen.
- kannattaa alueellisten, kansallisten ja EU:n tutkimusohjelmien ja tutkimuksen painopisteiden koordinoitua. Komitea painottaa toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten vastuuta tieteestä ja tutkimuksesta sekä torjuu edelleen unionitasolle keskitetyn ja unionitasolla suunnitellun tutkimustoiminnan.
- pitää eurooppalaisen tutkimusalueen kehittämisen kannalta erityisen tärkeinä tieteenharjoittajien liikkuvuuden edistämistä, tarvittavia oleskeluoikeutta ja eläke-ehtoja koskevan lainsäädännön mukautuksia sekä perheystävällisiä, tukevia liitännäistoimia.
- painottaa, että on välttämätöntä luoda normeja teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi. Eurooppalaisen peruskirjan laatiminen julkisten tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen teollis- ja tekijänoikeuksien hallinnasta voi antaa merkittävän panoksen eurooppalaisen tutkimusalueen muotoiluun ja yhteistyöverkostojen edistämiseen.
- kannustaa korkeakouluja löytämään uusia julkis- ja yksityissektorin yhteistyömuotoja, kuten yhteiset innovointirahastot. Korkea-asteen oppilaitokset on ymmärrettävä alueidensa innovoinnin edistäjiksi, ja niitä on tuettava tässä yhteydessä.

Viiteasiakirjat

Vihreä kirja "Eurooppalainen tutkimusalue: uudet näköalat"

KOM(2007) 161 lopullinen

Tiedonanto "Tietämyksen siirto tutkimuslaitosten ja yritysten välillä Euroopassa: tavoitteena avoin innovointiympäristö — Lissabonin strategia käytäntöön"

KOM(2007) 182 lopullinen

Esittelijä: Michael SCHROEREN (DE, PPE) Nordrhein-Westfalenin maapäivien jäsen

Toimintalinjoja koskevat suositukset

ALUEIDEN KOMITEA

1. vahvistaa, että eurooppalaisen tutkimusalueen luomisella on huomattava merkitys, kun ajatellaan Euroopan taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä ja innovointikykyä, Lissabonin tavoitteiden saavuttamista, kestävää ja tasapainoista kasvua, Euroopan alueiden menestystä sekä Euroopan kansalaisten elämänlaadun parantamista.
2. on samaa mieltä siitä, että sen jälkeen kun maaliskuussa 2000 Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto päätti perustaa eurooppalaisen tutkimusalueen, on asian edistämiseksi toteutettu merkittäviä toimia. Komitea tukee myös käsitystä, että prosessia on kuitenkin tehostettava, jos halutaan saavuttaa tavoite eli kehittää Euroopasta johtava osaamisyhteiskunta ja maailman dynaamisin talousalue.
3. kannattaa näin ollen Euroopan komission aloitetta tarkastella vihreässä kirjassa edistystä, onnistumisia ja epäonnistumisia eurooppalaisen tutkimusalueen valmisteluissa sen vuonna 2000 tapahtuneen perustamisen jälkeen sekä käsitellä ja esittää uusia ideoita uusien kehityskulkujen valossa.
4. pitää eurooppalaisen tutkimusalueen kehittämisen kannalta erityisen tärkeinä tieteenharjoittajien liikkuvuuden edistämistä, tarvittavia oleskeluoikeutta ja eläke-ehjoja koskevan lainsäädännön mukautuksia sekä perheystävällisiä, tukevia liitännäistoimia. Lisäksi entistä vahvempi jäsenvaltioiden ja alueiden välinen koordinointi ja yhteistyö saattaa tutkimusohjelmien yhteydessä luoda yhteisvaikutusta sekä näin luoda eurooppalaiselle tutkimusalueelle lisäarvoa ja vahvistaa Euroopan kilpailukykyä maailmanlaajuisilla tietomarkkinoilla. Tässä yhteydessä on myös välttämättä vahvistettava tietämyksen siirtoa innovointiklustereissa tehtävällä yhteistyöllä. EU:n tukiohjelmia, etenkin kahdeksatta tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmaa, tulisi tätä silmällä pitäen kehittää ja kohdentaa. Kahdeksas puiteohjelma tulisi nivoa nykyistä vahvemmin EU:n rakennerahastoon.
5. painottaa alueiden huomattavaa merkitystä, sillä antamalla tutkimuspolitiikalleen suotuisat suunnittelua, rakenteita ja lainsäädäntöä koskevat perusedellytykset ne vaikuttavat oleellisesti eurooppalaisen lisäarvon luomiseen tutkimusalueella sekä eurooppalaisen tutkimusalueen muotoiluun ja vahvistamiseen. EU:n lainsäädäntöä tulisi soveltaa vain silloin, kun se on välttämätöntä eurooppalaisen tutkimusalueen luomiseksi ja kun koordinointitoimet eivät avoimen koordinointimenetelmäkään yhteydessä ole riittäviä. Komitea torjuu edelleen pidemmälle menevän keskitetyn unionitason suunnittelun.
6. tuo painokkaasti esiin kaupunkien ja alueiden suuren merkityksen innovatiivisten ympäristöjen kehittäjinä. Niiden toiminnalla on suuri vaikutus sekä eurooppalaisen tutkimusalueen toteutumiseen tieteenharjoittajien liikkuvuuden kannalta — vain monipuoliset, suvaitsevaiset ja innovatiiviset ympäristöt houkuttelevat tieteenharjoittajia — että tutkimusinfrastruktuurien kehittäjänä. Tässä yhteydessä voidaan mainita alueelliset innovaatiopolitiikat, teknologiakeskukset, yrityshautomot, tiedepuistot ja riskipääomarahastot.
7. katsoo, että eurooppalaista tutkimusaluetta käsittelevästä vihreästä kirjasta puuttuu yleisesti ottaen näkökulma, että julkisista varoista rahoitettavan tutkimuksen ja yhteiskunnan muiden toimijoiden yhteistyön vahvistaminen koskee myös alue- ja paikallisviranomaisia eikä ainoastaan elinkeinoelämää, kuten eräissä tapauksissa mainitaan. Useissa jäsenvaltioissa alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat tärkeiden julkisten hyvinvointipalveluiden tarjoamisesta. Akateemisen maailman ja julkisen sektorin yhteistyön kehittäminen on tärkeää ja sosiaalisten innovaatioiden tarve suuri etenkin, jotta voidaan vastata merkittäviin yhteiskunnallisiin haasteisiin ja edistää siten Lissabonin strategian tavoitteiden saavuttamista.

Tieteenharjoittajien liikkuvuus

8. kannattaa käsitystä, jonka mukaan tieteenharjoittajien alakohtainen, maantieteellinen ja institutionaalinen liikkuvuus on erittäin merkittävää tietämyksen kehittämiseksi ja levittämiseksi ja että näin ollen liikkuvuuden tulisi nykyisin sisältyä itsestään selvästi ansioluetteloihin ja urasuunnitelmiin.

9. on samaa mieltä siitä, että edellä mainittua tieteenharjoittajien liikkuvuutta estävät nykyisin usein vielä riittämättömät lainsäädännölliset ja institutionaaliset perusedellytykset sekä huonot työehdot ja uraesteet.

10. korostaa tieteenharjoittajien koulutuksen merkitystä Euroopan unionin eri osissa ml. uudet jäsenmaat. Tällaisella koulutuksella unionin eri osissa turvataan yhä paremmin tasavaroisten mahdollisuuksien toteutuminen myös tieteelliseen koulutukseen pääsemisessä, ja näin varmistetaan Euroopan lahjakkuuspotentiaalien tuleminen parhaaseen mahdolliseen koko unionia palvelevaan käyttöön. Tämän näkökohdan huomioon ottaminen korostaa korkea-asteen oppi- ja tutkimuslaitosten rahoituksen merkitystä yhteistyössä EU:n ja kansallisten rahoitusinstrumenttien sekä alueiden ja paikallishallinnon toimenpiteiden kesken.

11. kannustaa alue- ja paikallisviranomaisia toteuttamaan niiden vastuualueen kuuluvat toimet liikkuvuuden edistämiseksi kaikilla aloilla, etenkin tiedemaailman ja teollisuuden välillä. Tässä yhteydessä on erityisen tärkeää luoda tiivis ja Euroopan laajuinen yhteistyö yritysten korkea-asteen oppi- ja tutkimuslaitosten välillä. Myös jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason poliittisten toimijoiden ja viranomaisten tulisi osallistua yhteistyöhön. Naisten osuutta tieteenharjoittajista on lisättävä pysyvästi. Sen vuoksi joustavat urakehitysmahdollisuudet ja työaika säännökset, eläkeoikeuksien siirrettävyyttä koskevat säännökset sekä tarpeita vastaava lastenhoitotarjonta ja muut perheystävälliset liitännäistoimet (esimerkiksi avustaminen avio- tai avopuolison työpaikan saannissa) ovat erityisen tärkeitä.

12. painottaa, että Euroopan ulkopuolelta on saatava huippupäteviä tieteenharjoittajia, ja korostaa tämän vuoksi EU:n liikkuvuusohjelmien, kuten Marie Curie -ohjelman, merkitystä sekä kannattaa tukitoimia, joita on toteutettu eräillä alueilla tieteenharjoittajille suunnattujen paluuhjelmien muodossa.

13. kannattaa tässä yhteydessä periaatteessa alueellisten ja valtakunnallisten t&k-ohjelmien nykyistä voimakkaampaa avaimista. Samalla on kuitenkin selvennettävä ohjelmien konkreettisia järjestelyjä.

14. vahvistaa EU:n tukiroolin avoimen koordinoitumisen yhteydessä. Menetelmän avulla edistetään avoimuutta ja alueiden hyvien käytänteiden esittelyä ja sovitetaan näin entistä paremmin yhteen alueiden ja jäsenvaltioiden viranomaisten toimet liikkuvuuden tukemiseksi.

Huippututkimuksen perusrakenteiden luominen

15. tuo uudelleen julki kantansa, jonka mukaan on luotava ajamukaiset ja tehokkaat eurooppalaisen tutkimuksen perusrakenteet etenkin ajamukaisten virtuaalisten verkkojen ja tieto-

kantojen avulla, sekä kannattaa ajatusta siitä, että niitä varten on onnistuttava houkuttelemaan unionin resurssien ohella alueellisia, valtiollisia ja yksityisiä varoja. Ratkaisevaa on saavuttaa tavoite, jonka mukaan t&k-toimintaan suunnattavan rahoituksen on oltava kolme prosenttia bkt:stä; tästä yksityissektorin osuuden on määrä olla kaksi kolmasosaa.

16. toistaa näkemyksensä, jonka mukaan eurooppalaisen tutkimusalueen kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi on edistettävä olemassa olevien tutkimuslaitosten verkottumista ja kehittämistä. EU:n rakennerahastot voivat osallistua merkittävästi uusien tutkimuksen perusrakenteiden rahoitukseen ja toteuttamiseen. Lisäksi tutkimuksen ja kehittämisen puiteohjelma tulisi pyrkiä nivomaan nykyistä tiiviimmin toimiin. Tämä näkökohta sekä rakennerahastojen rooli eurooppalaista tutkimusaluetta luotaessa on tähän mennessä jätetty vihreässä kirjassa liian vähälle huomiolle.

17. kehottaa keskustelemaan tässä yhteydessä myös Euroopan tutkimusinfrastruktuurien strategiafoorumin ESFRIn esittämän eurooppalaisen suunnitelman (*Roadmap*) toteuttamisesta ja rahoittamisesta, sillä kyseessä on tärkeä virstanpylväs luotaessa eurooppalaista tutkimusaluetta. Etusijalle tulisi tässä yhteydessä asettaa selkeät ja avoimet päätöksentekoprosessit sekä huippuosaaminen.

18. suhtautuu myönteisesti eri alueiden pyrkimyksiin lisätä yksityisiä sitoumuksia siten, että vahvistetaan korkeakoulujen autonomiaa. Komitea kannustaa niitä voimakkaasti löytämään uusia julkis- ja yksityissektorin yhteistyömuotoja, kuten yhteiset innovointirahastot, jotka voivat myös olla esimerkkinä julkisten varojen kestävästä käytöstä ja suojasta. Korkeakoulut on ymmärrettävä aiempaa vahvemmin alueidensa innovoinnin edistäjiksi, niitä on tuettava ja ne on alue-, jäsenvaltio- ja unionitasolla nivottava mukaan aiheesta käytäviin keskusteluihin.

19. on samaa mieltä siitä, että julkis- ja yksityissektorin toimet sekä EU:n jäsenvaltioiden t&k-toimet on koordinoitava nykyistä tehokkaammin, ja pitää avointa koordinoitumisen teltmää tässä yhteydessä soveltuvana välineenä yhteisvaikutuksen luomiseksi.

Tutkimuslaitosten vahvistaminen ja niiden panostus huippuosaamiseen

20. painottaa korkeakoulujen ja muiden kuin yliopistollisten tutkimuslaitosten merkitystä perustutkimuksessa ja soveltavassa tutkimuksessa yhteiskunnallisen, kulttuurisen ja taloudellisen kehityksen moottoreina sekä alueillaan että alueiden välisissä yhteyksissä. Komitea kannattaakin innovoinnin käsitteen laaja-alaista tulkintaa, joka ulottuu pelkkää taloudellista merkitystä pidemmälle.

21. painottaa korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten rajatylittävää yhteistyötä korkeakoulujen ulkopuolisten teollisuus- ja talouselämän kumppanien sekä hallinnon, kulttuurielämän ja muiden yhteiskunnallisten tahojen kanssa.

22. kannattaa toimia myös virtuaalisten osaamiskeskusten luomiseksi ja korostaa tässä yhteydessä alueiden pyrkimyksiä edistää toimijoiden yhteistyötä myös virtuaalisissa klustereissa.

23. ilmaisee tyytyväisyytensä EU:n pyrkimyksiin vahvistaa tällaisia toimia soveltuvin tukiohjelmin tai niihin sisältyvin toimintalinjoin esimerkiksi EU:n seitsemännän tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelman yhteydessä. Komitea kannustaa kehittämään kyseisiä ohjelmia mainittujen instituutioiden ja toimijoiden yhteistyön vahvistamiseksi, jotta saavutetaan tarvittava kriittinen massa sekä luodaan kohdennetusti huippuosaamiseen perustuvia, kansainvälistä huomiota kerääviä klustereita.

24. huomauttaa, että kun tutkimuslaitosten tasolla tavoitellaan kriittistä massaa, tämä kriittinen massa riippuu aihepiiristä, tutkimusalasta ja osallistujista. Käsitettä yleisratkaisuja ei pitäisi soveltaa kaikilla tutkimusaloilla eikä kaikissa tukimuodoissa.

25. kiinnittää myönteisesti huomiota vihreän kirjan myötä esiin nostettuun tavoitteeseen löytää sopiva tasapaino tutkimuslaitosten perusrahoituksen ja kilpaillun rahoituksen välillä. Viitaten aiempiin kannanottoihinsa alueiden komitea peräänkuuluttaa jatkokeskustelua perusrahoituksen ja kilpaillun rahoituksen sopivasta tasapainosta. Sillä, miten tämä tasapaino asettuu, on suuri merkitys järjestelmän dynamiikalle.

26. on aiempiin kannanottoihinsa viitaten taipuvainen luottamaan enemmän tieteenekijöiden sekä tieteenharjoittajayhteisöjen kiinnostavien ja hyödyllisten tutkimusaiheiden valintaan ja vapaaehtoiseen verkostoitumiseen (*bottom-up*) kuin vahvasti ylhäältä ohjattuihin prosesseihin ja niiden mukanaan tuomaan rituaalinomaiseen yhteistyöhön.

27. painottaa samalla, että huippuosaamisen edistämisen ohella kaikilla alueilla on varmistettava hyvä perus- ja ammattikoulutus, sillä se on henkilökohtaisen ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin sekä alueiden innovointikyvyn perusta.

Tiedon demokraattinen ja tehokas siirto

28. on samaa mieltä digitaalisten viestinten huomattavasta merkityksestä, kun ajatellaan tietämyksen ja tieteellisen tiedon demokraattista, rajatylittävää ja kohderyhmän huomioon ottavaa

levittämistä sekä politiikan muotoilua. Komitea kannattaa tiedon levittämistä myös kansainvälisen verkottumisen avulla.

29. painottaa nimenomaan kansainvälistä yhteistyötä ajatellen, että on välttämätöntä luoda normeja teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi. Tällaisen suojan puuttuminen haittaisi huomattavasti luottamuksellista yhteistyötä instituutioiden välisissä ja rajatylittävissä yhteyksissä, esimerkiksi klustereissa ja huippuosaamiskeskustoissa.

30. vahvistaa kantansa, jonka mukaan olisi edistettävä eurooppalaisten ja kansainvälisten normien järjestelmällistä kehittämistä ja käyttöä sekä tuettava etenkin tiedon siirtoa teollisuuden ja julkisten tutkimuslaitosten välillä julkaisemalla esimerkkejä parhaista käytänteistä. Eurooppalaisen peruskirjan laatiminen julkisten tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen teollis- ja tekijänoikeuksien hallinnasta voi antaa merkittävän panoksen eurooppalaisen tutkimusalueen muotoiluun ja yhteistyöverkostojen edistämiseen.

31. muistuttaa painokkaasti, että myös suurten EU:n yhteistyöhankeiden, kuten Euroopan teknologian instituutin, yhteydessä on varmistettava alueiden ja pk-yritysten nivominen mukaan toimiin sekä niiden vaikutusmahdollisuudet.

Tutkimusohjelmien ja tutkimuksen painopisteiden koordinointi

32. kannattaa alueellisten ja valtakunnallisten tutkimusohjelmien ja tutkimuksen painopisteiden koordinoitua ja sovittamista yhteen, kun ajatellaan eurooppalaista tutkimusaluetta ja eurooppalaisia tutkimusmarkkinoita, tavoitetta parantaa yksittäisten jäsenvaltioiden tutkimustoimien koordinoitua sekä entistä merkittävämpää suuntautumista eurooppalaisen tutkimusalueen luomiseen tähtäävään yhteiseen päämäärään. Komitea painottaa toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten vastuuta tieteestä ja tutkimuksesta sekä torjuu edelleen unionitasolle keskitetyn ja unionitasolla suunnitellun tutkimustoiminnan.

33. esittää uudelleen näkökantansa, jonka mukaan eurooppalaisen tutkimusalueen luomista ja tutkimustoiminnan sisällön koordinoitua voidaan huomattavasti edistää siten, että alue- ja paikallisviranomaisille taataan hyvät tutkimuksen perusedellytykset. Tämä varmistetaan EU:n tukiohjelmissa, kuten EU:n seitsemännessä tutkimuksen puiteohjelmassa, mutta asiaa voidaan huomattavasti helpottaa myös asianmukaisesti yhteen sovitetuilla ja kohdennetuilla rakennerahastojen toimintaohjelmilla, jotka mahdollistavat rakenne- ja tutkimustuen yhteisvaikutuksen.

34. katsoo kuitenkin, ettei tietyllä alueella onnistuneita tutkimus- ja innovointimalleja voida yksinkertaisesti kopioida ja siirtää muille alueille tai poliittisille viranomaisille. Ne voivat kuitenkin — kulloisetkin rakenteelliset, yhteiskunnalliset ja kulttuuriset seikat huomioon ottaen — olla esimerkkeinä kehitettäessä mukautettuja malleja muilla, myös heikossa asemassa olevilla alueilla.

35. on samaa mieltä siitä, että alueiden ja unionin tutkimusohjelmia koordinoiva Era-Net-ohjelma on osoittautunut onnistuneeksi ja että sitä tulisi kehittää edelleen.

36. muistuttaa, että EU:n vertailuanalyysi hyväksytään alueilla vain, jos siinä otetaan huomioon kunkin alueen erityiset kehitysedellytykset, -asteet ja -vaatimukset. Jotta EU:n vertailuanalyysi onnistuu alueilla, on kehitettävä indikaattoreita ja tutkimusmenetelmiä, jotka todella mahdollistavat alueiden keskinäisen vertailun ja toteuttamiskelpoiset tulokset. Vertailuanalyysin onnistumiseksi tulevaisuudessa alueet on välttämättä otettava mukaan kyseiseen kehittämisprosessiin.

37. olisi toivonut, että eurooppalaista tutkimusaluetta käsittelevässä vihreässä kirjassa olisi tarkasteltu niin kutsuttuja sosiaalisesti perusteltuja tutkimusyhteisöjä. Tällaiset yhteisöt ovat aidosti uusi tapa pyrkiä muotoilemaan ja toteuttamaan strategisia tutkimuslinjauksia, jotka koskevat ympäristökysymysten, väestön ikääntymisen ja integraation kaltaisia merkittäviä eurooppalaisia yhteiskuntapoliittisia haasteita. Joulukuussa 2006 julkaistun erityisohjelman ”Yhteistyö” yhteiskunta- ja taloustieteitä sekä humanistisia tieteitä koskevassa osassa kehoitetaan tosin perus-

tamaan kaupunkien tilannetta ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta käsitteleviä foorumeja, mikä on myönteinen askel. On kuitenkin tärkeää, että komissio kehittää edelleen kyseistä innovatiivista tapaa määrittellä tulevia tutkimusaiheita. Näin tapahtuu jo sen mm. tieteenharjoittajien, julkisen alan toimijoiden, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa käymän vuoropuhelun puitteissa.

Eurooppalaisen tutkimusalueen avoimuus koko maailmalle

38. kannattaa käsitystä siitä, että tiede ja tutkimus ovat kaiken kaikkiaan kansainvälistä toimintaa, ja korostaa, että myös EU:n rajat ylittävä yhteistyö sekä tiedon ja tieteenharjoittajien vaihto ovat välttämättömiä.

39. suhtautuu myönteisesti niihin jäsenvaltioiden toimiin, joilla edistetään kansainvälistä yhteistyötä ja luodaan sitä varten perusedellytykset esimerkiksi uudistamalla asianmukaisesti maahanmuuttolainsäädäntöä, ja kehottaa jäsenvaltioita tekemään tiiviistä yhteistyötä tällä alalla.

Tulevat toimet

40. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission aloitteeseen käynnistää laaja-alainen julkinen keskustelu ja nivoa alueiden komitea siihen mukaan. Keskustelussa on konkretisoitava ja kehitettävä esitettyjä ensisijaisia aloja ja toimia eurooppalaisen tutkimusalueen luomiseksi sekä otettava huomioon tutkimus- alalla sovellettava toissijaisuusperiaate.

Bryssel 11. lokakuuta 2007

Alueiden komitean
Puheenjohtaja
Michel DELEBARRE

Alueiden komitean suuntaa-antava lausunto aiheesta "Kuntien ja alueiden rakenneuudistusstrategioiden menestystekijät"

(2007/C 305/07)

ALUEIDEN KOMITEA ANTAA SEURAAVAT SUOSITUKSET:

- On olennaisen tärkeää, että kaupunkien ja alueiden rakennemuutosprosesseja pidetään pysyvinä ilmiöinä, jotka ovat osa unionin yhteiskunnallis-taloudellista elämää. Rakennemuutosta tulisi pitää mahdollisuutena ratkaista nykyiset ja tulevat taloudelliset ongelmat.
- AK suosittaa koko Euroopan unionin aluetta ajatellen näiden prosessien jatkuvaa seurantaa, jonka tulisi olla prosesseissa mukana olevista toimijoista riippumattomien elinten tehtävä. Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden tulisi kannustaa luomaan paikallis- ja aluetasolla hallintoviranomaisten, taloudellisten toimijoiden ja työmarkkinaosapuolten välisiä kumppanuuksia. Näin edistetään paikalliskehitystä hyödyttävää yhteistyötä globalisoituneessa maailmassa — varsinkin syrjäseuduilla, joilla vallitsee kulttuuriperinnön katoamisvaara.
- Alueellisen ja paikallisen rakennemuutoksen avulla on taattava EU:n politiikkojen mukaisten tavoitteiden saavuttaminen, samalla kun säilytetään korkea työllisyysaste, joka puolestaan turvaa asianmukaisen elintason. Nykyisen rakennemuutosprosessin tulisi johtaa samalla ajantasaistamisprosessiin, jonka tavoitteena on luoda tulevaisuuteen suuntautuva, osaamiseen ja innovaatioihin perustuva talous. Tavoitteeseen ei päästä lisäämättä investointeja henkilöpääomaan.
- Kokonaisvaltainen lähestymistapa maaseudun rakennemuutokseen takaa, tai ainakin sen pitäisi taata, yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen saatavuuden vähimmäistaso, jotta maaseudulle saadaan houkuteltua yrityksiä ja ammattitaitoisia työntekijöitä ja jotta kyetään rajoittamaan maaltamuuttoa. Tärkeä tavoite on myös käyttää EAKR:n, ESR:n ja maaseuturahaston varoja uudistaviin toimiin eikä sellaisten toimien tukemiseen, joiden vaikutukset ovat säilyttäviä. Yksi tärkeä väline pyrittäessä ratkaisemaan rakennemuutoksesta mahdollisesti aiheutuvia välittömiä ongelmia on Euroopan globalisaatorahasto.

Esittelijä: Witold KROCHMAL (PL, UEN-EA) Wołowin pormestari

Poliittiset suositukset

ALUEIDEN KOMITEA

Lausunnon yhteiskunnallis-taloudellinen ja poliittinen konteksti

1. Euroopan komissio pyysi 16. lokakuuta 2006 alueiden komiteaa laatimaan suuntaa-antavan lausunnon kuntien ja alueiden onnistuneista rakennemuutosstrategioista. Komission näkemyksen mukaan komitean lausunnolla on keskeinen merkitys valmisteltaessa komission lähestymistapaa Euroopan talouden välttämättömiin rakennemuutosprosesseihin.

2. Tällä hetkellä Euroopan unionissa on meneillään syvälisten taloudellisten muutosten kausi, mikä johtuu alueiden ja kuntien koko talouden rakennemuutoksesta. Sen vuoksi alue- ja paikallisyyhteisöjen on vastattava uusiin haasteisiin yhteiskunnallis-taloudellis-ekologisen tasapainon säilyttämiseksi.

3. Rakennemuutosta tulisi pitää mahdollisuutena ratkaista nykyiset ja tulevat taloudelliset ongelmat tai vähentää niiden haitallisia seurauksia tai poistaa ne. Koska alueellisella ja paikallisella tasolla tunnetaan paikalliset olosuhteet ja kyetään tarjoamaan mukautettuja, nopeita ja joustavia ratkaisuja, ne ovat tehokkain taso rakennemuutospolitiikkojen toteuttamiseksi erityisesti silloin, kun kyseisillä prosesseilla ei pyritä ratkaisemaan rakenteellisia ongelmia.

4. Alueellisen ja paikallisen rakennemuutoksen avulla on taattava EU:n politiikkojen mukaisten tavoitteiden saavuttaminen eli taattava kilpailukyky ja innovatiivisuus, samalla kun säilytetään korkea työllisyysaste, joka puolestaan turvaa EU:n kansalaisten asianmukaisen elintason.

5. Nämä haasteet koskettavat erityisesti alueita ja kuntia eli paikallisviranomaisia, joilla on hyvät mahdollisuudet muuttaa strategiset suuntaviivat konkreettiseksi toiminnaksi ja saada paikalliset yhteiskunnalliset ja taloudelliset toimijat mukaan tällaiseen toimintaan.

6. Tämän lausunnon tavoitteena on täydentää uusilla aiheilla keskustelua, joka koskee nykyisiä paikallisia ja alueellisia rakennemuutosprosesseja, joista on tullut pysyvä ja väistämätön yhteiskunnallis-taloudelliseen elämään jatkuvasti liittyvä prosessi.

7. Pääasialliset syyt siihen, että syntyy rakennemuutosprosesseja, joista paikallis-, alue- ja valtiotason viranomaisten on selviydyttävä ja jotka niiden on mahdollisuuksien mukaan ennustettava ja ennakoitava, ovat

- globalisaatioprosessin laajeneminen
- turvallisuus ja terrorismin torjuminen
- energiakysymykset ja ilmastonmuutos
- maailman talouksien avautuminen kansainväliselle kaupalle
- EU:n sisämarkkinoiden kehitys

— uusien teknisten innovaatioiden käyttöönotto

— ympäristönsuojelunormien tiukentuminen

— yleishyödyllisten palveluiden lisääntyminen

— kulutuskysynnän muutokset.

8. Rakennemuutosprosesseja voidaan toteuttaa eri tasoilla ja eri aloilla:

— alojen välisesti

— alakohtaisesti

— yrityksissä.

9. Kunkin sektorin ja toimialan lähestymistavasta riippumatta rakennemuutosprosessit toteutetaan pääasiassa alueellisesti. Tämä johtuu siitä, että nämä prosessit vaikuttavat eniten juuri paikallis- ja alueyhteisöihin.

10. Koska rakennemuutokseen pakottavat tekijät muuttuvat nopeasti, ne ovat usein yhtäkkiä prosesseja, jotka johtuvat yritysten nopeista toimista globalisoituneen talouden vaatimukseen ja kuluttajamarkkinoiden muutoksiin sopeutumiseksi.

11. Yhä globalisoituneemman talouden seurauksena suhdanteista aiheutuvista kriiseistä tai yritysten tai alojen kilpailukykyyn heikkenemisestä tulee yhä merkittävämpiä. Niitä on vaikea ennustaa, ja toistuessaan jatkuvasti niillä voi lopulta olla vakavia vaikutuksia alueen taloudelliseen rakenteeseen.

12. Samasta syystä yhä useammin tapahtuu yritysten siirtymistä, jossa on kyse taloudellisen toiminnan äkillisestä siirtämisestä alueelta toiselle. Nämä ennalta-aavistamattomat päätökset perustuvat esimerkiksi strategiaan, rahoituksellisiin ja tuotannon tekijöiden kustannuksiin liittyviin kriteereihin, mutta joissain tapauksissa kyseisiä päätöksiä pyritään helpottamaan alueellisin kannustimin ja investointeja houkuttelevin politiikoin.

13. Tällainen tapa toteuttaa rakennemuutos — ilman valmistelua huolimatta monissa maissa käytössä olevista vakaista oikeudellisista välineistä ja alan ammattilaisista — ei tuota tyydyttäviä tuloksia. Tällainen prosessi ei sulje pois suurten haitallisten sosiaalisten ja alueellisten muutosten mahdollisuutta, ja se johtaa lyhyen aikavälin ratkaisujen suosimiseen kestävämpien ja vakaampien ratkaisujen kustannuksella. Tällaiset toimet aiheuttavat usein vakavia yhteiskunnallisia ja alueellisia ongelmia. Yritysten siirtyminen tuo niille etuja, mutta varjopuolena ovat usein yritysten jättämille alueille aiheutuvat vakavat haitat.

14. Haasteena ei ole jarruttaa väistämätöntä rakennemuutosta, vaan vahvistaa sitä, mutta sillä tavoin, että alueet, kunnat ja ihmiset säästyvät mahdollisuuksien mukaan vahingollisilta seurauksilta ja alkavat nähdä ajan mittaan mahdollisuuksia.

15. Merkittävät kiirehdytetyt rakennemuutokset ovat koskettaneet erityisesti EU:hun vuonna 2004 ja vuonna 2007 liittyneitä maita. Se johtuu suurelta osin talouskehityksen sekä uuden teknologian ja innovatiivisuuden edistymisen eritasoisuudesta 27-jäsenisessä EU:ssa. Useissa tapauksissa on saavutettu toivotut vaikutukset talouteen, mutta sen sijaan ei ole onnistuttu välttämään kielteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia, jotka johtuvat pääasiassa prosessin toteuttamisen nopeasta tahdista.

16. Mikäli oletetaan, että rakennemuutosprosessit ovat jatkuvia, on välttämätöntä analysoida niitä unionin 15 "vanhassa" jäsenvaltiossa käyttämällä ennakointimenetelmää, jossa lähestyvät vaikeudet otetaan ennakoivasti huomioon ja rakennemuutoksen haitalliset vaikutukset joko poistetaan osittain tai vähennetään mahdollisimman pieniksi.

17. Rakennemuutosprosessin onnistuminen ja varsinkin sen ennakoiminen riippuu suurelta osin yrityksen, kolmannen sektorin, työntekijöiden ja heitä edustavien järjestöjen (esimerkiksi ammattiliittojen), paikallis- ja alueviranomaisten, korkea-asteen oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja hallintoelinten (joita ovat esimerkiksi aluekehitysvirastot) välisestä vuoropuhelusta. Hyvin usein rakennemuutosprosessin vaikutukset ja onnistuminen riippuvat tämän vuoropuhelun laadusta.

18. Alue- ja paikallisviranomaisilla on tässä prosessissa erityisrooli. Lähestyvän rakennemuutoksen tapauksessa voidaan erottaa kolmentyyppisiä toimia:

- paikallisten talous- ja sosiaalirakenteiden sekä infrastruktuurin vahvistaminen ja tarvittaessa monipuolistaminen
- toimet pääasiallisten työnantajien säilyttämiseksi ja pk-yritysten vahvistaminen työllisyyden vetureina
- alueen, kaupungin tai kunnan houkuttelevuuden kehittäminen.

Nämä toimet ja rakennemuutosprosessi edellyttävät asianmukaisia tilasto- ja muita tietoja, erityisstrategiaa niiden keräämiseksi sekä niiden jakamista kaikille rakennemuutosprosessien toimijoille.

19. Tiedotuspolitiikassa tulee ottaa huomioon erityisesti pk-yritykset, sillä niillä saattaa olla erityispiirteidensä vuoksi vaikeuksia saada tietoja, jotka mahdollistavat markkinoilla tapahtuvien muutosten ennakoimisen.

20. Pk-sektori tarvitsee erityissuojelua sekä rakennemuutosprosessin että ennakoitujen muutosten aikana. Toimiin on ryhdyttävä juuri näissä vaiheissa johtamis-, organisaatio- ja strategiataitojen ja -kykyjen vahvistamiseksi ja kehittämiseksi sekä pk-yritysten kasvun tukemiseksi. Samalla on laajennettava perinteistä yrittäjäperheisiin keskittyvää ajattelua ja luotava maailmanlaajuiseen kilpailuympäristöön soveltuva hallinta- ja johtamis-malli. Esitetyt esimerkit osoittavat, että alihankintasuhteisiin perustuva strategia on osoittautunut parhaaksi, mutta vain niissä

tapauksissa, joissa on onnistuttu menemään tavallista markkina-vaihdantaa pidemmälle ja käynnistämään yritysten kumppanuus-toiminta tai yhteistyö yritysverkostossa varsinkin aluetasolla.

Päätelmät

21. Rakennemuutosprosessien analyysit osoittavat, että ei ole olemassa vain yhtä lähestymistapaa tähän prosessiin nähden ja että lähestymistavan valinta riippuu suuresti alueyhteisön tyypistä (alue, kaupunki, kunta), talouden alasta, alueen luonteesta sekä sijainnin kannalta (syrjäinen alue) että maankäyttötavan kannalta (maatalous, kevyt tai raskas teollisuus) ja sen valtion kehitystasosta, jossa rakennemuutoksen kohteena oleva alue sijaitsee.

22. Nykyisen rakennemuutosprosessin tulisi johtaa samalla ajantasaistamisprosessiin, jonka tavoitteena on luoda tulevaisuuteen suuntautuva, osaamiseen ja innovaatioihin perustuva talous. Tavoitteeseen ei päästä lisäämättä investointeja henkilöpääomaan, mikä tapahtuu parantamalla koulutusta ja taitoja. Tämän vuoksi tarvitaan välttämättä tehokkaita ja tuottavia investointeja alueellisille ja paikallisille työmarkkinoille; niiden avulla tulee pystyä vastaamaan ennakoivasti talouden ja yhteiskunnan voimakkaan rakennemuutosprosessin synnyttämiin haasteisiin.

23. Henkilöpääomaan investoimisen kentän laajentaminen ja investointien määrällinen lisääminen sekä koulutuksen mukauttaminen uusiin, toteutettuun rakennemuutosprosessiin perustuviin pätevyysvaatimuksiin aiheuttavat lisäkustannuksia. Kustannukset tulisi jakaa tarkoituksenmukaisia menettelyjä hyödyntäen sekä yrityksille ja julkisille elimille että luonnollisille henkilöille. Erityisesti tulisi tukea kokonaisvaltaisia opetusstrategioita, jotka tarjoavat osaamiseen ja innovaatioihin perustuvassa taloudessa tarvittavia pätevyyskykyjä. Näiden prosessien tehokkaan etenemisen kannalta on välttämätöntä vaihtaa kokemuksia ja tehdä koulutuksen alalla kumppanuusyhteistyötä alueiden ja kuntien välillä.

24. Kuten esimerkit osoittavat, henkilöpääomaan investoiminen on hyvin tärkeää rakennemuutosprosesseissa sekä kaupunkialueiden ja maaseudun elvyttämisessä. Siihen liittyvät toimet ovat rakennemuutosprosessin parissa paikallistasolla toimivien elinten perustehtävä. Ammatillista ja taloudellista liikkuvuutta koskevilla kysymyksillä sekä tarjonnan ja kysynnän yhteensovittamisella paikallistason työmarkkinoilla on perustava merkitys rakennemuutosprosessien tehokkuudelle. Työnhakijoiden, työttömyyden uhan alla olevien ja heistä etenkin heikosti koulutettujen työntekijöiden liikkuvuuden edistämisen tulee tapahtua tarjoamalla työnhakijoille ja -tekijöille yksilöllisiä työnhakipalveluja, ammatillisia harjoittelujaksoja sekä koulutusta, jonka tavoitteena on varmistaa työnhakijoiden ja työttömyyden uhan alla olevien henkilöiden kykyjen soveltaminen paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin. Tämä pätee pitkälti nuoriin, joiden on vaikea päästä työmarkkinoille.

25. EU:n nuoriso-ohjelman periaatteisiin perustuvat toimet, jotka kattavat ammatilliset neuvontapalvelut, avun täydennyskoulutuksen hankkimisessa ja pääsyn asianmukaiseen koulutukseen, helpottavat kitkatonta siirtymistä opinnoista työelämään rakennemuutoksen kohteena olevilla alueilla.

26. Tällaisten toimien avulla tulisi voida estää kaupunki- tai maaseutualueiden epätoivottava kehitys, kuten maaseudun autioituminen. Autioituminen on vaarallista, koska paikalliset maaseutuyhteisöt lakkaavat täyttämästä kunnan kriteerit. Siihen liittyy vielä kulttuuristen arvojen, perinteiden ja paikallisten erityispiirteiden katoaminen sekä hydrogeologisen tasapainon järkkymisen vaara. Näiden prosessien pysäyttäminen onnistuu tehokkaimmin hyödyntämällä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ohjelmia. Kokonaisvaltainen lähestymistapa maaseudun rakennemuutokseen takaa, tai ainakin sen pitää taata, yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen saatavuuden vähimmäistason turvaamisen, jotta maaseudulle saadaan houkutelua yrityksiä ja ammattitaitoisia työntekijöitä ja jotta kyetään rajoittamaan maaltamuuttoa. Tärkeä tavoite on myös käyttää EAKR:n, ESR:n ja maaseuturahaston varoja uudistaviin toimiin eikä sellaisten toimien tukemiseen, joiden vaikutukset ovat säilyttäviä.

27. Yksi tärkeä väline pyrittäessä ratkaisemaan rakennemuutoksesta mahdollisesti aiheutuvia välittömiä ongelmia on Euroopan globalisaatiorahasto. Rahastosta annetaan lyhytaikaista tukea alueille, jotka kärsivät globalisaation aiheuttamasta taloudellisen toiminnan siirtymisestä muualle. Alueiden komitea on suhtautunut myönteisesti kyseisen välineen perustamiseen sekä suositellut, että rahaston menojen enimmäismäärä lisätään miljardiin euroon vuodessa. Alueiden komitea odottaa, että ensimmäisessä vuosikertomuksessa (joka annetaan vuonna 2008) Euroopan globalisaatiorahaston avulla vuonna 2007 aikaansaaduista tuloksista analysoidaan seikkaperäisesti, mahdollistavatko asetuksen (EY) N:o 1927/2006 2 artiklassa säädetyt toimintakriteerit rahaston asianmukaisen toteuttamisen, ja tarjoaa oman panoksensa kyseisten kriteerien mahdollisesta tarkistamisesta tulevaisuudessa käytävään keskusteluun.

28. Rakennemuutosprosessien vuoksi monet alueet ovat yhä riippuvaisempia matkailijoista. Sen vuoksi yhdenntetty lähestymistapa, jonka päätavoite on kuluttajien tarpeiden täyttäminen ja jossa hyödynnetään luonnonvaroja ja kulttuurista rikkautta, painottuu laatuun. Näiden prosessien onnistumisen välttämättömiä edellytyksiä ovat viestinnän kehittäminen yhdistämällä rakennemuutoksen kohteena oleva alue kulloisenkin maan ja Euroopan pääverkkoihin sekä uuden yhteydenpito- ja viestintätekniologian käyttäminen sen laajassa merkityksessä, muun muassa laajakaistayhteyksiä hyödyntämällä, sekä asiaankuuluvat yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen toimenpiteet.

29. Juuri kulttuurisen rikkauten ja luonnonvarojen tulisi olla tärkeimpiä prosesseissa hyödynnettäviä välineitä. Joskus ne ovat rakennemuutosprosessin merkittävimpiä valtteja varsinkin

harvaanasutuilla syrjäseuduilla. Ne mahdollistavat matkailun dynaamisen kehityksen, ja matkailusta tulee paikalliskehityksen ponnahduslauta.

30. Noin 60 prosenttia EU:n väestöstä asuu taajama-alueilla, joilla on yli 50 000 asukasta. Kaupungeissa ja muilla taajama-alueilla sijaitsee valtaosa työpaikoista, yrityksistä, korkea-asteen oppilaitoksista ja muista yhteiskunta- ja talouselämän instituutioista. Nämä alueet tarjoavat paljon mahdollisuuksia, mutta niillä piilee myös uhkia. Euroopan kuntien rakennemuutosprosessit kattavat paitsi tiukasti talouteen liittyviä toimintoja, myös taajama-alueiden elvyttämistoimia laajassa merkityksessä ymmärrettynä.

31. Kuten esimerkit osoittavat, vain taloudellisten, yhteiskunnallisten ja aluesuunnittelua koskevien ongelmien kokonaisvaltainen ratkaiseminen tuottaa sekä asukkaiden että kunnallisviranomaisten toivomia ja EU:n hyväksymiä tuloksia. Taajama-alueilla on helpompi löytää kumppaneita rakennemuutosprosessiin, mutta prosessi saatetaan onnistuneesti päätökseen vain vaalimalla julkisen ja yksityisen sektorin sekä kolmannen sektorin kumppanuutta ja hyödyntämällä eri rahoituslähteitä.

32. Kunnat, jotka säilyttävät hallitsevan aseman alueellaan esimerkiksi kokonsa tai historiallisen asemansa vuoksi, ovat omaksuneet rakennemuutosprosessin aikana uudistamisstrategian, joka toimii alueen liikkeelle panevana voimana. Niiden nykyinen asema antaa niille mahdollisuuden tukea rakennemuutosprosesseja koko alueella sekä suoran kumppanuuden että kussakin kunnassa sijaitsevien instituutioiden avulla.

33. Toimet kilpailukyvyyn parantamisen, yrittäjyyden edistämisen, innovaatioiden ja palveluiden kehittämisen alalla ovat auttaneet houkuttelemaan ja säilyttämään erittäin pätevöitynyttä työvoimaa. Se on parantanut huomattavasti asukkaille tarjottavien palvelujen tasoa ja lisännyt niiden määrää. Kaupunkiympäristön tarkoituksenmukainen suunnittelu ja hoito on vähentänyt rikollisuutta, mikä taas on tehnyt kadut, puistot ja leikkipaikat houkutteleviksi. Korkealaatuinen taajamaympäristö on tehokkaan rakennemuutosprosessin välttämätön edellytys, koska se takaa virikkeellisen ympäristön työskentelylle, asumiselle ja investoimiselle.

34. Kuten käytäntö osoittaa, ne kunnat, jotka ovat noudattaneet toiminnassaan klusterien muodostamisen periaatetta, ovat parantaneet kilpailukykyään huomattavasti. Taajama- ja maaseutualueiden välisiä suhteita tulee ylläpitää tarkoituksenmukaisella tasolla ja luoda tätä varten yhtäläisiä mahdollisuuksia tarjoavat sekä kaupunkien ja maaseutualueiden eroja vähentävät kehitysedellytykset.

35. Eriytettyä lähestymistapaa alueellisissa rakennemuutosprosesseissa tulisi valvoa sellaisten verkostojen avulla, jotka kokoavat yhteen alueita, joiden läpikäymä rakennemuutos on samankaltainen (syrjäseutujen verkosto, kaivosteollisuusalueiden verkosto).

36. Tärkeää on niin ikään, että rakennemuutosprosessin toimijoilla ja kumppaneilla on nykyistä paremmat mahdollisuudet saada rahoitusta. Rahoitusmahdollisuuksiin tulisi kuulua tukien ja unionin rahastoista myönnettävien varojen lisäksi myös pankkitakauksia, keskinäisiä takauksia, lainoja ja mikroluottoja. Euroopan investointipankilla ja Euroopan investointirahastolla on tässä tärkeä rooli.

37. Ei ole olemassa yhtä rakennemuutoksen mallia, joka takaisi lopullisen onnistumisen. Huolimatta rakennemuutosprosessien eroista voidaan osoittaa tiettyjä piirteitä, jotka ovat tyypillisiä myönteisesti päättyneissä prosesseissa.

- Talouden prosesseja on seurattava jatkuvasti, jotta rakennemuutos ennakoituaan aikaisemmin.
- Ennalta varautuminen ei voi rajoittua vain ennakoimiseen ja ennusteiden tekemiseen, vaan sen avulla on hahmoteltava todennäköisiä näkymiä ja valmistauduttava niiden toteutumiseen.
- Prosessin aikana käydään järjestäytyntä yhteiskunnallista ja kansalaisvuoropuhelua, ja tieto kulkee rakennemuutosprosessiin osallistuvien toimijoiden välillä.
- Prosessiin kuuluu rakenteita, jotka kokoavat yhteen oppilaitokset, tieteellisen tutkimuksen, teollisuuden ja hallintoviranomaiset kaikilla tasoilla.
- Koulutus- ja koulujärjestelmä on korkeatasoinen ja helppo-pääsyinen.
- Laatua, tehokkuutta ja toteutettujen toimien vaikutuksia arvioidaan säännöllisesti ja julkisesti.
- Prosessiin kuuluu monenlaisia rahoituslähteitä, joiden tulisi kattaa kaikki prosessiin osalliset. Tämä puolestaan pakottaa tehostamaan toimintaa.
- Alue tai kunta kykenee toteuttamaan sellaista aluekohtaista politiikkaa, jonka avulla voidaan pitää yllä toimijoiden kykyä tuottaa tavaroita ja tarjota palveluja ja huolehtia niiden jake-lusta.
- Paikallisyhteisö on tietoinen jatkuvien muutosten välttämätömyydestä, mikä ilmenee alueellisessa tai paikallisessa identiteetissä. Tämä takaa kokonaisvaltaisen lähestymistavan kestäväan kehitykseen nähden taloudellisesta, yhteiskunnallisesta ja ekologisesta näkökulmasta, mikä on innovaatioita houkutteleva lisätekijä.
- Alue- ja paikallisviranomaisilla on erityisen ennakoiva suhtautumistapa, joka perustuu johtamiskykyyn sekä kilpailullisiin ja rahoituksellisiin välineisiin.
- On olemassa erityinen paikallisiin olosuhteisiin mukautettu kokonaisvaltainen hanke, joka käsittää tapauskohtaisesti eri osa-alueita: taloudellinen kehitys, koulutus, yhteiskunnallinen osallisuus, kulttuuri, kaupunkisuunnittelu jne.

Alueiden komitean suositukset

38. On olennaisen tärkeää, että Euroopan komissio pitää nykyään kaupunkien ja alueiden rakennemuutosprosesseja pysy-

vinä ilmiöinä, jotka ovat osa unionin yhteiskunnallis-taloudellista elämää.

39. Komitea kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia kehittämään alueillaan tehokkaita ennakkoivia toimia, jotka kattavat seurannan, nykyisen talouden tukemisen ja alan toimien sisällyttämisen alueellisiin ja paikallisiin strategioihin, laajojen ja yhteisten kaupunkialuehankkeiden pohjalta.

40. Sen vuoksi komitea suositaa koko Euroopan unionin aluetta ajatellen näiden prosessien jatkuvaa seuranta, joka kattaa työmarkkinaosapuolet, yritykset ja alue- ja paikallisyhteisöt maantieteellisesti tai toimialakohtaisesti ryhmiteltynä. Seurannan tulisi olla prosesseissa mukana olevista toimijoista riippumattomien elinten tehtävä. Järjestelmässä tulisi ottaa huomioon yhteiskunnallis-taloudellisten muutosten tutkimus valtio-, alue- ja paikallistasolla, myös maaseudulla sekä syrjä- ja vuoristoseuduilla, sekä analysoida työmarkkinoiden tulevia taloudellisia suuntauksia.

41. Komitea suositaa rakennemuutosta koskevien hyvien käytänteiden julkaisemista, jotta niitä voidaan hyödyntää Euroopan unionin muilla alueilla ja muissa kaupungeissa. Julkaistut tiedot tulee ryhmitellä aluetyyppiin mukaan samantyyppisten rakennemuutosprosessien perusteella (maaseutualueet, syrjäseudut, alueet, joilla on raskas- tai kaivosteollisuutta, kevytteollisuutta tai tekstiiliteollisuutta, sekä kaupunkialueet).

42. Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden tulee kannustaa rahoitusvälineiden avulla luomaan paikallis- ja aluetasolla hallintoviranomaisten, taloudellisten toimijoiden ja työmarkkinaosapuolten välisiä kumppanuuksia. Näin edistetään paikalliskehitystä hyödyttävää yhteistyötä globalisoituneessa maailmassa ja helpotetaan huomattavasti rakennemuutosprosessien ennakoimista.

43. Komitea kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota EU:n rahoitusmekanismien, etenkin ESR:n, joustavuuteen rahoituksen saatavuuden varmistamiseksi, jotta yllättäen ja varoittamatta ilmaantuviin tilanteisiin voitaisiin vastata nopeasti. Kyseisenlaisissa tapauksissa tarvitaan välittömästi rahoitusta yrityshautomoita, rekrytointitoimia, uusien yritysten tukemista ja neuvontaa sekä kohdennettua koulutusta varten. Rakennemuutoksen johdosta työpaikkansa menettäneiden mahdollisuudet työllistyä uudelleen ovat suurimmillaan ensimmäisten kolmen kuukauden aikana ja pienenevät sen jälkeen huomattavasti. Tämä tarve reagoitavalmiuteen tulisi ottaa huomioon eri EU-tason välineiden soveltamismekanismeissa. Toimenpiteiden, joilla rakennemuutoksen mahdollisesti aiheuttamiin ongelmiin pyritään vastaamaan nopeasti, tulisi käsittää myös tukitoimet asianomaisten henkilöiden välittömien sosiaalisten tarpeiden tyydyttämiseksi (asunto, terveydenhoito, neuvonta jne.). Ihmiset, joita rakennemuutos koettelee, tarvitsevat sosiaalista tukea kyetäkseen tarttumaan uusiin toimiin ja sopeutuakseen rakennemuutokseen.

44. Komitea kehottaa hyödyntämään rakennemuutosprosesseissa alueen tai kunnan sijaintia rajaseudulla ja poistamaan kaikki ne menettelylliset esteet, jotka estävät työvoiman ja pääomien liikkumista ja haittaavat näin rakennemuutosta.

45. Komitea suosittaa, että Euroopan komissio omaksuisi EU:n rakennerahastojen tarjoamien mahdollisuuksien puitteissa yhtenäistetyin lähestymistavan rakennemuutosprosessien rahoittamiseen unionin varoista. Lähestymistavan tulisi mahdollistaa taloudellisten, sosiaalisten ja yhteiskunnallisten ongelmien ratkaiseminen samalla kun toteutetaan unionin politiikkoja.

46. Komitea kehottaa jäsenvaltioita poistamaan oikeudelliset ja muut esteet, jotka vaikeuttavat julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien luomista, sillä ne voivat tukea aktiivisesti ja tehokkaasti rakennemuutosprosesseja.

47. Komitea kehottaa Euroopan komissiota ja muita, rakennemuutosprosesseja yhteisrahoittavia instituutioita vahvistamaan jaettujen varojen käytön tehokkuuden valvontaa varsinkin ESR:sta rahoitetuissa niin kutsutuissa pehmeissä hankkeissa.

48. Komitea kehottaa Euroopan unionia ottamaan unionin nykyisissä politiikoissa ja uusien politiikkojen laatimisessa huomioon rakennemuutosprosesseihin liittyvät näkökohdat ennakoimisvaiheesta prosessien päättymiseen asti.

49. Komitea kehottaa jäsenvaltioita tarjoamaan lisäkannustimia (EU:n lainsäädännön mukaisia rahoitusvälineitä) rakenne-

muutosprosessiin osallistuville toimijoille varsinkin syrjäseuduilla, joilla vallitsee kulttuuriperinnön tai paikallisen tai alueellisen identiteetin katoamisvaara, ja siellä, missä rakennemuutosta läpikäyvällä pk-sektorilla on vaikeuksia.

50. Komitea odottaa, että komissio kuulee sitä, kun valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettuja yhteisön suuntaviivoja, joiden voimaolo on määrä päättyä lokakuussa 2009, on tarkistettava vuonna 2007/2008.

51. Komitea korostaa aivan erityisesti, että jäsenvaltioiden ja kaikkien rakennemuutosprosessin toimijoiden tulisi huolehtia paikallisten perinteiden ja paikalliskulttuurin säilymisestä; siitä voi myös olla hyötyä nykyisissä tai tulevaisuuden rakennemuutosprosesseissa.

52. Komitea suosittaa, että hyödynnetään Euroopan komission uutta aloitetta ”Alueet talouden muutosten edistäjinä” ja aloitteen puitteissa perustettavia kuntien ja alueiden verkostoja, jotka saavat yhteisrahoitusta Euroopan aluekehitysrahastosta, ennakoitaessa rakennemuutosprosesseja ja levitettäessä hyviä käytänteitä alueiden ja kuntien sopeutuessa globalisaatioon liittyviin muutoksiin.

53. Komitea kehottaa komissiota erityiseen tarkkaavaisuuteen siirtymisprosessien yhteydessä sovellettavien alueellisten kannustimien osalta.

Bryssel 11. lokakuuta 2007

Alueiden komitean

Puheenjohtaja

Michel DELEBARRE

LIITE I

Lyhyt tiivistelmä kunnissa ja alueilla kerätyistä rakennemuutosta käsittelevistä esimerkeistä

Siitä, mikä vaikutti ohimenevältä sopeutumiskriisiltä 1970–1980-luvuilla, tuli Euroopan unionin yhteiskunnallis-taloudellisessa elämässä jatkuvasti esiintyvä ilmiö. Se ilmenee yritysten ja niiden ympäristön jatkuvana sopeutumisena markkinoiden vaatimusten muutoksiin eli jatkuvana rakennemuutosprosessina. Euroopan komission pyynnöstä laadittavaa, rakennemuutosprosesseja kunnissa ja alueilla käsittelevää lausuntoa varten kerättiin tietoja näiden prosessien kulusta ja muuta tietoa lukuisista asiakirjoista. Päätelmät ja suositukset on koottu tähän lausuntoon.

Skotlanti (Iso-Britannia) — Esimerkki onnistuneesta kilpailusta maailmanmarkkinoilla

Vuosina 2002–2006 Skotlannin teollisuustyöntekijöiden määrä väheni 276 000 henkilöstä 227 000 henkilöön, ja vientiin tarkoitettu kokonaistuotanto väheni 36 prosenttia. Valtaosa yrityksistä siirsi tuotantonsa uusiin EU-maihin tai Intiaan ja Kiinaan. Skotlannin talouskehitystä koskevassa suunnitelmassa painotetaan nykyään tuottavuuden ja kilpailukyyn turvaamista maailmanmarkkinoilla. Skotlannin viranomaiset ovat perustaneet PACE-ohjelman (*Partnership Action for Continued Employment*); se on aloite, joka on antanut kaikille julkisen ja yksityisen sektorin toimijoille mahdollisuuden välttää joukkoihtisanomiset aktiivisen toiminnan avulla. Rakennemuutos on vahingoittanut huomattavasti Skotlannin työmarkkinoita varsinkin teollisuudessa. Skotlannissa on kuitenkin yksi EU:n korkeimmista työllisyysprosentteista palvelu- ja liikealan työllisyyden kasvun ansiosta, ja työttömyys on alimmillaan 30 vuoteen. Lisäksi Skotlannin talous hyötyy globalisaatioprosessista. Skotlannin pankit ovat laajentaneet toimintaansa ulkomaille, mikä on vahvistanut niiden kilpailuasemaa.

Baskimaa (Espanja) — Rakennemuutos alueella ja sillä sijaitsevista kunnissa

Kolmeen alaan (laiva-, teräs- ja raskasmetalliteollisuuteen) perustuva Baskimaan teollisuus alkoi heiketä 1980-luvulla. Baskimaan hallitus, työnantajat ja ammattijärjestöt päättivät toteuttaa rakennemuutoksen ja nykyaikaistaa teollisuussektorin. Alueelle luotiin 9 klusteria, jotka muodostivat 45 prosenttia Baskimaan BKT:stä. Ne ovat nykyään talouden liikkeelle paneva voima. Prosessin kestänyt nyt kaksi vuosikymmentä Baskimaan BKT on kolmanneksi korkein Euroopassa Luxemburgin ja Irlannin kaltaisiin maihin kuuluvien alueiden jälkeen. Työttömyys, joka oli 25 prosenttia vuonna 1990, on nyt 4,5 prosenttia. Suuri osa pääomainvestoinneista suuntautuu innovaatioihin, ja niistä 66 prosenttia on yksityisiä varoja (Espanjan keskiarvo on 48 prosenttia ja koko EU:n 54 prosenttia). Rakennemuutosprosessi yhdistyi alueen kuntien elvyttämistoimiin, muun muassa pääkaupungissa Bilbaossa. Kulttuurilla ja paikallisidentiteetillä oli prosessissa tärkeä rooli, minkä ansiosta itse prosessi sai laajan yhteiskunnallisen hyväksynnän.

Kreeta (Kreikka) — Maataloudesta matkailupalveluihin

Kreetan rakenneuudistus, jota rahoitetaan maan keskushallinnon ja unionin rahastoista, perustuu yritysten ja tutkimuslaitosten (Kreetan yliopiston, Heraklionin tutkimuskeskuksen) yhteistyöhön. Sen tavoitteena on saada ihmiset siirtymään maataloudesta tuottavalle palvelusektorille. Tavoite on saavutettu vain osittain. Pääsyyinä on ollut vertikaalinen rakenne ja ylhäältä saneltu toiminnan valmistelu. Tämä on vahvistanut jo ennestään vahvoja keskuksia ja marginalisoinut saarilla sijaitsevia syrjäseutuja, mikä on kasvattanut entisestään seututasen etäisyyttä mutta ei ole parantanut kilpailukykyä.

Taviran kaupunki (Portugali)

Elvyttämistoimiin perustuvan rakennemuutoksen ansiosta matkailupalvelut ovat kehittyneet ja alan investoinnit ovat lisääntyneet Tavirassa. Näin on pystytty rahoittamaan historiallisen ja arkkitehtuurisen perinnön suojelua, mikä puolestaan on lisännyt uudestaan matkailua ja houkuttellut alueelle yksityistä pääomaa. Prosessia on rahoitettu Piter-, Urbcom-, Interreg- ja Proalgarve-rahastoista.

Itävallan alueet

Rakennemuutos toteutetaan siirtymällä yksialaisesta taloudesta monimuotoiseen teollisuusrakenteeseen, joka perustuu T&K-hankkeisiin sekä matkailualaan ja yritystoimintaan liittyviin palveluihin. Prosessia tuetaan intensiivisesti kehittämällä jatkuvasti yleissivistävää ja ammatillista koulutusta.

Porto (Portugali)

Vastikään on ollut pakko käynnistää rakennemuutos, koska useat hallinto- ja talouselimet ovat siirtyneet muista kunnista pääkaupunkiin ja koska syntyvyys on laskenut ja hypermarketit ovat syrjäyttäneet perinteisen kaupankäynnin. Rakennemuutoksen tavoitteena on kaupungin keskustan elävöittäminen, kulttuuripalvelujen kehittäminen ja asuntokannan uudistaminen. Vuonna 2004 käynnistettiin PortoVivo -aloite, jonka tavoitteena on houkuttaa kaupunkiin yksityisiä investointeja. Tämä suuri rakennemuutos- ja elvyttämishanke on määrä toteuttaa 20 vuoden kuluessa. Tänä aikana on määrä kunnostaa yli 5 000 rakennusta, minkä avulla pelastetaan merkittävä historiallinen ja kulttuuriperintö sekä kehitetään palvelusektoria ja luodaan näin uusia työpaikkoja.

Liberec (Tšekki)

Poliittisen järjestelmän muutokset synnyttivät rakennemuutosprosessin, jonka tavoitteena on lähentää maan taloutta EU:n standardeihin. Prosessi rahoitetaan ennen kaikkea valtion ja alueen talousarvioista sekä EU:n rahastoista. Rakennemuutoksella tuetaan pk-sektoria ja yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksia. Suurimmat ongelmat ovat velkaantuminen ja julkistalouden tila.

Wrocław (Puola)

Wrocławissa on muuttunut 17 viime vuoden aikana sekä talouden luonne että kaupungin katukuva. Kaupungin keskustan ja tiettyjen kaupunginosien elvyttäminen on houkutellut yksityisiä investoijia. Kaupunkiin on perustettu uusia hotelleja ja ravintoloita. Kaupungin johdon avoin politiikka, kumppanuus ystävyyskaupunkien, alueviranomaisten ja keskushallinnon kanssa sekä kaupungin ja lähikuntien yhteistyö ovat saaneet aikaan sen, että kaupungin ympäristöön on sijoittunut uusia teollisuuden aloja. Kaupunkiin on perustettu teknologiapuisto, ja kaupungin korkeakoulut ja teollisuus ovat käynnistäneet lukuisia T&K-hankkeita. Tänä aikajaksona työttömyys on laskenut 18 prosentista 6 prosenttiin, mutta haitallisena seurauksena on ollut kustannusten nousu paikkakunnalla, esimerkiksi kiinteistöjen hinnat ovat nousseet 400 prosenttia.

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Parempi säädöskäytäntö 2005 ja 2006”

(2007/C 305/08)

ALUEIDEN KOMITEA

- pitää ehdottoman tärkeänä, että Euroopan unionin, jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten toimintaa vahvistetaan todellisen kumppanuuden avulla, jotta kyetään vastaamaan entistä tehokkaammin niihin taloudellisiin ja sosiaalisiin sekä ympäristöä ja demokratiaa koskeviin haasteisiin, joita Euroopan unioni joutuu kohtaamaan, samalla kun kunnioitetaan eri hallintotasojen toimivaltaa.
- katsoo, että todellisen monitasoisen hallinnon edistäminen Euroopan unionissa edellyttää ensisijaisesti sääntely-ympäristön parantamista, yhteisön lainsäädännön yksinkertaistamista, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen noudattamista sekä kuulemismenettelyn ja vaikutusten arviointimenettelyn vahvistamista.
- pitää valitettavana, että säädöskäytännön parantamista koskevassa paketissa ei juurikaan mainita alue- ja paikallislottuvuutta, vaikka vuonna 2001 hyväksytyssä eurooppalaista hallintotapaa koskevassa valkoisessa kirjassa korostetaan tarvetta luoda entistä tehokkaampi kumppanuus eri hallintotasojen välille, sillä alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat laajalti yhteisön lainsäädännön toteuttamisesta — ja toimivallastaan riippuen jopa sen saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä.
- toivoo, että käynnissä olevan hallitustenvälisen konferenssin puitteissa syntyvässä institutionaalisessa ratkaisussa säilytetään alue- ja paikallisviranomaisia sekä alueiden komiteaa koskevat Euroopan perustuslakisopimuksen määräykset ja erityisesti toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden määrittelyä, täytäntöönpanoa ja seurantaa koskevat määräykset.
- kannattaa sitä, että komissio, jäsenvaltioiden parlamentit ja alueparlamentit perustavat mahdollisimman pian toissijaisuusperiaatteen valvontamekanismin, jonka ansiosta EU:n lainsäädäntöehdotuksia voidaan tutkia tarkasti jo lainsäädäntöprosessin hyvin varhaisessa vaiheessa.
- vetoaa sen puolesta, että alueiden komitean osallistumista yhteisön tärkeimpien politiikkojen alueellisten vaikutusten arviointiin vahvistetaan, ja tarjoaa siksi asiantuntemuksensa Euroopan komission käyttöön antaakseen panoksensa sellaisten uusien lainsäädäntöehdotusten vaikutustenarviointiin, joilla on huomattavia alueellisia vaikutuksia.
- toivoo, että sääntelyn parantamisaloitteeseen yhdistetään tarkoituksenmukaisia tiedotus- ja viestintätoimia, joiden avulla jaetaan tietoa yhteisön lainsäädäntöä toteuttaville tahoille — joita ovat useimmissa tapauksissa erityisesti alue- ja paikallisviranomaiset — sekä yhteisön lainsäädännöstä hyötyville tahoille eli EU:n kansalaisille.

Viiteasiakirjat

Komission kertomus ”Parempi säädöskäytäntö 2005”

KOM(2006) 289 lopullinen, SEC(2006) 289

Strateginen katsaus: sääntelyn parantaminen Euroopan unionissa

KOM(2006) 689 lopullinen

Komission valmisteluasiakirja — Ensimmäinen välikertomus sääntely-ympäristön yksinkertaistamisstrategian edistymisestä

KOM(2006) 690 lopullinen

Komission valmisteluasiakirja — Hallintomenojen määrittäminen ja hallinnollisen rasituksen keventäminen Euroopan unionissa

KOM(2006) 691 lopullinen

Toimintaohjelma hallinnollisen rasituksen keventämiseksi Euroopan unionissa

KOM(2007) 23 lopullinen, SEC(2007) 84, SEC(2007) 85

Komission kertomus ”Parempi säädöskäytäntö 2006”

KOM(2007) 286 lopullinen, SEC(2007) 737

Esittelijä: Luc VAN DEN BRANDE, flaamilaisen parlamentin jäsen (BE, PPE)

Poliittiset suositukset**ALUEIDEN KOMITEA****Yleiset suositukset**

1. pitää ehdottoman tärkeänä, että Euroopan unionin, jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten toimintaa vahvistetaan todellisen kumppanuuden avulla, jotta kyetään vastaamaan entistä tehokkaammin niihin taloudellisiin ja sosiaalisiin sekä ympäristöä ja demokratiaa koskeviin haasteisiin, joita Euroopan unioni joutuu kohtaamaan, samalla kun kunnioitetaan eri hallintotasojen toimivaltaa.

2. katsoo, että todellisen monitasoisen hallinnon edistäminen Euroopan unionissa edellyttää ensisijaisesti sääntely-ympäristön parantamista, yhteisön lainsäädännön yksinkertaistamista, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen noudattamista sekä kuulemismenettelyn ja vaikutusten arviointimenettelyn vahvistamista.

3. ottaa huomioon komission ponnistukset lainsäädännön kodifioimiseksi ja uudelleenlaatimiseksi ja korostaa, että säädöskäytännön parantamista ei pidä tulkita yksinomaan sääntelyn vähentämiseksi. Komission tulee esittää lainsäädännön peruuttamisen yhteydessä arvio yksittäisen lainsäädäntöehdotuksen unionille tuottamasta todellisesta lisäarvosta. Komitea kehottaa painokkaasti Euroopan komissiota toimimaan täysipainoisesti roolissaan Euroopan yhdentymisprosessin liikkeellepanevana voimana ja muistuttaa, että johdonmukainen ja pitkäjänteinen poliittinen näkemys, joka ilmenee konkreettisena poliittisena toimintana, on säädöskäytännön ja sääntelyn parantamisen ennakoedellytys.

4. tukee Euroopan komission pyrkimyksiä parantaa säädöskäytäntöä peruuttamalla valmisteilla oleva lainsäädäntöehdotus, silloin kun se on toissijaisuusperiaatteen noudattamisen kannalta olennaista. Komitea kehottaa Euroopan komissiota jatkamaan tällä linjalla.

5. pitää valitettavana, että säädöskäytännön parantamista koskevassa paketissa ei juurikaan mainita alue- ja paikallisulottuvuutta, vaikka vuonna 2001 hyväksytyssä eurooppalaista hallintotapaa koskevassa valkoisessa kirjassa korostetaan tarvetta luoda entistä tehokkaampi kumppanuus eri hallintotasojen välille, sillä alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat laajalti yhteisön lainsäädännön toteuttamisesta — ja toimivallastaan riippuen jopa sen saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Alue- ja paikallistason osallistuminen kaikkiin säädöskäytännön parantamisaloitteisiin tulisi niin ollen taata entistä tehokkaammin erityisesti varmistamalla komitean osallistuminen erilaisiin toimielinten yhteisiin koordinoituihin.

6. toivoo, että paikallisviranomaiset, alueparlamentit ja alueelliset edustukset kutsutaan osallistumaan yhteisön lainsäädännön laadintaan ja muotoiluun niille annetun toimivallan puitteissa, sillä se vahvistaisi päätöksentekoprosessien demokraattista legitimiyyttä.

7. kannattaa Euroopan komission vuoden 2007 työohjelmassaan ilmoittamaa aikomusta asettaa sääntely-ympäristön parantaminen ensisijaiseksi tavoitteeksi, jotta siten voidaan edistää mm. kilpailukykyä, kasvua, työllisyyttä ja kestävä kehitystä koskevia Lissabonin strategian tavoitteita ja parantaa niin ollen Euroopan kansalaisten elämänlaatua.

8. suhtautuu myönteisesti komission kertomukseen ”Parempi säädöskäytäntö 2006”. Siinä otetaan huomioon komitean odotukset, jotka koskevat sen kuulemista ja osallistumista lainsäädäntöä edeltävään vaiheeseen ja erityisesti toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen noudattamisen valvomista vaikutustenarvioinnissa. Komitea painottaa kuitenkin, että tulevaisuudessa tällaisia ponnistuksia on tarpeen vahvistaa hallinnon eri tasojen välisen koordinoinnin parantamiseksi sekä tiedottamiseksi yhteisön päätöksentekoprosessista ja yhteisön lainsäädäntötoimien ulottuvuudesta sekä niiden taloudellisista ja hallinnollisista vaikutuksista alue- ja paikallisviranomaisiin.

Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltaminen

9. vahvistaa sitoutuneensa tavoitteeseen sisällyttää toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet perustuslakisopimukseen ja korostaa, että Euroopan perustuslakisopimuksen puuttuessa alue- ja paikallisviranomaisille sekä alueiden komitealle on tärkeää, että jäsenvaltioiden parlamenttien roolia EU:ssa sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevien pöytäkirjojen tai niiden sisällön täytäntöönpano varmistetaan mahdollisimman pian.

10. toivoo, että käynnissä olevan hallitustenvälisen konferenssin puitteissa syntyvässä institutionaalisessa ratkaisussa säilytetään alue- ja paikallisviranomaisia sekä alueiden komiteaa koskevat Euroopan perustuslakisopimuksen määräykset ja erityisesti edellä mainittujen periaatteiden määrittelyä, täytäntöönpanoa ja seurantaa koskevat määräykset.

11. korostaa, että nykyisen perustamissopimuksen mukaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet ovat monitasoisen hallinnon kantavia voimia. Vastuu näiden periaatteiden soveltamisesta käytännössä on niin ollen jaettava, mikä edellyttää todellisen toissijaisuuskulttuurin luomista Euroopan unionissa.

12. suhtautuu myönteisesti 25. maaliskuuta 2007 annettuun Berliinin julistukseen, jolla juhlistettiin Rooman sopimusten allekirjoittamisen 50-vuotisjuhlaa ja jossa korostetaan tarvetta jakaa tehtävät Euroopan unionin, jäsenvaltioiden ja niiden alue- ja paikallisviranomaisien välillä ja tunnustetaan näin ollen monitasoisen hallinnon merkitys.

13. kehottaa unionin muita toimielimiä ottamaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden alue- ja paikallisuolottuvuuden huomioon säännöllisesti ja johdonmukaisesti lainsäädäntöprosessin kaikissa vaiheissa.

14. tarjoaa sitä varten käyttöön asiantuntemuksensa etenkin toissijaisuutta valvovan verkoston välityksellä tähän mennessä toteutettujen kahden pilottitestin päätelmien ja arviontien mukaisesti.

15. kehottaa painokkaasti alueparlamentteja perustamaan parlamentaarisia valiokuntia, joiden tehtävänä on varmistaa toissijaisuusperiaatteen soveltamisen valvonta ja jotka toimisivat niin ollen edellä mainitun verkoston etuoikeutettuna yhdyssiteinä.

16. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission aloitteeseen toimittaa kaikki uudet lainsäädäntöehdotukset ja kuulemisasiakirjat suoraan jäsenvaltioiden parlamenteille ja pyytää niitä esittämään näkemyksiään politiikan muotoiluprosessin parantamiseksi etenkin toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden sekä ehdotusten sisällön osalta. Komitea kehottaa laajentamaan käytäntöä niin, että se koskee myös valtiotasoa alempien tasojen lainsäädäntöelimiä kunkin jäsenvaltion toimivallan jaon mukaan.

17. vetoaa jäsenvaltioihin, joissa toimivalta on jaettu valtio- ja aluetason kesken, jotta niissä tehtäisiin sitova sisäinen sopimus toimenpiteistä, joita on toteutettava osana toissijaisuus-

periaatteen noudattamisen valvontaa koskevaa ennakkovalvontajärjestelmää.

18. kehottaa Euroopan komissiota perustamaan sähköisen viestintäjärjestelmän, jonka ansiosta alue- ja paikallisviranomaiset voivat saada asianmukaista tietoa lainsäädäntöprosessin kaikissa vaiheissa.

19. kannattaa sitä, että komissio, jäsenvaltioiden parlamentit ja alueparlamentit perustavat mahdollisimman pian toissijaisuusperiaatteen valvontamekanismin, jonka ansiosta EU:n lainsäädäntöehdotuksia voidaan tutkia tarkasti jo lainsäädäntöprosessin hyvin varhaisessa vaiheessa. Komitea painottaa, että kyseistä mekanismia luotaessa tulisi varmistaa yhteistyö komitean kanssa, jotta voidaan hyödyntää olemassa olevia synergioita. Komitea on valmis jakamaan toissijaisuusperiaatteen toteutumista valvovan verkoston välityksellä saamiaan kokemuksia.

Kuulemisprosessi ja järjestelmällinen vuoropuhelu

20. korostaa, että komitean kuuleminen lainsäädäntöprosessin yhteydessä on tärkeää, sillä komitea on alue- ja paikallisviranomaisien institutionaalinen edustaja Euroopan unionissa ja Euroopan komission institutionaalinen keskustelukumppani. Kuulemisen vahvistaminen lisää päätöksentekoprosessin avoimuutta, kattavuutta, toimivuutta ja demokraattisuutta, sillä se tuo päätöksenteon lähinnä EU:n kansalaisia olevalle tasolle.

21. toistaa marraskuussa 2005 allekirjoitetussa, Euroopan komission ja komitean välillä tehdyssä yhteistyöpöytäkirjassa tehdyt sitoumukset. Sopimuksen mukaan "[H]yvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti komitean tulee täyttää täysipainoisesti välittäjän roolinsa alue- ja paikallisyhteisöjä edustavien järjestöjen kanssa käytävässä vuoropuhelussa. Komissio pitää huolta siitä, että komitea otetaan täysivaltaisesti mukaan yhteisesti järjestettävien kokousten poliittiseen valmisteluun." Komitea on tyytyväinen siihen, että vuodesta 2004 lähtien yhdeksän Euroopan komission jäsentä ja lähes 80 alue- ja paikallisviranomaisia edustavaa eurooppalaista ja kansallista järjestöä on osallistunut järjestelmälliseen vuoropuheluun.

22. katsoo, että järjestelmällistä vuoropuhelua alue- ja paikallishallinnon järjestöjen kanssa tulisi hyödyntää erityisesti Euroopan komission lainsäädäntöohjelman valmisteluvaiheessa.

23. esittää tiettyjä ehdotuksia järjestelmälliseen vuoropuheluun osallistuvien kumppaneiden kanssa käytävän keskustelun jatkamiseksi; ehdotusten tavoitteena on parantaa vuoropuhelun menettelytapoja ja varmistaa sen alkuperäiset tavoitteet sekä kehittää alueiden komitean poliittista ja institutionaalista roolia:

— Sopivaan aikaan vuodesta järjestetään järjestelmälliseen vuoropuheluun kuuluva tapaaminen, jotta alue- ja paikallisviranomaisien järjestöt ja komissio voivat käydä todellista vuoropuhelua toiminnan painopisteistä ennen kuin komissio hyväksyy vuosittaisen lainsäädäntöohjelmansa.

- Järjestelmällisen vuoropuhelun vuosiohjelma ja kokousten asialistat laaditaan tiiviissä yhteistyössä komitean sekä alue- ja paikallisviranomaisia edustavien valtakunnallisten ja eurooppalaisten järjestöjen kanssa.
- Kehitetään yhteyksiä paikallisiin ja alueellisiin viestimiin yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten järjestöjen kanssa.
- Alue- ja paikallisviranomaisille annetaan mahdollisuus esittää kirjallisia kommentteja sekä ehdottaa alue- ja paikallisviranomaisia koskevia aiheita Euroopan unionin asialistan mukaisesti ja saada kommentteihinsa tai ehdotuksiinsa vastaus.
- Euroopan komission toimivaltaiset yksiköt laativat kustakin kokouksesta pöytäkirjan.
- Korostetaan järjestelmällisen vuoropuhelun seurannan vahvistamista säännöllisen arvioinnin avulla. Arvioinnin tulee tapahtua tiiviissä yhteistyössä komitean ja alue- ja paikallisviranomaisia edustavien valtakunnallisten ja eurooppalaisten järjestöjen kanssa.

24. ottaa lisäksi itselleen mielellään entistä enemmän vastuuta järjestelmällisen vuoropuhelun järjestämisestä ja toivoo, että prosessin avoimuutta lisättäisiin.

25. toistaa suosituksensa, jotka se esitti lausunnossaan vuosikertomuksesta "Parempi säädöskäytäntö 2004" ja joiden mukaan alue- ja paikallisviranomaisia tulisi kuulla järjestelmällisesti EU:n lainsäädännön valmistelun varhaisessa vaiheessa. Komitea katsoo niin ikään, että on olennaisen tärkeää varmistaa kyseisten kuulemisten tehokkuus ja niiden huomioon ottaminen.

EU:n lainsäädännön saattaminen entistä tehokkaammin osaksi kansallista lainsäädäntöä ja EU:n lainsäädännön ja toimintalinjojen soveltamisen tehostaminen alue- ja paikallistasolla

26. muistuttaa, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat pääasiassa riippuvaisia siitä, miten hyvin tai huonosti yhteisön lainsäädäntö saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komitea korostaa, että on tärkeää parantaa keskushallinnon sekä alue- ja paikallisviranomaisten välistä koordinoitua.

27. korostaa toistamiseen, että kumppanuusperiaatetta on sovellettava käytännössä sekä yhteisön lainsäädännön ja politiikkajärjestelmien laadinta- että täytäntöönpanovaiheissa.

28. muistuttaa, että Euroopan komissio on esittänyt ajatuksen tavoitteita koskevista kolmikantasopimuksista ja yleisopimuksista ja kehittänyt sitä edelleen. Komitea toistaa ehdotuksensa näiden välineiden tarkistamisesta ja ehdottaa eurooppalaisten alueellisten sopimusten tekemistä Euroopan komission käynnistämästä, kolmikantasopimuksia koskevasta kokeiluvaiheesta saatujen kokemusten perusteella.

29. korostaa, että eurooppalaisten alueellisen yhteistyön yhtymien tapaan eurooppalaisten alueellisten sopimusten avulla voitaisiin lisätä alueellista yhteenkuuluvuutta ja paikallistasolla

voimakkaasti vaikuttavien politiikkojen joustavuutta eri hallintotasojen järjestelmällisen yhteistyön ansiosta. Näin voitaisiin toteuttaa paikallis- ja aluetason, jäsenvaltioiden ja EU:n yhdessä määrittelemiä tavoitteita. Välineen käyttö olisi vapaaehtoista.

30. korostaa, että todellista kumppanuutta ei voi syntyä, ellei kukin sopimusosapuoli osallistu rahoitukseen. Komitea ehdottaa, että eurooppalaisten alueellisten sopimusten rahoitusta pohdittaessa tulisi keskittyä mahdollisiin synergioihin yhtäältä asiaankuuluvia aloja koskevien EU:n nykyisten budjettikohtien ja rakennerahastojen välillä, toisaalta paikallis-, alue- ja jäsenvaltiotasolla käytettävissä olevien määrärahojen välillä. Tarkoitusta varten ei tule luoda uutta yhteisön aluepolitiikan rahoitusvälinettä eikä pyytää lisävaroja.

31. katsoo, että eurooppalaisten alueellisten sopimusten määrittelyä ja täytäntöönpanoa koskevia yhteisneuvotteluja Euroopan komission, Euroopan unionin neuvoston, Euroopan parlamentin ja alueiden komitean välillä olisi hyödyllistä tiivistää.

32. vahvistaa Euroopan komissiolle halukkuutensa toimia aloitteellisesti antaakseen virikkeitä eurooppalaisten alueellisten sopimusten tekemiselle sekä halukkuutensa toimia kaikkien asiaankuuluvien osapuolien luotettavana kumppanina.

33. toivoo kuitenkin Euroopan komissiolta entistä laajempaa tukea alue- ja paikallisviranomaisten aloitteille. Komitea korostaa lisäksi, että jo olemassa olevat hankkeet vaativat nykyistä enemmän huomiota. Niitä ei pidä hylätä pilottivaiheen päätyttyä.

Vaikutusten sekä hallinnollisen ja taloudellisen taakan arviointi

34. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen perustaa vaikutusten arvioinneista vastaava riippumaton lautakunta puheenjohtajan alaisuuteen vaikutusten arviointien tarkastamisen tehostamiseksi, kuten komitea suositteli lausunnossaan "Parempi säädöskäytäntö 2004".

35. vetoaa sen puolesta, että alueiden komitean osallistumista yhteisön tärkeimpien politiikkojen alueellisten vaikutusten arviointiin vahvistetaan, ja korostaa, että alue- ja paikallisviranomaisilla voi olla ratkaiseva rooli säädösten saattamisessa osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä sekä niiden täytäntöönpanossa, mikäli kyseisillä viranomaisilla on mahdollisuus osallistua asianmukaisesti säädösten laadintaan.

36. kannattaa sitä, että pyritään kehittämään vaikutusten arvioinnin yhteinen menetelmä sekä yhteinen menetelmä yhteisön lainsäädännöstä johtuvien hallintokustannusten arvioimiseksi. Komitea ehdottaa, että menetelmä sovitetaan alue- ja paikallistasoon tarpeisiin, jotta voidaan arvioida alue- ja paikallisviranomaisille koitua hallinnollinen ja taloudellinen taakka, ja toivoo voivansa osallistua täysipainoisesti alaa koskevaan toimielinten väliseen yhteistyöhön.

37. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission toiminta-ohjelmaan hallinnollisen raskituksen keventämiseksi Euroopan unionissa sekä 8.–9. maaliskuuta 2007 kokoontuneelle Eurooppa-neuvostolle ehdotettuun tavoitteeseen vähentää hallinnollista raskuudesta 25 prosentilla vuoteen 2012 mennessä Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden yhteistyönä. Komitea muistuttaa kuitenkin tarpeesta ottaa tavoitteen toteuttamisessa huomioon alue- ja paikallisulottuvuus sekä alue- ja paikallisviranomaisien rooli.

38. tarjoaa marraskuussa 2005 allekirjoitetun yhteistyöpöytäkirjan hengessä asiantuntemuksensa Euroopan komission käyttöön antaakseen panoksensa sellaisten uusien lainsäädäntöehdotusten vaikutustenarviointiin, joilla on huomattavia alueellisia vaikutuksia.

39. sitoutuu tässä yhteydessä toteuttamaan osana AK:n Lissabonin strategian seurantafoorumin toimintaa kokeiluhankkeen, jonka tarkoituksena on parantaa alue- ja paikallisviranomaisien järjestelmällistä kuulemistä EU:n lainsäädännöstä sen valmisteluvaiheessa. Kokeilun tarkoituksena on niin ikään auttaa löytämään yhteinen menetelmä, jonka avulla voidaan analysoida yhteisön lainsäädännön vaikutuksia alue- ja paikallisviranomaisiin. Komitean mielestä olisi sen vuoksi hyödyllistä, että se olisi edustettuna Eurooppa-neuvoston kevään huippukokouksessa, mikä olisi yhdenmukaista myös sen kanssa, että komitea on sitoutunut Lissabonin strategian tavoitteiden saavuttamiseen.

Yhteisön lainsäädännön yksinkertaistaminen, avoimuus ja tiedottaminen

40. toistaa kehotuksensa sisällyttää alueellinen osio lainsäädännön yksinkertaistamista koskeviin kansallisiin toimintasuunnitelmiin.

41. ilmaisee tyytyväisyytensä avoimuuden edistämiseen tähtäävään komission aloitteeseen ja muistuttaa, että mikäli EU haluaa todella lisätä demokraattista legitimiyyttään, sen tulee myös varmistaa alue- ja paikallistoimijoiden entistä aktiivisempi osallistuminen lainsäädäntö- ja päätöksentekoprosesseihin. Komitea pitääkin valitettavana, ettei aloitteessa mainita alue- ja paikallisulottuvuutta, ja kehottaa komissiota ottamaan kyseisen ulottuvuuden paremmin huomioon.

42. toivoo, että sääntelyn parantamisaloitteeseen yhdistetään tarkoituksenmukaisia tiedotus- ja viestintätoimia, joiden avulla jaetaan tietoa yhteisön lainsäädäntöä toteuttaville tahoille — joita ovat useimmissa tapauksissa erityisesti alue- ja paikallisviranomaiset — sekä yhteisön lainsäädännöstä hyötyville tahoille eli EU:n kansalaisille. Yhteisön lainsäädäntöä ei voida toteuttaa asianmukaisesti, elleivät asianosaiset ymmärrä sitä. Tämän johdosta on panostettava tiedotus- ja viestintätoimintaan sen lisäksi, että kyseiset tahot kutsutaan osallistumaan lainsäädännön valmisteluprosesseihin.

43. kiinnittää Euroopan komission huomion siihen, että komission tulisi varmistaa kaikkien hyväksymiensä lainsäädäntöehdotusten kääntäminen Euroopan unionin kaikille virallisille kielille ennen yhteisön lainsäädäntöprosessin virallista aloittamista ja ennen kuin alueiden komitealle esitetään lausuntopyyntö.

44. korostaa toissijaisuutta valvovan verkostonsa mahdollisuutta toimia tehokkaana tiedotus- ja viestintäkanavana yhteisön lainsäädäntöprosessissa.

Bryssel 11. lokakuuta 2007

Alueiden komitean
Puheenjohtaja
Michel DELEBARRE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Maahanmuuttoa koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan soveltaminen Euroopan unionin eteläisillä merirajoilla sekä Euroopan unionin itäisiin ja kaakkosiin naapurialueisiin”

(2007/C 305/09)

ALUEIDEN KOMITEA

- katsoo, että Euroopan maahanmuuttopolitiikka ja Euroopan unionin ulkorajojen hallinnointi ovat sekä unionin että yksittäisten jäsenvaltioiden vastuulla. Jäsenvaltioiden on kuitenkin tehtävä yhteisvastuuseen ja keskinäiseen luottamukseen perustuvaa yhteistyötä ja kunnioitettava ihmisoikeuksia sekä noudatettava moitteettomasti unionin maahanmuuttopolitiikkaa.
- katsoo, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat maahanmuuttopolitiikan kannalta etulinjassa, olipa sitten kysymys laittoman maahanmuuton aiheuttamista ongelmista (saapujien vastaanotto ja hallinnointi, laitton työnteke, rikollisuus, kaupunkiturvallisuus) tai niistä palveluista, joiden tuottamisesta asukkaille paikallisviranomaiset vastaavat (asuminen, terveydenhuolto, koulutus jne.).
- suosittaa, että ryhdytään välittömiin toimiin lainsäädännön yhtenäistämiseksi, jotta ihmiskauppa saadaan loppumaan ja sitä harjoittavat rikolliset organisaatiot lopettamaan toimintansa.
- toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on tärkeä tehtävä yhteistyö- ja ystävyyskaupunkitoiminnan tukemisessa yhteistyökumppaniensa kanssa, ja muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset tuovat hajautettuun yhteistyöhön taitotietoa ja kokemusta. Tämä tulee sisällyttää järjestelmällisesti Euroopan maahanmuuttopolitiikan kehittämiseen.
- kehottaa komissiota kannustamaan eri osapuolia ja ottamaan itse osaa käytännön ratkaisujen löytämiseen, jotta eteläisten, ulkoisten merirajojen hallintoa voidaan vahvistaa ja jotta voidaan parantaa unionin, sen jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten toimintaedellytyksiä kriittisissä tilanteissa, esimerkiksi kun maahan pyrkii samaan aikaan huomattavan suuri määrä laittomia siirtolaisia.
- kannustaa alueellisia ja paikallisia toimijoita hyödyntämään hankekohtaisesti käytettävissä olevia rahastoja ja korostaa, että rahastot olisi otettava käyttöön viivytyksettä.
- suosittaa, että erityisesti ehdokasmaiden mutta myös kumppanimaiden alue- ja paikallisviranomaiset ja niiden valtakunnalliset järjestöt kutsutaan entistä tiiviimmin mukaan sellaisiin EU:n toimiin, jotka koskevat lainvalvontaviranomaisten koulutusta ja kummitoimintaa, Frontexin kanssa tehtävää yhteistyötä, sosiaalista suojelua ja työvoimakysymyksissä virkamiehille annettavaa koulutusta, ihmiskaupan uhrien kuntouttamista, tiedonkeruuta ja muuttovirtojen seurantaa.

Viiteasiakirjat

Siirtolaisuutta koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan ensimmäinen soveltamisvuosi: tavoitteena kattava eurooppalainen maahanmuuttopolitiikka

KOM(2006) 735 lopullinen

Komission tiedonanto neuvostolle Euroopan unionin eteläisten merirajojen hallinnoinnin tehostamisesta

KOM(2006) 733 lopullinen

Maahanmuuttoa koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan soveltaminen Euroopan unionin itäisiin ja kaakkosiin naapurialueisiin

KOM(2007) 247 lopullinen

Esittelijä: Ian MICALLEF, Gziran kunnanvaltuutettu (MT, PPE)

Poliittiset suositukset*Yleiset suositukset***ALUEIDEN KOMITEA**

1. katsoo, että Euroopan maahanmuuttopolitiikka ja Euroopan unionin ulkorajojen hallinnointi ovat sekä unionin että yksittäisten jäsenvaltioiden vastuulla. Jäsenvaltioiden on kuitenkin tehtävä yhteisvastuuseen ja keskinäiseen luottamukseen perustuvaa yhteistyötä ja kunnioitettava ihmisoikeuksia sekä noudatettava moitteettomasti unionin maahanmuuttopolitiikkaa.

2. kannattaa Euroopan unionin toimia, joihin se on ryhtynyt vuodesta 1999 lähtien kattavan eurooppalaisen maahanmuuttopolitiikan luomiseksi, ja kannustaa komissiota jatkamaan työskentelyä EU:n ja sen ulkopuolisten maiden välisen yhteistyön ja toiminnan koordinaation edistämiseksi. Komitea on erityisen tyytyväinen siihen, että tällaisen politiikan yhteistä tavoitetta, joka sisältyy 21.–22. kesäkuuta pidetyn Eurooppa-neuvoston päätelmiin, vahvistetaan uudelleen.

3. katsoo, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat maahanmuuttopolitiikan kannalta etulinjassa, olipa sitten kysymys laitton maahanmuuton aiheuttamista ongelmista (saapujien vastaanotto ja hallinnointi, laitton työnteke, rikollisuus, kaupunkiturvallisuus) tai niistä palveluista, joiden tuottamisesta asukkailla paikallisviranomaiset vastaavat (asuminen, terveydenhuolto, koulutus jne.).

4. painottaa paikallis- ja alueviranomaisten roolin merkitystä. Niillä on kokemusta suhteiden ylläpitämisestä maahanmuuttajien lähtömaiden kanssa, ja ne huolehtivat maahanmuuttajien kotouttamisesta varsinkin toteuttamalla terveydenhuoltoon, asumiseen, koulutukseen ja työllisyyteen liittyviä toimenpiteitä.

5. kehottaa komissiota käynnistämään yhteistyössä kansallisten, paikallisten ja alueviranomaisten kanssa tiedotuskampanjoita laillista maahanmuuttoa koskevista politiikoista ja niiden myönteisistä vaikutuksista, jotta kansalaisten pelkoja voidaan vähentää. Samalla komitea kehottaa komissiota tukemaan lähtö-

maita sellaisten kampanjoiden käynnistämisessä, joilla lisätään kansalaisten tietoisuutta ja tietoja laillisen maahanmuuton mahdollisuuksista ja korostetaan myös laittomaan maahanmuuttoon liittyviä riskejä.

6. kehottaa EU:ta ehdottamaan mekanismeja sen varmistamiseksi, että laittomien maahanmuuttajien laillistaminen tapahtuu vastaisuudessa koordinoitusti yhtenäisen eurooppalaisen maahanmuutto- ja turvapaikkajärjestelmän puitteissa. Komitea on tyytyväinen komission ehdotukseen tehdä vuoden 2007 aikana tutkimus laillistamisen käytänteistä ja sen vaikutuksista jäsenvaltioissa sekä alue- ja paikallisyhteisöissä.

7. kannattaa komission ehdotusta tulevan rannikkovartioverkoston toimintaedellytysten vahvistamisesta, jos alueella sijaitsevilla jäsenvaltioissa syntyy kriittinen tilanne, esimerkiksi kun maahan pyrkii samaan aikaan suuri määrä siirtolaisia.

8. on tyytyväinen Euroopan parlamentin päätökseen lisätä huomattavasti rajaturvallisuusviraston (Frontex) määrärahoja sekä parlamentin hyväksymiin nopeiden rajainterventoryhmien määrärahoihin. Komitea suosittelee, että nopeat rajainterventoryhmät koordinoivat jäsenvaltioiden ja muiden osapuolten toimintaa. Koordinaatio kattaisi myös viestiliikenteen ehdotettujen eteläisillä merirajoilla sijaitsevien alueellisten johtokeskusten kanssa⁽¹⁾ ja niiden alueviranomaisten kanssa, joita suuret siirtolaismäärät erityisesti koskettavat.

9. kannattaa ehdotusta muodostaa jäsenvaltioiden hallinnossa työskentelevistä asiantuntijoista pooli, jonka jäsenet olisivat lyhyellä varoitusaajalla käytettävissä muissa jäsenvaltioissa, joilla ei itsellään ole edellytyksiä maahantulopaikassa tehtävään yksittäisten tapausten ripeään alkuarviointiin. Tällaisen arvioinnin yhteydessä selvitetään, kuka voi hakea kansainvälistä suojelua ja kenet voidaan käännä takaisin lähtö- tai läpikulkumaahansa. Arviointia seuraa tapausten asianmukainen käsittely. Siihen kuuluu myös maahanmuuttajien ja pakolaisten terveydentilan ja mahdollisten epidemioiden arviointi sekä ilman huoltajaa saapuvien alaikäisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien erityistilanteista huolehtiminen.

⁽¹⁾ KOM(2006) 733 lopullinen, kohta 23.

10. suositaa, että asiantuntijapoolin muodostamisessa otetaisiin mahdollisimman pitkälti huomioon alue- ja paikallisviranomaisten tarpeet kutsumalla toimintaan mukaan asianomaisten alueiden alue- ja paikallishallinnon tai paikallisviranomaisten kansallisten tai alueellisten järjestöjen edustajia, mikäli sitä toivotaan. Komitea suositaa myös, että alue- ja paikallishallinnoilla olisi mahdollisuus pyytää alueillaan asiantuntijoiden apua, sillä laittomien siirtolaisten saapuminen mihin tahansa jäsenvaltioon vaikuttaa välittömästi siihen paikkakuntaan tai alueeseen, johon he saapuvat.

11. kannattaa oikeus- ja sisäasioiden neuvoston ehdotusta, jonka mukaan maahanmuuttoa ja kehitysyhteistyötä koskevissa kumppanuussopimuksissa tulee kumppanimaita velvoittaa noudattamaan demokratian ja oikeusvaltion periaatteita sekä suojelemaan ihmisoikeuksia.

12. suositaa, että ryhdytään välittömiin toimiin lainsäädännön yhtenäistämiseksi, jotta ihmiskauppa saadaan loppumaan ja sitä harjoittavat rikolliset organisaatiot lopettamaan toimintansa.

13. yhtyy komission jäsenvaltioille esittämään kehoitukseen, että valtiot tehostaisivat toimiaan, jotta jo sovitut toimet voidaan panna viipymättä täytäntöön ja että valtiot täydentävät EU:n toimia omilla aloitteillaan.

14. painottaa, että alue- ja paikallisviranomaisia on pidettävä sidosryhminä ja ne tulee kutsua mukaan kaikkiin, myös lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa toteutettaviin vuoropuheluhankkeisiin erityisesti alueiden komitean välityksellä.

15. painottaa konferenssin — kuten vuonna 2006 järjestetyn ”Kotouttaminen kaupungeissa — eurooppalaiset politiikat, paikalliset käytännöt” -konferenssin — merkitystä parhaiden toimintatapojen vaihdolle ja alueiden välisen yhteistyön vahvistamiselle, ja on halukas osallistumaan niihin aktiivisesti tulevaisuudessa. Komitea suositaa, että unioni hyödyntää rannikkoalueidensa mahdollisuuksia kehittää unionin ulkopuolisten maiden kanssa kehitettäviä, molempia osapuolia hyödyttäviä suhteita.

16. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on tärkeä tehtävä yhteistyö- ja ystävyysskaupunkitoiminnan tukemisessa yhteistyökumppaniensa kanssa, ja muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset tuovat hajautettuun yhteistyöhön taitotietoa ja kokemusta, koska ne huolehtivat julkisista terveydenhuoltopalveluista ja peruskoulutuksesta, kaupunkipalveluista ja alueellisesta talouskehityksestä sekä tarjoavat paikallishallinnolle institutionaalista tukea, jakavat kokemustaan paikallis- ja alue-demokratiasta ja tarjoavat toimivat demokraattiset instituutiot. Tämä tulee sisällyttää järjestelmällisesti Euroopan maahanmuuttopolitiikan kehittämiseen.

17. kehottaa komissiota kannustamaan eri osapuolia ja ottamaan itse osaa käytännön ratkaisujen löytämiseen, jotta eteläisten, ulkoisten merirajojen hallintoa voidaan vahvistaa ja jotta voidaan parantaa unionin, sen jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten toimintaedellytyksiä kriittisissä tilanteissa, esimerkiksi kun maahan pyrkii samaan aikaan huomattavan suuri määrä laittomia siirtolaisia.

18. tähdentää kannattaneensa helmikuussa 2007 antamassaan lausunnossa (CdR 258/2006) ⁽²⁾ yksimielisesti ehdotusta, että perustetaan Maltaan virasto, joka on erityisesti vastuussa EU:n ulkopuolisista maista tulevia laittomia maahanmuuttajia ja turvapaikanhakijoita koskevien kysymysten käsittelystä.

19. kehottaa kiinnittämään erityishuomiota unionin alueisiin Välimeren ja Atlantin rannikoilla, sillä kyseisille alueille saapuu poikkeuksellisen runsaasti laittomia maahanmuuttajia ja niiltä puuttuvat välineet käsitellä suuria maahanmuuttajamääriä ihmisarvon vaatimalla tavalla. Näillä alueilla tarvitaan välittömiä ja päättäväisiä toimenpiteitä paikallisella, alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla, jotta EU:n rannikoille pyrkivien laittomien maahanmuuttajien joukkokuolemien kaltaiset tragediat voidaan välttää ja estää koko unionin turvallisuuteen ja yhtenäisyyteen kohdistuvat haitalliset vaikutukset. Tämän vuoksi komitea korostaa, että on laadittava lyhyen aikavälin politiikka, jotta laittomasti maahan tulneiden henkilöiden aiheuttamat ongelmat voidaan hoitaa viipymättä ja tehokkaasti. Komitea kehottaa myös luomaan rahoitusvälineen, joka on tarkoitettu erityisesti suurimman maahanmuuton alueille sekä kauttakulkualueille, joille saapuu runsaasti laittomia maahanmuuttajia.

20. korostaa, että jäsenvaltioiden on tarpeen osoittaa käytännön solidaarisuutta ja ryhtyä konkreettisiin toimiin lievittääkseen muuttoreittien etulinjassa sijaitseviin valtioihin ja alueisiin kohdistuvia paineita, joita jatkuvat suuret maahanmuuttovirrat aiheuttavat. Tällaisia toimia ovat maahanmuuttajien sijoittaminen jäsenvaltioiden alueelle ja majoittaminen kunnes lopullinen päätös heidän statuksestaan on tehty.

21. kannustaa alueellisia ja paikallisia toimijoita hyödyntämään hankekohtaisesti käytettävissä olevia rahastoja, kuten ulkorajarahastoa, Euroopan palauttamisrahastoa, Euroopan pakolaisrahastoa ja Euroopan kotouttamisrahastoa. Komitea korostaa, että rahastot on otettava käyttöön viivytyksettä, ja toteaa huolestuneena, että niiden olisi pitänyt olla käytössä jo tammikuussa 2007. Palauttamisrahasto on puolestaan käytettävissä aikaisintaan vuonna 2008.

22. kehottaa jäsenvaltioita kutsumaan toissijaisuusperiaatteen mukaisesti paikallis- ja alueviranomaiset mukaan maahanmuuttopolitiikkojen sekä kansallisten kotouttamis- ja työllisyys suunnitelmien laatimiseen, mukaan lukien jokaisen valtion alueelleen vastaanottamien ulkomaisten työntekijöiden määrä. Komitea katsoo lisäksi, että paikallinen ja alueellinen ulottuvuus on huomioitava niissä analyyseissä, tilastoissa ja raporteissa, joihin Euroopan maahanmuuttopolitiikat perustuvat.

Suhteet Afrikkaan

ALUEIDEN KOMITEA

23. kannattaa vuoropuhelun ja yhteistyön lisäämistä maahanmuuttoasioissa Afrikan maiden kanssa. Tähän kuuluu useita maahanmuuttoa koskevia asioita, kuten laillinen ja laitton maahanmuutto, pakolaisten suojelun vahvistaminen ja maahanmuuttopolitiikan ja kehitysyhteistyöpolitiikan välisten yhteyksien entistä parempi hyödyntäminen.

⁽²⁾ Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Euroopan unionin tuleva meripolitiikka”. Lausunto hyväksyttiin yksimielisesti 13.–14. helmikuuta 2007 pidetyssä AK:n 68. täysistunnossa (helmikuun 13 päivän kokouksessa).

24. muistuttaa, että suhteita Pohjois-Afrikan maihin pyritään kehittämään. Komitea aikoo edistää ja lisätä kahdenvälisiä sopimuksia aluetasolla Euroopan naapuruuspolitiikan puitteissa sekä syrjäisimpien alueiden ja Saharan eteläpuolisen Afrikan naapurimaiden välisen naapuruuspolitiikan puitteissa ja huomioida myös maahanmuuttoasiat. Myös EUROMED-maiden välisiä toimia tulisi jatkaa sekä vahvistaa edelleen kahdenvälistä yhteistyötä Välimeren maiden kumppaneiden kanssa ja kutsua siihen mukaan myös paikallis- ja alueviranomaiset.

25. korostaa, että kahdenvälisen yhteistyön puitteissa olisi erittäin tärkeää hyödyntää eräiden alueiden, kuten syrjäisimpien alueiden, hankkimaa kokemusta. Erittymen maantieteellisen sijaintinsa ja toteen näytetyn kokemuksen johdosta syrjäisimmät alueet tarjoavat EU:lle ensiarvoisen perustan naapurimaiden kanssa tehtävälle yhteistyölle.

26. kannattaa EU:n ja Afrikan maiden välistä yhteistyötä EU:n Afrikka-strategian mukaisesti. Strategian päätavoitteita ovat YK:n vuosituhattavoitteiden toteuttaminen kestävä kehityksen, turvallisuuden ja hyvän hallintotavan edistämiseksi jatkuvan vuoropuhelun avulla AKT-maiden kanssa; vuoropuhelu perustuu Cotonoun sopimuksen 13 artiklassa esitettyyn toimintaohjelmaan.

27. toteaa, että Cotonoun sopimuksen 13 artiklan mukaan kukin AKT-valtio ”hyväksyy niiden kansalaistensa palauttamisen ja takaisinoton, jotka oleskelevat laittomasti jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion alueella, ja ottaa heidät vastaan kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä ilman lisämuodollisuuksia. AKT-maat toimittavat kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat.”

28. korostaa, että EU:n pitäisi edistää mainitun artiklan täytäntöönpanoa ja tehostaa huomattavasti toimiaan saadakseen lähtömaat ottamaan takaisin siirtolaiset, joille ei voida myöntää turvapaikkaa mutta jotka ovat siitä huolimatta pyrkineet laittomasti toiseen maahan.

29. panee merkille ehdotuksen perustaa maahanmuutto- ja kehitysyhteistyöaiheisia foorumeja, joissa kokoontuisivat Afrikan maat, EU:n jäsenvaltiot ja kansainväliset organisaatiot, jotta maahanmuuttoa koskevia asioita voitaisiin hoitaa tehokkaammin kaikkien osapuolten etua ajatellen. Komitea uskoo, että paikallis- ja alueviranomaisten sekä niiden omien alueellisten ja kansallisten järjestöjen osallistumisesta yhteistyöfoorumeihin ja AKT-maiden kanssa käytävään vuoropuheluun koituisi hyötyä kaikille osapuolille. Hyötyä olisi varsinkin niille, joita käsiteltävät asiat suoraan koskevat.

30. kannattaa komission aloitetta edistää investointeja työvoimavaltaisilla sektoreilla korkean maastamuuttoasteen alueilla Afrikassa ja kehottaa jäsenvaltioita täydentämään näitä toimia. Tällöin ei pidä kuitenkaan unohtaa, että kyseisenlaisia investointeja ei voida edistää ilman yksityisten yritysten asianmukaista osallistumista. Siksi kyseisiä investointeja helpottavia välineitä tulisi kehittää.

31. kannattaa komission ehdotusta laatia kaikille asiasta kiinnostuneille kehityksille maahanmuuttoprofiilit ja perustaa EU:n jäsenvaltioiden muuttoliikeasiantuntijajoista koottavia tukiryhmiä (*migration support teams*, MIST) antamaan apua sitä pyytävälle Afrikan maille. Komitea kannattaa myös komission hanketta edistää muuttoliikkeen seurantakeskusten ja/tai tutki-

muslaitosten koko Afrikan kattavan verkoston perustamista. Komitea korostaa kuitenkin, että paikallis- ja alueviranomaisilla on oltava tarvittavaa asiantuntemusta ja että alueiden ja kuntien asiantuntijat voivat tuoda tällaisiin ryhmiin taattua lisäarvoa.

32. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat osallistua tiedonkeruuseen, jonka tulokset ovat nähtävissä maahanmuuttoasioiden portaalissa, Euroopan ammatillisen liikkuvuuden portaalissa ja EURES-verkostossa sekä Euroopan tutkijoiden liikkuvuutta edistävissä portaalissa. Kuten edellä on todettu, näiden kanavien kautta Afrikan maat saavat tietoa mahdollisuuksista lailliseen työskentelyyn Euroopassa. Tavoitteeseen voidaan päästä muun muassa järjestämällä kohdennettuja tiedotuskampanjoja ja helpottaa kausityöntekijöiden, opiskelija- ja tutkijavaihdon sekä muunlaisen ihmisten laillisen liikkumisen hallinnointia.

Laittoman maahanmuuton torjuminen ja kotouttamistoimenpiteiden tehostaminen

ALUEIDEN KOMITEA

33. kannattaa ehdotusta antaa uutta lainsäädäntöä, jossa säädettäisiin rangaistuksista henkilöille, jotka palkkaavat laittomia maahanmuuttajia. Komitea kannattaa myös aloitteita, joiden mukaan Europol panostaa laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan torjuntaan.

34. korostaa tarvetta ottaa käyttöön kaikki mahdolliset toimet ihmiskaupan ja sitä harjoittavien rikollisten organisaatioiden lopettamiseksi ja/tai sitä harjoittavien henkilöiden rankaisemiseksi sekä tällaista toimintaa synnyttävän harmaan talouden torjumiseksi.

35. tukee komission pyrkimystä vahvistaa kotouttamistoimiin liittyviä toimia. Niihin kuuluu sellaisten välineiden kehittäminen, joiden avulla eri sidosryhmien ja maahanmuuttajien itsensä osallistumista voidaan laajentaa ja vaikuttaa siten toimivan kotouttamismallin aikaansaamiseen. Komitean mielestä alue- ja paikallisviranomaisia on pidettävä sidosryhminä ja ne tulee kutsua mukaan kaikkiin tällaisiin vuoropuheluhankkeisiin.

36. toteaa, että kyseisiin välineisiin kuuluvat sellaisen kotouttamisfoorumin perustaminen, jossa asianomaiset kumppanit voivat säännöllisesti vaihtaa näkemyksiään, paikallisviranomaisten roolin vahvistaminen sekä kotouttamissivuston luominen, uusien laitosten julkaiseminen kotouttamiskäsikirjasta sekä maahanmuuttoa ja kotouttamista käsittelevien vuosikertomusten laatiminen.

Rajavaltavirasto (Frontex)

ALUEIDEN KOMITEA

37. suosittelee Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston (Frontex) perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 2007/2004 7 artiklan aktiivisesta, sillä kyseessä on jäsenvaltioiden keskinen tärkeä yhteisvastuutoimi. Kyseinen säännös mahdollistaisi jäsenvaltioiden teknisen kaluston vapaaehtoisen kokoamisen yhteen rajaturvallisuusviraston hallinnoitavaksi, jolloin kalustoa voitaisiin antaa väliaikaisesti muiden jäsenvaltioiden käyttöön niiden pyynnöstä sen jälkeen, kun virasto on tehnyt asiaa koskevan tarve- ja riskianalyysin.

38. tiedonannossa todetaan, että jotta rajaturvallisuusvirasto voisi tehdä kohdennettuja ja yleisiä riskianalyseja, joilla pyritään ehkäisemään ja hallitsemaan kriisitilanteita, sen täytyy voida käyttää jäsenvaltioiden maahanmuuttoalan yhteyshenkilöverkostoissa kerättyjä tietoja.

39. kannattaa komission ehdotusta, jonka mukaan maahanmuuttoalan yhteyshenkilöverkostosta annettua asetusta (EY) N:o 377/2004 muutetaan niin, että rajaturvallisuusvirastolle annetaan oikeus saada kyseiset tiedot käyttöönsä ja mahdollistetaan viraston osallistuminen maahanmuuttoalan yhteyshenkilöverkoston puitteissa järjestettäviin kokouksiin. AK arvioi tällaisten tietojen olevan käyttökelpoista materiaalia ja tukee sen vuoksi käyttöoikeuden myöntämistä.

40. painottaa, että komission tulee huolehtia siitä, että Frontexin merirajatarkastuksia tehostetaan varsinkin Kanariansaarten ja keskisen Välimeren alueella silloin kun merenkäynti ei ole voimakasta, erityisesti keskikeväästä alkusyksyyn, jotta tulevat maahanmuuttovirrat EU-maihin voitaisiin estää.

41. kehottaa komissiota ehdottamaan kannustimia, jotta Pohjois-Afrikan maat tekisivät yhteistyötä ihmiskaupan estämiseksi Euroopan unionin Välimeren rannikolla. Pitkän aikavälin ratkaisun aikaansaamiseksi paras keino on kuitenkin lähtömaissa toteutettava kehitysyhteistyöpolitiikka.

Euroopan unionin itäiset ja kaakkoiset naapurialueet

ALUEIDEN KOMITEA

42. toteaa, että sovellettaessa kokonaisvaltaista lähestymistapaa Euroopan unionin itäisiin ja kaakkoisiin naapurialueisiin keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että politiikka on johdonmukaista ja täydentää maahanmuuttoa koskevia ja siihen liittyviä vuoropuhelu- ja yhteistyöaloitteita, joita on jo käynnistetty EU:n ulkosuhdepolitiikan puitteissa.

43. kannattaa komission näkemystä, jonka mukaan ehdokas- ja kumppanimaiden viranomaisten kanssa käytävässä vuoropuhelussa on tarkoitus keskustella myös siitä, miten muuttoliike voi edistää kehitystä ja siten lisätä alueen vakautta ja talouskasvua. Olisi esimerkiksi edistettävä aivovuodon ehkäisemiseen tähtäviä toimia, kuten koulutukseen ja valmiuksien kehittämi-

seen suunnattavia investointeja, jotta voitaisiin parantaa työoloja ja lisätä työmahdollisuuksia.

44. ehdottaa yhteistyön tiivistämistä Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin kanssa neuvoston jäseninä olevien maiden osalta, jotta voidaan parantaa kumppanimaiden valmiuksia kohdella laittomia maahanmuuttajia kansainvälisten vaatimusten mukaisesti ja ottaa huomioon ihmiskaupan uhrien ja muiden heikossa asemassa olevien henkilöiden tarpeet.

45. suosittaa, että erityisesti ehdokasmaiden mutta myös kumppanimaiden alue- ja paikallisviranomaiset ja niiden valtakunnalliset järjestöt kutsutaan entistä tiiviimmin mukaan sellaisiin EU:n toimiin, jotka koskevat lainvalvontaviranomaisten koulutusta ja kummitoimintaa, Frontexin kanssa tehtävää yhteistyötä, sosiaalista suojelua ja työvoimakysymyksissä virkamiehille annettavaa koulutusta, ihmiskaupan uhrien kuntouttamista, tiedonkeruuta ja muuttovirtojen seurantaa.

46. on tyytyväinen ehdotukseen, jonka mukaan Frontexille olisi annettava nykyistä keskeisempi asema esimerkiksi Venäjän, Ukrainan, Moldovan, Georgian, Länsi-Balkanin maiden sekä Asian maiden kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisessä. Komitea korostaa kuitenkin, että rajaturvallisuusviraston olisi ensin vahvistettava nykyisten operaatioidensa toteuttamista ja riskianalyysien tekoa, sillä toimet aloitettiin vasta myöhäisessä vaiheessa vuotta ja ne keskeytettiin kesällä, vaikka juuri kesäisin EU:n eteläiselle alueelle saapuu valtavasti laittomia maahanmuuttajia.

47. kannattaa ehdotusta syventää Venäjän kanssa käytävää kokonaisvaltaista vuoropuhelua kaikkien maahanmuuttoon liittyvien kysymysten osalta. Näitä ovat muun muassa turvapaikka-asiat, maansisäisten pakolaisten suojelu kansainvälisten vaatimusten mukaisesti, laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan torjunta, työvoimaperusteinen muutto ja kaikki maahanmuuton keskeiset sosiaaliset näkökohdat.

48. kehottaa jälleen niitä jäsenvaltioita, jotka ovat epäilleet yhteisten partioiden tehokkuutta, osoittamaan nykyistä auliimmin resursseja Frontexin toimintaan paitsi vastuunjaon hengessä myös oman etunsa vuoksi, sillä laitton maahanmuutto ei koske ainoastaan Välimeren rannikkovaltioita, vaan kyse on yleiseurooppalaisesta ongelmasta.

Bryssel 11. lokakuuta 2007

Alueiden komitean

Puheenjohtaja

Michel DELEBARRE

Alueiden komitean suuntaa-antava lausunto aiheesta ”Maahanmuuttajanaisten tilanne Euroopan unionissa”

(2007/C 305/10)

ALUEIDEN KOMITEA

- korostaa, että maahanmuuttajanaisten ja -miesten optimaalisella kotouttamisella on keskeinen merkitys, kun otetaan huomioon heidän kasvatuksellisen roolinsa ja näin ollen myös maahanmuuttajaperheiden toisen ja kolmannen sukupolven tehokas kotouttaminen ja naisten rooli yhteiskunnan kehittämisessä.
- korostaa, että kotouttamiseen sisältyy Euroopan oikeusperintöön kuuluvien perusihmisoikeuksien ja niihin liittyvien velvollisuuksien hyväksyminen ja kunnioittaminen.
- painottaa julkisten palvelujen keskeistä roolia etenkin paikallis- ja aluetasolla sekä niiden kykyä luoda palvelujen sekä paikallisyhteisöjen, maahanmuuttajanaisten järjestöjen ja vapaaehtoisjärjestöjen välisiä verkostoja.
- on huolissaan maahanmuuttajataustaisten nuorten naisten heikosta koulumenestyksestä ja korkeasta koulun keskeyttämisasteesta sekä siitä, että he ovat koulutusta ja ammattia valitessaan heikossa asemassa ja että heidän valinnanmahdollisuuksiaan saattavat joskus kaventaa kulttuuristen ennakkoluulojen tai taloudellisten vaikeuksien lisäksi myös perheen asettamat rajoitukset. Komitea katsoo, että maahanmuuttajaperheiden tyttöjen (ja poikien) tasa-arvon saavuttaminen koulutuksessa edellyttää, että vanhemmat perehdytetään koulutusjärjestelmään. Tällä tavoin he voivat tehdä lastensa ja erityisesti tytärtensä koulutuksesta tietoisia päätöksiä lasten yksilöllisten kykyjen ja toiveiden mukaisesti sukupuolistereotyyppioista välittämättä. Komitea pitää tarpeellisina kaikkiin osapuoliin kohdennettuja valvuttamis- ja osallistamistoimia todellisten sukupuolten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi.

Esittelijä: Reggio Emilian maakunnanvaltuuston puheenjohtaja Sonia MASINI (IT, PSE)

Poliittiset suositukset

ALUEIDEN KOMITEA

1. on tyytyväinen, että komissio on pyytänyt sitä laatimaan suuntaa-antavan lausunnon. Pyyntö liittyy myös yhdenvertaisten mahdollisuuksien teemavuoteen sekä kulttuurien välisen vuoropuhelun teemavuoteen 2008.

2. vahvistaa, että tarvitaan johdonmukaista unionin maahanmuuttopolitiikkaa, johon sisältyy jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueyhteisöjen kesken koordinoituja välineitä sekä lailliseen maahanmuuttoon liittyviä yhtenäisiä toimia. Tavoitteena on edistää vastaanottajamaiden lakeja noudattavien maahanmuuttajien kotouttamista sekä vahvistaa laittoman maahanmuuton ja sääntöjenvastaisuuksien torjuntaa.

3. muistuttaa, että komission tiedonannon ”Yhteinen toimintasuunnitelma kotouttamiselle” mukaan kaikissa toiminnoissa otettava huomioon sukupuolienäkökulma sekä kiinnitettävä erityistä huomiota maahanmuuttajanuorten ja -lasten tilanteeseen.

4. korostaa, että maahanmuuttajanaisten ja -miesten optimaalisella kotouttamisella on keskeinen merkitys, kun otetaan huomioon heidän kasvatuksellisen roolinsa ja näin ollen myös maahanmuuttajaperheiden toisen ja kolmannen sukupolven tehokas kotouttaminen ja naisten rooli yhteiskunnan kehittämisessä.

5. muistuttaa tuoneensa aiheesta ”Laillista maahanmuuttoa koskeva toimintapolitiittinen suunnitelma” antamassaan lausunnossa esiin paikallis- ja alueviranomaisten huolen sukupuolilottuvuudesta, sillä on otettava huomioon sukupuoleen, etniseen ja maantieteelliseen alkuperään sekä muihin EY:n perustamissopimuksen 13 artiklassa mainittuihin syihin perustuva naisten mahdollinen syrjintä.

6. muistuttaa, että on varmistettava tehokas oikeudellinen suoja syrjintää vastaan, arvioitava nykyistä lainsäädäntöä täydentäviä tulevia toimia, integroitava syrjimättömyyden ja yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteet unionin politiikkoihin, edistettävä innovointia ja hyviä käytänteitä, edistettävä asianomaisten tahojen ja vastaanottajamaan väestön valvuttamista sekä niiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja puututtava useiden etnisten vähemmistöjen kohtaamaan syrjintään ja sosiaaliseen syrjäytymiseen.

7. painottaa, että kotoutuminen on kahdensuuntainen prosessi, johon osallistuvat vastaanottajayhteisö ja maahanmuuttajanaiset itse sekä yksilöinä että kansallisten yhteisöjen jäseninä, ja että tietämystä olisi lisättävä sekä maahanmuuttajien keskuudessa että vastaanottajayhteisöissä.

8. korostaa, että kotouttamiseen sisältyy perusihmisoikeuksien ja niihin liittyvien velvollisuuksien hyväksyminen ja kunnioittaminen. Ne ovat osa Euroopan oikeusperintöä, ja ne tunnustetaan Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksessa, jäsenvaltioiden yhteisissä valtiosääntöperinteissä, Euroopan unionin

perusoikeuskirjassa ja ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa.

9. panee merkille, että etenkin maahanmuuttajanaisilla saattaa erilaisten yksilön oikeuksien sekä kulttuuriseen ja uskonnolliseen identiteettiin liittyvän oikeuden välille syntyä konfliktitilanteita. Komitea katsoo, että kulttuuriseen ja uskonnolliseen identiteettiin liittyvä oikeus on suojelun arvoinen edellyttäen, että käyttäytyminen, jonka avulla kyseistä identiteettiä ilmaistaan, ei loukkaa laillisia perusoikeuksia ja että se perustuu naisten vapaasti ja tietoisesti — eikä suvun tai oman ja/tai alkuperämaan yhteisön painostuksesta — tekemään valintaan.

10. toteaa, että alue- ja paikallisviranomaisille on kertynyt huomattavaa kokemusta vastaanottoa, sovittelua, työmarkkinoille pääsyä ja sosiaaliturvaa koskevista maahanmuuttajanaisiin kohdennetuista toiminnoista sekä hyväksikäytön ja väkivallan eri muotojen torjumisesta. Kyseisistä toiminnoista saattaa olla hyötyä laadittaessa uusia unionin strategioita ja ohjelmia. Toimivien strategioiden ja ohjelmien kehittämiseksi on välttämätöntä käynnistää jatkuva vuoropuhelu alue- ja paikallisviranomaisten sekä maahanmuuttajanaisten järjestöjen ja muiden maahanmuuttajaryhmien naisedustajien kesken ja huolehtia siitä, että nämä ryhmät ovat hallinnossa edustettuina.

11. kehottaaakin Euroopan parlamentin tavoin jäsenvaltioita ja Euroopan unionia tukemaan kyseisiä toimia sekä tarvittavan rahoituksen ja henkilöstöresurssien että tietojen ja hyvien käytänteiden vaihdon avulla.

12. suhtautuu erittäin myönteisesti yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan puiteohjelman hyväksymiseen ja etenkin Euroopan kotouttamisrahaston perustamiseen. Kotouttamisrahastosta tuettavissa toiminnoissa on otettava huomioon sukupuolilottuvuus sekä kaikenikäisten maahanmuuttajanaisten, -nuorten ja -lasten optimaalinen kotouttaminen.

13. vahvistaa aiheesta ”Laillista maahanmuuttoa koskeva toimintapolitiittinen suunnitelma” antamassaan lausunnossa esittämänsä toivomuksen, jonka mukaan Euroopan kotouttamisrahaston hallinnoinnissa olisi otettava huomioon paikallis- ja alueviranomaisten tarpeet ja että paikallis- ja alueviranomaisten tulisi aktiivisesti ja rakentavasti osallistua kansallisista ohjelmista ja toimintasuunnitelmista käytäviin neuvotteluihin.

14. korostaa maahanmuuttajanaisten järjestäytyneiden yhteisöjen ja valtiosta riippumattomien järjestöjen keskeistä panosta.

15. painottaa naisten oikeuksien edistämistä silmällä pitäen alkuperämaiden kanssa toteutettujen toimien merkitystä ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan alue- ja paikallisviranomaisten sekä alkuperämaiden ja niiden alue- ja paikallisviranomaisten yhteistyössä toteutettavia toimia asianmukaisten indikaattorien määrittelemiseksi.

16. muistuttaa sukupuolittietoisien kielenkäytön tärkeästä merkityksestä.

Tilastot

17. korostaa, ettei Euroopan unionissa ole täsmällisiä tilastotietoja maahanmuutosta. Tämä koskee erityisesti laitonta maahanmuuttoa ja kaikenlaisia työelämän väärinkäytöksiä.

18. pitää välttämättömänä, että tietojen keruussa otetaan huomioon velvoittamattomat sukupuolimuuttajat ja että laaditaan sukupuolten epätasa-arvoa osoittavat indikaattorit.

19. painottaa alue- ja paikallistasolla laadittujen tilastojen tarjoamia arviointimahdollisuuksia, sillä ne ovat välttämättömiä hajautetun politiikan toteuttamiseksi ja maahanmuuttoon sovellettavan laadullisen lähestymistavan varmistamiseksi.

Sosiaali- ja terveyspalvelut

20. toteaa, että sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttö on usein maahanmuuttajan ensimmäinen kosketus vastaanottavan yhteiskunnan julkisiin palveluihin ja sääntöihin. Komitean mielestä on ehdottomasti poistettava nykyiset syrjinnän muodot terveydenhuollossa ilmenevän epätasa-arvon lopettamiseksi.

21. korostaa, että koko maahanmuuttajaväestö tulee saada asianmukaisten terveydenhuoltopalvelujen toteuttamisen tarkastusten ja ennaltaehkäisevän terveydenhuollon piiriin. Lisäksi komitea korostaa, että on laadittava ja rahoitettava asianmukaisia sosiaali- ja terveysohjelmia, jotka perustuvat terveyden erityisongelmien objektiivisiin tutkimuksiin ja joiden avulla voidaan torjua maahanmuuttajaväestön keskuudessa yleisiä sairauksia.

22. korostaa, että on vahvistettava ulkomaalaistaustaisille henkilöille ja etenkin maahanmuuttajanaishenkilöille suunnattua asianmukaista tiedotusta sekä terveys- ja muuta valistusta. Komitean mielestä on tärkeää luoda osallistumismuotoja, joissa otetaan nykyistä enemmän huomioon yksilölliset ja kulttuuriset erityispiirteet. Tässä yhteydessä tulisi hyödyntää ymmärrystä edistäviä kielellisiä ja kulttuurisia välineitä sekä vuoropuhelua, jota käydään paitsi yksittäisten henkilöiden ja ryhmien myös järjestöjen kanssa. Tällaisen kulttuurierojen huomioon ottamisen on kuitenkin perustuttava terveydenhuoltoon ja itsemääräämisoikeutta koskeviin naisten perusoikeuksiin etenkin terveyden ja seksuaalisuuden aloilla.

23. kannattaa näin ollen kohdennettujen tiedotus-, ehkäisy-, tuki- ja valvuttamistoimien toteuttamista tavoitteena torjua kaikenlaiset syrjivät ja/tai halventavat käytännöt tai perinteet sekä hyödyntää sellaisia tehokkaita ja korkealaatuisia ehkäisy- ja tukitoimia EU:n jäsenvaltioissa ja alue- ja paikallistasolla, jotka toimivat siltana tai edistävät vuoropuhelua ja jotka ovat monialaisia ja monikulttuurisia (esimerkiksi kielellis-kulttuurinen sovittelu, synnytysvalmennuskurssit, maahanmuuttajanaisten yhteiskunnallista osallistumista edistävät aloitteet ja monikulttuuriset neuvottelumallit).

24. painottaa julkisten palvelujen keskeistä roolia kyseisellä alalla etenkin paikallis- ja aluetasolla (esimerkiksi perheneuvojat) sekä niiden kykyä luoda palvelujen sekä paikallisyhteisöjen, maahanmuuttajanaisten järjestöjen, vapaaehtoisjärjestöjen ja osuus- ja yhteisötalouden välisiä verkostoja.

25. pitää tärkeänä lisätä hyvien käytänteiden edistämistä sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla sekä perustaa todellinen eurooppalainen rekisteri kyseisellä alalla toteutettuja parhaita toimia ja hyviä käytänteitä varten.

Koulutus, nuorisopolitiikka ja kulttuuri

26. painottaa, että nuoret sukupolvet ovat ratkaiseva tekijä kotouttamisnäkökulmista, sillä heillä on keskeinen rooli ympäröivän yhteiskunnan ja oman perheen välisinä sovitteina.

27. korostaa, että etenkin oleskelun alkuaikana on toteutettava asianmukaisia erityistoimia, jotta varmistetaan maahanmuuttajien täysi integroituminen vastaanottajamaan koulutusjärjestelmään (ensi sijassa kielikoulutus).

28. vahvistaa, että on laadittava monimuotoisuutta heijastavia opetusohjelmia.

29. muistuttaa, kuten jo aiheesta "Laillista maahanmuuttoa koskeva toimintapolitiittinen suunnitelma" antamassaan lausunnossa, maahanmuuttajataustaisten nuorten heikosta koulumenestyksestä muutamissa jäsenvaltioissa sekä ehdotuksestaan perustaa erityisiä rahoitus- ja toimintavälineitä kyseisten ongelmien ratkaisemiseksi. Komitea korostaa erityisesti, että kaikille nuorille tulisi taata mahdollisuus toteuttaa toiveensa ja hyödyntää mahdollisuuksiaan, ja toteaa, että tyttöjen koulumenestykseen ja koulutusmahdollisuuksiin on kiinnitettävä erityishuomiota. Opettajien ja vanhempien tiiviin yhteydenpidon ja koulutusjärjestelmää koskevan laajan tiedotuksen avulla tulee taata, että tyttöjen yksilölliset kyvyt havaitaan ja että niitä kehitetään heidän toiveidensa ja tarpeidensa mukaisesti.

30. painottaa kaikenikäisten mutta erityisesti nuorten maahanmuuttajataustaisten naisten erityistilannetta, sillä he elävät toisinaan perheen kautta välittyvän kulttuuri-identiteetin ja ympäröivän yhteiskunnan tarjoamien uudenlaisten identiteettien ristitilassa. Komitea korostaa, että heihin tulee kiinnittää erityishuomiota, sillä nuoret naiset saattavat olla uudenlaisen Euroopan todellisia voimavaroja.

31. on huolissaan maahanmuuttajataustaisten nuorten naisten heikosta koulumenestyksestä ja korkeasta koulun keskeyttämisasteesta sekä siitä, että he ovat koulutusta ja ammattia valitessaan heikossa asemassa ja että heidän valinnanmahdollisuuksiensa saattavat joskus kaventaa kulttuuristen ennakkoluulojen tai taloudellisten vaikeuksien lisäksi myös perheen asettamat rajoitukset. Komitea katsoo, että maahanmuuttajaperheiden tyttöjen (ja poikien) tasa-arvon saavuttaminen koulutuksessa edellyttää, että vanhemmat perehdytetään koulutusjärjestelmään. Tällä tavoin he voivat tehdä lastensa ja erityisesti tytärtensä koulutuksesta tietoisia päätöksiä lasten yksilöllisten kykyjen ja toiveiden mukaisesti sukupuolistereotyyppioista välittämättä. Komitea pitää tarpeellisinä kaikkiin osapuoliin kohdennettuja valvuttamistoimia ja osallistamistoimia todellisten sukupuolten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi.

32. suhtautuu myönteisesti naisten maahanmuuttoa käsittelevässä Euroopan parlamentin päätöslauselmassa esitettyyn kehoitukseen, jonka mukaan tulisi edistää nuorten maahanmuuttajanaisten osallistumista elinikäisen oppimisen integroituun toimintaohjelmaan (2007–2013).

33. katsoo, että nuorisopolitiikkaa laadittaessa on kehitettävä toimia, joilla otetaan huomioon maahanmuuttajataustaisten nuorten kulttuurinen monimuotoisuus sekä sukupuoliulottuvuus, hyödynnetään kyseisiä nuoria kulttuurien välisen yhteisymmärryksen resursseina sekä edistetään kulttuurien välisten kohtauspaikkojen perustamista ja naisten järjestäytymisen kehittämistä.

34. korostaa tiedonannon tavoin, että usein median välityksellä tapahtuvalla viestinnällä on ratkaiseva rooli maahanmuuttajajanaisten kotouttamisessa, ja kehottaa edistämään viestimiin kohdennettuja toimia kyseisten mahdollisuuksien hyödyntämiseksi, niin maahanmuuttaja- kuin vastaanottajayhteisöjen tietojen parantamiseksi sekä stereotyyppien ja kielteisten ennakkoluulojen poistamiseksi.

35. vahvistaa tässä yhteydessä, kuten komission tiedonannosta ”Yhteinen toimintasuunnitelma kotouttamiselle” antamassaan lausunnossa, että on edistettävä yhteistyötä tiedotusvälineiden kanssa (vapaaehtoisten journalistin ohjeiden käytönotto).

Taloudellinen kotouttaminen

36. vahvistaa, että on edistettävä maahanmuuttajajanaisten pääsyä työhön ja ammattikoulutukseen etenkin myönteisin toimin, joilla pyritään torjumaan syrjintä ja poistamaan yhtiäisten mahdollisuuksien toteutumista haittaavat esteet.

37. muistuttaa, että maahanmuuttajajanaiset tekevät usein alhaista ammattitaitoa edellyttävää ja matalapalkkaista määräaikaistyötä harmaan talouden aloilla tai laittomasti. Komitea vaatii siksi komissiota tekemään tutkimuksen, jossa tarkastellaan tätä ongelmaa ja jossa annetaan suosituksia siitä, miten se voidaan parhaiten ratkaista.

38. korostaa naisten alkuperämaassaan saavuttaman ammatitipätevyyden tai suorittamien tutkintojen ja osaamisen tunnustamiseen tähtäävien toimien merkitystä.

39. vahvistaa tukevansa komission tavoitetta laatia yleinen puitedirektiivi EU:n jäsenvaltioissa laillisesti työskentelevien unionin ulkopuolisten maiden kansalaisten oikeuksista sekä tarkastella tässä yhteydessä kysymystä tutkintojen ja ammatti-pätevyyden tunnustamisesta.

40. toteaa, että etenkin eräissä jäsenvaltioissa maahanmuuttajajanaiset työskentelevät laajalti hoiva- ja kodinhoitoalalla ja että tilanne on muuttamassa eurooppalaisen hyvinvointijärjestelmän

edellytyksiä. Komitea kehottaa komissiota tutkimaan ilmiötä ja harkitsemaan erityisvälineiden luomista.

41. painottaa voimakkaasti, että naisten itsenäisyyttä ja yrittäjyyttä on niin alkuperä- kuin vastaanottajamaissa edistettävä myös talouden alalla erityistoimien, esimerkiksi mikroluottojen avulla.

42. suhtautuu myönteisesti siihen, että kotouttamiskäsikirjan toisessa painoksessa on kiinnitetty huomiota maahanmuuttajien yrittäjyyttä tukeviin toimiin. Komitea pitää keskeisinä kyseisiä toimia, joiden avulla voidaan edistää naisten tosiasiallista riippumattomuutta, ja kehottaa komissiota tukemaan ammatti- ja kielikoulutuksen kaltaisia aloitteita alkuperämaissa.

43. korostaa työssä olevien perheellisten maahanmuuttajajanaisten erityisongelmia sekä siten työ- ja perhe-elämän yhdistämistä edistävien toimien tarvetta. Komitea painottaa, että alue- ja paikallistasolla on toteutettu merkittäviä aloitteita myös yhteistyössä nais- tai vapaaehtoisjärjestöjen kanssa, ja kehottaa komissiota tukemaan kyseisiä aloitteita.

44. panee merkille, että alkuperäyhteisön asettamien kulttuuristen rajoitusten vuoksi naisten oikeuksien toteutumista haittaavat usein naisten huomattavat vaikeudet liikkua itsenäisesti. Komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan itsenäisen liikkuvuuden mahdollistamia keinoja (esimerkiksi ajokortin suorittamista).

45. muistuttaa, että pimeä työ edistää naisten hyväksikäyttöä, ja kannattaa toimia, joilla estetään ja torjutaan pimeä työ.

46. korostaa, että on laadittava asianmukaisia toimia laitoksen työnteon torjumiseksi sekä kohdeltava oikeudenmukaisesti kyseisen tilanteen uhreja. Komitea panee merkille komission äskettäin tekemän ehdotuksen direktiiviksi, jolla on tarkoitus ottaa käyttöön yhtenäisiä seuraamuksia maassa laittomasti oleskelevia maahanmuuttajia palkkaaville tai maassa laillisesti oleskelevia maahanmuuttajia laittomasti palkkaaville työnantajille.

47. toistaa aiheesta ”Laillista maahanmuuttoa koskeva toimintapoliittinen suunnitelma” antamansa lausunnon mukaisesti komissiolle ja jäsenvaltioille suunnatun kehotuksen hyväksyä toimia, joilla helpotetaan maahanmuuttajien rahalahetyksiä kotimaahansa ja kannustetaan niiden käyttämistä tuottaviin investointeihin alkuperämaissa.

Suoja pakottamista vastaan sekä osallistumisoikeudet

48. toteaa, että osa maahanmuuttajajanaista saattaa olla erityisen suojattomia hyväksikäyttöä, perusoikeuksien loukkauksista sekä fyysistä ja psyykkistä pakottamista vastaan. Komitea on samaa mieltä Euroopan parlamentin kanssa siitä, etteivät kyseiset käytänteet ole millään tavoin oikeutettuja eikä niitä voida hyväksyä kulttuurisista tai uskollisista syistä.

49. yhtyy Euroopan parlamentin jäsenvaltioille suuntaamaan kehoitukseen puuttua välittömästi kaikenlaiseen naiseen kohdistuvaan väkivaltaan ja torjua se tehokkaasti kansallisten lainsäädäntöjen sekä kansainvälisten ja Euroopan unionin normien mukaisesti. Komitean mielestä on erittäin tärkeää tiedottaa lainsäädännöstä ja normeista kattavasti, jotta maahanmuuttajat myös ovat tietoisia niistä.

50. kehottaa komissiota tukemaan alue- ja paikallisyhteisöjen toteuttamia kyseisiä toimia ja ponnisteluja.

51. toteaa kotiväkivallan olevan erityisen yleinen ilmiö ja kehottaa komissiota tutkimaan ja ehdottamaan viipymättä tehokkaita ehkäisy- ja torjuntatoimia, jotta ne voidaan sisällyttää EU:n lainsäädäntöön. Kunniaarvokset ovat erityinen perheväkivallan muoto, ja niihin on kiinnitettävä erityishuomiota.

52. korostaa, että eri kansalaisuutta olevien henkilöiden avioliitot kuuluvat kansalaisoikeuksiin ja että ne voivat edistää erilaisten kulttuurien, näkökantojen, uskontojen ja lakien myönteistä integrointia. Komitea korostaa kuitenkin, että naisten ja alaikäisten lasten perusoikeuksien varmistaminen ei saa olla riippuvaista lainsäädännöllisen vastavuoroisuuden olemassaolosta.

53. muistuttaa, että perheenyhdistäminen on yhä useammin tapahtuva myönteinen ilmiö, jonka avulla voidaan edistää kotouttamista ja joka on keskeinen tekijä suojeltaessa oikeutta perhe-elämään. Komitea on samaa mieltä Euroopan parlamentin kanssa siitä, ettei direktiiviä 2003/86/EY ole vielä sovellettu tyydyttävästi kaikissa jäsenvaltioissa.

54. painottaa, että perheenyhdistämisissä on noudatettava kaikkien perheenjäsenten henkilökohtaisia oikeuksia ja taattava naisille mahdollisuus vapaaseen valintaan.

55. tuomitsee pakkoavioliitot ja käytänteet, jotka eivät ole eurooppalaisen lainsäädännön mukaisia (esimerkiksi naisten ympärileikkaus ja moniavioisuus), ja kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään viipymättä asianmukaisiin toimiin sen varmistamiseksi, että tällaiset käytännöt kieltävät lait pannaan täysimääräisesti täytäntöön.

56. vahvistaa laittoman maahanmuuton torjunnasta antamansa lausunnon mukaisesti suosituksensa toteuttaa ensisijaisina kaikki tarvittavat toimet ihmiskaupan lopettamiseksi, sillä ihmiskaupan uhreja ovat etenkin naiset, sekä ihmiskauppaa harjoittavien organisaatioiden ja kaikenlaisten — usein myös lapsia ja nuoria koskevien — orjuuden muotojen lakkauttamiseksi. Tätä varten on hyväksyttävä asianmukaiset normit ja erityiset toimintaohjelmat. Komitea kehottaa myös tunnustamaan ihmiskaupan uhrien erityisaseman, vaikka eräät uhreista ovatkin laittomia maahanmuuttajia, sekä sen seikan, että mikäli uhrit karkotetaan ja palautetaan alkuperämaahan, he saattavat joissain tapauksissa joutua äärimmäisen väkivallan uhreiksi tai heitä saattaa odottaa jopa kuolema.

57. suhtautuu myönteisesti Euroopan parlamentin päätöslauselmassaan naisten maahanmuutosta jäsenvaltioille esittämään kehoitukseen tiedostaen etenkin kysymys, joka koskee maahanmuuttajanaisten kannustamista osallistumaan sosiaaliseen ja poliittiseen elämään kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Bryssel 11. lokakuuta 2007

Alueiden komitean
Puheenjohtaja
Michel DELEBARRE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhdenvertaiset mahdollisuudet ja urheilu”

(2007/C 305/11)

ALUEIDEN KOMITEA SUOSITTAA SEURAAVAA:

- Urheilua voidaan hyödyntää, jotta syrjintään ja eriarvoisuuteen voidaan puuttua urheilussa ja laajemmin yhteiskunnassa ja jotta voidaan edistää sosiaalisia arvoja, kuten yhteistyötä, suvaitsevaisuutta ja yhteisvastuuta.
- Paikallis- ja alueviranomaisten tulisi suunnitella, kehittää ja edistää tasa-arvoa urheilutarjontansa ja -palveluidensa avulla.
- Eräät yhteiskuntaryhmät harrastavat yleensä muita vähemmän urheilua, ovat heikosti edustettuina päätöksenteossa eivätkä voi käyttää tiettyjä urheilupalveluja. Monissa maissa urheiluhallinnon palvelemaan yhteisön monimuotoisuus ei heijastu itse urheiluhallinnossa.
- Paikallis- ja alueviranomaisten tulisi rohkaista ihmisiä kaikista yhteisöistä ottamaan urheilutapahtumiin osaa osallistujina ja katsojina sekä suojella heitä huonolta kohtelulta ja häirinnältä, antaa yhdenvertaisuuden pohjalta käyttöön urheilutilat, jotka ne omistavat tai joita ne hallinnoivat, rahoittavat tai jotka ne ovat hyväksyneet urheilutoimintaan käytettäväksi sekä rohkaista ihmisiä kaikista yhteisöistä osallistumaan urheiluhallintoon, urheilun johtamiseen ja valmennukseen kaikilla tasoilla. Näistä tehtävistä pitäisi tulla paikallis- ja alueviranomaisten toiminnan yleisestä tuloksellisuudesta kertova indikaattori.
- Paikallis- ja alueviranomaisten tulisi ottaa oppia muiden viranomaisten kokemuksista Euroopassa ja maailmanlaajuisesti sekä edistää hyviä käytänteitä paikallisesti ja alueellisesti.
- EU:n tulisi laatia yhtäläisten mahdollisuuksien edistämistä urheilussa ja urheilutarjonnassa koskevat arviointiperusteet. Tässä yhteydessä komitea on vahvistanut tasa-arvoa urheilussa koskevan AK:n peruskirjan.

Esittelijä: Peter MOORE, Sheffieldin kaupunginvaltuuston jäsen (UK, ALDE)

”Urheilulla on voima yhdistää ihmisiä tavalla, johon harva muu seikka pystyy. Urheilu voi synnyttää toivoa siellä, missä taannoin oli epätoivoa. Se rikkoo rodulliset rajat. Se vastaa syrjintään naurulla. Urheilu puhuu ihmisille kielellä, jota he kykenevät ymmärtämään.”

Nelson Mandela

”Urheilun kätkössä oleva puoli ovat ne tuhannet innokkaat harrastajat, jotka löytävät jalkapallo-, soutu-, yleisurheilu- ja kalliokiipeilyseuroistaan paikan kohtaamiselle ja vuorovaikutukselle sekä ennen kaikkea harjoituskentän yhteisöelämää varten. Tässä pienoismaailmassa ihmiset oppivat ottamaan vastuuta, noudattamaan sääntöjä, hyväksymään toinen toisensa, pyrkimään yhteisymmärrykseen ja harjoittamaan demokratiaa. Tästä näkökulmasta katsottuna urheilu on parhaimmillaan ihanteellinen demokratian koulu.”

Daniel Tarschys

Euroopan neuvoston pääsihteeri

Poliittiset suositukset*Yleistä***ALUEIDEN KOMITEA**

1. katsoo, että urheilu, kuten yhteiskuntaelämän muutkin alat, voi sekä yhdistää että jakaa yhteiskuntaa.

2. on sitä mieltä, että urheilussa on syrjintää ja eriarvoisuutta mutta että urheilua voidaan hyödyntää, jotta kyseisiin seikkoihin puututtaisiin urheilussa ja laajemmin yhteiskunnassa, ja että urheilu voi edistää sosiaalisia arvoja, kuten joukkuehenkeä, rehtiä kilpailua, yhteistyötä, suvaitsevaisuutta ja yhteisvastuuta.

3. katsoo, että yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille yhteiskuntaryhmille urheilussa ja urheilun avulla voidaan parhaiten saavuttaa kaikilla hallintotasoilla tehtävin yhteisin ja täydentävin toimin; paikallis- ja alueviranomaisten rooli on keskeinen.

4. pitää tervetulleena vuoden 2007 nimeämistä Euroopan yhtäläisten mahdollisuuksien teemavuodeksi. Komitea pahoittelee, että AK:n ja eräiden jäsenvaltioiden osallistuminen ei ole ollut niin täysipainoista kuin olisi ollut mahdollista, ja katsoo, että käsillä oleva lausunto on yksi panoksista teemavuoteen.

5. muistuttaa Eurooppa-neuvoston Nizzassa vuonna 2000 pitämässään kokouksessa antamasta julistuksesta, jossa EU:ta kehoitettiin ottamaan huomioon urheilun erityispiirteet ja sen sosiaaliset, kasvatukselliset ja kulttuuriset tehtävät. Komitea muistuttaa, että urheilun yhteiskunnallinen merkitys on Amsterdamin sopimukseen liitetyn julistuksen (N:o 29) aiheena. Se on tyytyväinen Euroopan komission 11. heinäkuuta 2007 antamaan urheilun valkoiseen kirjaan ja kehottaa sitä käsittelemään kirjassa mainittuja, yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin liittyviä kysymyksiä.

6. kannattaa Euroopan neuvoston määritelmää, jonka mukaan urheilua on "kaikki vapaamuotoinen tai järjestetty liikunta, jonka tarkoituksena on fyysisen kunnon ja henkisen hyvinvoinnin ilmaiseminen tai parantaminen, sosiaalisten suhteiden solmiminen tai tulosten saavuttaminen kaiken tasoissa kilpailuissa".

7. on sitä mieltä, että pyrkimyksessä tasa-arvoon ei ole kysymys yksinomaan laittomaan syrjintään puuttumisesta, vaan myös ennakoivuudesta siten, että muutetaan käsityksiä ja asenteita tietämättömyyden ja ennakkoluulojen poistamiseksi käyttämällä parhaalla mahdollisella tavalla hyväksi yhteisöjen osamista sekä sallimalla kaikkien toteuttaa itseään.

8. toteaa, että syrjintää on monissa muodoissa — suoraa ja epäsuoraa, institutionaalista ja yksilöllistä, avointa ja hienovaraista — ja että se osaltaan kaventaa (tai laajentaa) eri yhteiskuntaryhmien mukaanpääsyä, osallisuutta ja menestymisen mahdollisuuksia poliittisessa sekä yhteiskunta- ja talouselämässä.

9. toteaa, että monista eri syistä eräät yhteiskuntaryhmät harrastavat yleensä muita vähemmän urheilua, ovat heikosti edustettuina eri päätöksentekotasolla eivätkä voi eri syistä käyttää tiettyjä urheilupalveluja. Komitea toteaa, että tämän seurauksena sairastavuusaste on eräissä ryhmissä suhteettoman korkea, mikä liittyy esimerkiksi liikunnan puutteeseen.

10. toteaa, että monissa maissa urheiluhallinnon palvelemaan yhteisön monimuotoisuus ei heijastu itse urheiluhallinnossa. Komitean mielestä paikallis- ja alueviranomaisten tulisi pyrkiä ratkaisemaan tämä ongelma mm. järjestämällä toimihenkilöille asianmukaista koulutusta sen varmistamiseksi, että syrjivät toimintatavat — olivatpa ne tahallisia tai tahattomia — havaitaan ja että niihin puututaan.

11. muistuttaa Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen yhdessä Euroopan rasisminvastaisen jalkapalloverkoston FAREn (*Football Against Racism in Europe*) ja Euroopan jalkapalloliiton UEFA:n kanssa harjoittamasta toiminnasta jalkapalloon liittyvän rasismin torjumiseksi. Komitea on tyytyväinen Euroopan perusoikeusviraston perustamiseen, jonka myötä on mahdollista laajentaa edellä mainittujen toimijoiden toiminta-alaa, ja kehottaa virastoa sisällyttämään yhdenvertaiset mahdollisuudet ja urheilun yhdeksi vastuualueistaan. Se myös pyytää virastoa toimittamaan AK:lle vuosittain aihetta käsittelevän kertomuksen.

12. kehottaa suurten kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäjiä a) ottamaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia koskeva kysymys esille edustamassaan urheilussa, b) järjestämään tapahtuman yhteydessä seminaareja, joissa keskusteltaisiin kyseisen urheilun kannalta keskeisistä tasa-arvokysymyksistä, sekä ottamaan huomioon paikallinen ja alueellinen ulottuvuus.

Ikä

13. toteaa, että urheilupolitiikan kohteena on ymmärrettävistä syistä lähinnä nuorehko väestönosa ja että urheilun harrastaminen kuitenkin vähenee merkittävästi ihmisen vanhetessa, vaikka urheilun harrastaminen voi nostaa eliniän ennustetta ja elämäntasoa vanhemmalla iällä.

14. katsoo, että iäkkäille ihmisille urheilu tarjoaa mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen yhtäältä kehittäessään harrastajan taitoja ja osaamista ja toisaalta laajemmassa mielessä, kun kyse on elinikäisestä osallistumisesta ja pätevoitymisestä valmennukseen, urheilun johtamiseen ja urheiluhallintoon.

15. kehottaa ottamaan kaikki ikäryhmät tasapuolisesti huomioon paikallis- ja alueviranomaisten urheilupolitiikoissa ja -tarjonnassa sekä antamaan yhtä suuren arvon vähemmän intensiiviselle ja kilpailuun perustumattomalle urheilulle, joka soveltuu paremmin iäkkäille ihmisille.

Vammaisuus

16. toteaa, että vammaiset harrastavat urheilua muita vähemmän. On ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta varmistettaisiin, että molempia sukupuolia ja kaikkia ikäryhmiä edustavat vammaiset voivat täysipainoisesti käyttää oikeuttaan harrastaa kaikenlaista urheilua.

17. kehottaa ottamaan vammaiset huomioon paikallis- ja alueviranomaisten urheilupolitiikoissa ja -tarjonnassa sekä antamaan yhtä suuren arvon vähemmän intensiiviselle ja kilpailuun perustumattomalle urheilulle, joka soveltuu paremmin vammaisille. Komitea kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota urheilumahdollisuuksien ja -palvelujen tarjoamiseen iäkkäille ihmisille, heidän fyysisen ja henkisen terveytensä liittyvien asianmukaisten palvelujen tarjoaminen mukaan luettuna.

18. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia kiinnittämään huomiota vammaisten rekrytoimiseen urheiluhallintoon ja valmennushenkilöstöön.

Sukupuoli

19. toteaa, että eräissä jäsenvaltioissa urheilun harrastaminen on miesten keskuudessa yleisempää kuin naisilla, vaikka eräät seikat viittaavatkin tämän kuilun kaventumiseen.

20. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia välttämään, pääasiassa yleissivistävää ja ammatillista koulutusta koskevan politiikan avulla, sukupuoleen liittyviä stereotyyppioita ohjattaessa tyttöjä ja poikia tietynlaisen urheilun pariin pois muusta urheilusta. Komitea kehottaa antamaan sekä pojille että tytöille yhtäläiset mahdollisuudet harrastaa itseään kiinnostavia urheilulajeja. Alue- ja paikallisviranomaisten tulisi kiinnittää huomiota tasa-arvonäkökohtiin jo urheilulaitosten ja urheilutarjonnan alustavaa talousarviota suunniteltaessa.

21. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia kiinnittämään huomiota sukupuolten tasa-arvoon rekrytoitaessa henkilöstöä urheiluhallintoon ja valmennukseen.

22. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että raskaana oleville naisille ja nuorille äideille tarjotaan urheilumahdollisuuksia ja -palveluita sekä heidän tilaansa liittyviä asianmukaisia neuvoja, lastenhoitopalveluita urheilukeskuksissa ja -paikoissa sekä turvalliset, vaivattomat ja edulliset julkisen liikenteen yhteydet urheilukeskuksiin ja -paikkoihin.

Rotu

23. toteaa, että esim. koripallon, baseballin, juoksun, tenniksen ja lentopallon kaltaiset urheilulajit edellyttävät kaikki samanlaista "bioenergetiikkaa". Monet seikat kuitenkin viittaavat siihen, että urheilulajin valintaan vaikuttavat fyysisiä seikkoja enemmän sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät.

24. painottaa, että kaikille väestöryhmille on tärkeää voida harjoittaa syrjintää pelkäämättä kaikkia urheilulajeja.

25. suhtautuu myönteisesti Euroopan parlamentin julkilausmaan jalkapallosta ja rasismista (14. maaliskuuta 2006), jossa kaikkia sidosryhmiä kehoitetaan lisäämään toimiaan rasismien torjumiseksi urheilussa.

26. katsoo, että huippu-urheilun — erityisesti jalkapallon — suhteellisen suuri rodullisen monimuotoisuuden kirjo ei ilmene urheilun muilla tasoilla. Muutamien ei-valkoisten henkilöiden mukanaolo tiettyjen urheilulajien huipulla saattaa antaa vaikutelman siitä, että rasismi on saatu kitkettävä pois. Tosiasiassa ammattiuurheilu tarjoaa suhteellisen harvoille pois-pääsyn sosiaalisesta toisarvoisuudesta. Rasismi voi ilmetä myös siten, että ei-valkoiisiin urheilijoihin liitetään stereotyyppisiä roolimalleja.

27. vaatii torjumaan kaikenlaisia opettajien ja valmentajien rotuennakkoluuloja, jotka voivat osittain vaikuttaa siihen, että tietyt etniset vähemmistöt kanavoituvat tiettyjen urheilulajien pariin tai pois tiettyjen urheilulajien parista.

28. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia kiinnittämään huomiota rotujen ja etnisten ryhmien tasapuoliseen edustukseen rekrytoitaessa henkilöstöä urheiluhallintoon ja valmennukseen.

Uskonto tai vakaumus

29. toteaa, että kaikilla uskonnoilla ja uskonnollisilla ryhmillä on tiettyjä tapoja (esimerkiksi naisten ja miesten erillään uiminen) ja käytänteitä (esimerkiksi rukousrituaalit ja -ajat sekä rukousten säännöllisyys), jotka saattavat tarkoituksellisesti johtaa urheilusta syrjäytymiseen. Esimerkiksi kielto käyttää muslimien päähuivia (*hijab*) saattaa estää musliminaisia harrastamasta jalkapalloa täysipainoisesti. Komitea katsoo, että tiettyjen ryhmien syrjäytyminen saattaa myös johtua islaminpelosta, juutalaisvastaisuudesta tai muista peloista tai vihan muodoista, ja kehottaa EU:ta puuttumaan kyseisenlaiseen syrjintään sekä rasismiin ja muukalaisvihaan. EU:n on samassa yhteydessä kannustettava ja rohkaistava niin infrastruktuureja järjestäviä valtioita, alueita ja kuntia kuin niitä käyttäviä urheilujärjestöjä ja väestöä lisäämään spontaania ja leikkimielistä urheilua, jossa taataan kaikille yhtäläiset mahdollisuudet.

30. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia edistämään vuoropuhelua edellä mainittujen ryhmien ja urheilutoiminnasta vastaavien välillä, jotta kysymyksistä saavutettaisiin yhteisymmärrys ja tarkasteltaisiin keinoja ottaa tietyt käytänteet ja tavat suvaitsevassa ja rakentavassa hengessä huomioon ymmärtäen samalla, että eräissä tapauksissa toimivaa ratkaisua ei ehkä ole löydettävissä.

Sukupuolinen suuntautuminen

31. pitää homoseksuaalien kohtelua urheilussa erityisenä huolenaiheena. Homoseksuaalit ovat usein vaikean valinnan edessä: joko he salaavat seksuaalisuutensa tai perustavat urheiluseuroja ja järjestävät urheilutapahtumia, jotka on tarkoitettu yksinomaan homoseksuaaleille. Komitea toteaa, että vaikka merkittävä osuus Euroopan väestöstä on homoseksuaaleja, yksikään nykyisistä ammattijalkapalloilijoista ei avoimesti ole homoseksuaali. Salaaminen ja erillään oleminen eivät voi olla pitkän aikavälin ratkaisuja: päämääränä tulee olla, että kaikki miehet ja naiset ovat sukupuolisesta suuntautumisestaan riippumatta tervetulleita kaikkiin urheiluseuroihin.

32. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia toimimaan paikallisten ja alueellisten homo- ja biseksuaali- sekä transseksuaaliryhmien kanssa etsiäkseen keinoja edellä mainittujen kysymysten ratkaisemiseksi.

33. pitää tervetulleena vuonna 2006 perustetun Euroopan rasisminvastaisen jalkapalloverkoston FAREn viisikohtaista opasta homoseksuaalisuuden pelon torjumiseksi jalkapallossa.

Yhdenvertaiset mahdollisuudet urheilussa ja urheilutarjonnassa

34. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia vastustamaan syrjintää urheilussa ja urheilutarjonnassa ja poistamaan sen.

35. on sitä mieltä, että tutkimusta vähemmistöjen asemasta urheilussa tulisi lisätä. Huomiota tulisi kiinnittää syrjinnän kaikkiin muotoihin, jotka voivat vaihdella maasta, alueesta ja jopa urheilulajista toiseen.

36. kehottaa EU:n laajuisia urheiluelimiä, etenkin Euroopan jalkapalloliittoa UEFAa, panemaan täytäntöön tuntuja ja tehokkaita seuraamuksia, kun niiden vastuulle kuuluvien tapahtumien yhteydessä ilmenee rotuun tai muihin seikkoihin perustuvaa syrjivää kohtelua. Komitea kehottaa UEFAa erityisesti korjaamaan tämän asiointilan ja raportoimaan AK:lle vuonna 2008 pidettävien jalkapallon Euroopan mestaruuskisojen jälkeen.

37. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia rohkaisemaan ihmisiä kaikista yhteisöistä ottamaan urheilutapahtumiin osaa osallistujina ja katsojina ja toivottamaan heidät tervetulleiksi riippumatta siitä, ovatko tapahtumat paikallis- tai alueviranomaisen järjestämiä vai eivät, sekä suojelemaan heitä huonolta kohtelulta ja häirinnältä.

38. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia antamaan yhdenvertaisuuden pohjalta käyttöön urheilutilat, jotka ne omistavat tai joita ne hallinnoivat, rahoittavat suoraan tai epäsuorasti tai jotka ne ovat hyväksyneet urheilutoimintaan käytettäväksi.

39. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia rohkaisemaan ihmisiä kaikista yhteisöistä osallistumaan urheiluhallintoon, urheilun johtamiseen ja valmennukseen kaikilla tasoilla.

Yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen urheilun avulla

40. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia hyödyntämään urheilua suvaitsevaisuuden ja ymmärtämyksen edistämiseksi sosiaalisen osallisuuden ja syrjinnän torjumisen yhteydessä.

41. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia osallistumaan entistä aktiivisemmin urheilutarjontaan.

42. kehottaa koulutusviranomaisia rohkaisemaan lapsia harrastamaan urheilua sekä antamaan arvoa urheilun sosiaaliselle ja kulttuuriselle ulottuvuudelle kaikessa moninaisuudessaan.

43. kannattaa sitä, että urheilutapahtumien järjestäjien eurooppalaisia verkostoja, valmentajia ja urheilutoimihenkilöitä kannustetaan kiinnittämään huomiota toimintansa tasa-arvoulottuvuuteen ja sen edistämiseen.

44. kehottaa alue- ja paikallishallintoa, järjestöjä ja seuroja järjestämään henkilöstölle ja valmentajille koulutusta monikulttuurisuudesta, syrjimättömyydestä ja suvaitsevaisuudesta.

Paikallis- ja alueviranomaiset

45. on sitä mieltä, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli urheilu-, vapaa-aika- ja kulttuuripalvelujen tarjonnassa. Nämä palvelut on ymmärrettävä keskeisiksi välineiksi sosiaalisen osallisuuden ja syrjinnän torjunnan edistämiseksi.

46. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisten tulisi suunnitella, kehittää ja edistää tasa-arvoa urheilutarjontansa ja -palve-

luidensa avulla myös soveltamalla tasa-arvonäkökohdat huomioivaa budjetointia.

47. katsoo, että urheilutarjonnasta, urheilutarjontaan liittyvistä yhdenvertaisista mahdollisuuksista sekä niiden parantamisesta urheilutarjonnan avulla pitäisi tulla paikallis- ja alueviranomaisten toiminnan yleisestä tuloksellisuudesta kertova indikaattori.

48. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia havaitsemaan institutionaalisen syrjinnän ja ryhtymään sen osalta toimenpiteisiin. Kyse on toisin sanoen henkilöiden syrjinnästä palvelutarjonnassa heidän ikänsä, vammaisuutensa, sukupuolensa, rodun tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen tai seksuaalisen suuntautumisen johdosta, mikä voidaan havaita tai osoittaa menettelyissä, asenteissa tai käyttäytymisessä. Tämä merkitsee tahattomaan ennakkoluuloon, tietämättömyyteen, ajattelemattomuuteen ja stereotyyppiseen suhtautumiseen perustuvaa, kyseisen yhteiskuntaryhmän epäedulliseen asemaan asettavaa syrjintää.

49. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia keskittymään toiminnassa seuraaviin kolmeen ensisijaiseen alaan:

- (i) Sitoutuminen, politiikka ja suunnittelu: osoitetaan sitoutuminen tasa-arvon edistämiseen urheilun avulla laatimalla asiakirjoja politiikoista sekä tarkoituksenmukaisia toimintasuunnitelmia ja seuraamalla ja tarkistamalla niitä säännöllisesti.
- (ii) Osallistuminen ja julkisuuskuva: tehdään kaikki mahdollinen osallistujien ja työntekijöiden kirjjon monimuotoisuuden lisäämiseksi urheilu- ja vapaa-aika palveluissa ja ryhdytään toimiin myönteisen ja kattavan kuvan aikaansaamiseksi.
- (iii) Hallinto ja johtaminen: luodaan menettelytapoja syrjinnän ja eriarvoisuuden torjumiseksi; paikallis- ja alueviranomaisten tulisi pyrkiä parantamaan edustuksen monimuotoisuutta urheilun hallinnoinnissa, hallinnossa ja johtamisessa.

50. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia toimimaan kansalaisyhteiskunnan, järjestökumppaniensa, urheilujärjestöjen, paikallisten urheiluseurojen ja valtiollasta riippumattomien organisaatioiden kanssa alan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja poliittisen johtajuuden harjoittamiseksi.

51. suosittaa, että paikallis- ja alueviranomaiset laativat viestintästrategian tiedottaakseen urheilumahdollisuuksista kohderyhmille niiden osallistumisen lisäämiseksi sekä tehdäkseen tunnetuksi toimintaansa ja saavutuksiaan. Paikallis- ja alueviranomaisten tulisi pyrkiä poistamaan stereotyyppiset asenteet sekä syrjintä ja rasismi urheilua koskevasta tiedottamisesta sekä laatimistaan tai rahoittamistaan julkaisuista esimerkiksi tiedottamalla naisten jalkapallosta tavanomaisena asiana eikä uutuuksena.

52. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia vaihtamaan kokemuksia muiden viranomaisten kanssa Euroopan ja maailman laajuisesti ja ottamaan niistä oppia sekä edistämään hyviä käytänteitä paikallisesti ja alueellisesti. Komitea kehottaa EU:n toimielimiä sujuvoittamaan hyvien käytänteiden vaihtoa. AK ja paikallishallinnon eurooppalaisten järjestöjen (CEMR, AER, Eurocities-järjestö jne.) tulisi erityisesti pohtia, miten edistetään sellaisten kaupunkien, paikallisviranomaisten ja alueiden verkostojen luomista, jotka ovat hankkineet erityiskokemusta kyseisenlaisesta toiminnasta.

53. kehottaa EU:ta laatimaan paikallis- ja alueviranomaisille yhtäläisten mahdollisuuksien edistämistä urheilussa ja urheilutarjonnassa koskevat arviointiperusteet. Tässä yhteydessä komitea vahvistaa tasa-arvoa urheilussa koskevan AK:n peruskirjan, joka kuuluu seuraavasti:

Tasa-arvoa urheilussa koskeva AK:n peruskirja

"Allekirjoittajat sitoutuvat käyttämään vaikutusvaltaansa luodakseen urheilun maailman, johon kaikki ihmiset voivat osallistua kohtaamatta minkäänlaista syrjintää. Allekirjoittajat sitoutuvat

- vastustamaan syrjintää urheilussa ja poistamaan se urheilusta kokonaisuudessaan*
- rohkaisemaan ihmisiä kaikista yhteisöistä osallistumaan urheiluun*
- toivottamaan työntekijät ja katsojat kaikista yhteisöistä tervetulleiksi sekä suojelemaan kaikkia työntekijöitä ja katsojia syrjivältä kohtelulta ja häirinnältä*

— rohkaisemaan osaavia ja lahjakkaita ihmisiä kaikista yhteisöistä osallistumaan urheiluhallintoon, urheilun johtamiseen ja valmennukseen kaikilla tasoilla

— kehittämään parhaita mahdollisia tasa-arvopolitiikkoja ja -käytäntöitä, joita tarkistetaan ja ajantasaistetaan säännöllisesti

— arvostamaan monimuotoisuutta urheilussa."

54. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia allekirjoittamaan edellä esiin tuodun peruskirjan ja arvioimaan nykyistä lähestymistapaansa suhteessa edellä todettuun.

55. ottaa tehtäväkseen perustaa AK:n palkinnon, joka annetaan vuosittain peruskirjan parhaiten täytäntöönpannevalle paikallis- tai alueviranomaiselle.

Bryssel 11. lokakuuta 2007

Alueiden komitean

Puheenjohtaja

Michel DELEBARRE
